

Miljø- og
Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Minivådområde- ordningen 2020

Etablering af åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice

Februar 2020

Minivådområdeordningen 2020

Etablering af åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice

Version 2

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2020

Foto: Rikke Folving Ginzburg
© Landbrugsstyrelsen

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbst.dk
www.lbst.dk

Indhold

1.	Velkommen.....	7
1.1	Nyt siden sidst	8
1.2	Ordningens formål	8
1.3	Afsatte midler og finansiering af projektet.....	8
1.3.1	Den afsatte ramme	8
1.4	Hvem kan ansøge om et minivådområde under ordningen?	9
1.5	Hvilke krav skal være opfyldt når du indsender din ansøgning om etablering af et minivådområde?	9
1.6	Kort om oplandskonsulentordningen	10
1.7	Dit drænopland er placeret på egnede arealer	10
1.8	Dit drænopland er placeret på potentielt egnede arealer	11
1.8.1	Hvorfor er der behov for undersøgelser på potentielt egnede arealer?	12
1.9	Din ansøgning skal indeholde.....	13
1.9.1	Det er vigtigt, at dit ansøgningskema er fyldestgørende	13
1.9.2	Hvis du vil ansøge om flere minivådområder	13
1.10	Husk de nødvendige tilladelser - inden du går i gang med projektet	13
1.10.1	Hvilke tilladelser mv. kræver dit projekt?	13
1.11	Vigtige datoer og frister.....	14
1.12	Hvordan søger du om tilskud?	14
1.12.1	Hvor finder du ansøgningskemaet?	14
1.12.2	Tast selv: Vær opmærksom på	14
1.12.3	Du får en kvittering, når vi har modtaget din ansøgning	15
1.13	Nyttige links	15
2.	Hvor kan der etableres minivådområder?	15
2.1	Nyt udpegningskort til placering af minivådområder	15
2.2	Egnede og potentielt egnede områder på kortet.....	15
2.2.1	Her kan du ikke søge om at anlægge et minivådområde.....	16
2.2.2	Hvad er effekten af dit minivådområde?	16
2.2.3	Indsatsbehov for minivådområder.....	17
3.	Sådan beregnes effekten af dit minivådområde	18
3.1	Effekten afhænger af, hvor drænoplandet og minivådområdet er placeret	18
3.1.1	Effekten afhænger af, om arealet er klassificeret som egnet, potentielt egnet eller "ikke klassificeret".....	19
4.	Få hjælp af en oplandskonsulent	19
4.1	Hvad er en oplandskonsulent?	19
4.2	Oplandskonsulentens ydelser.....	20
4.3	Tag kontakt til oplandskonsulenten i god tid	20
4.4	Oplandskonsulentens opgaver på potentielt egnede arealer	20
4.5	Oplandskonsulentens erklæring	21
5.	Sådan skal du indtegne arealerne i Internet Markkort (IMK).....	21
6.	Sådan prioriterer vi ansøgninger og vurderer, om du får tilsagn eller afslag	24
6.1	Ansøgningskemaet indeholder blokerende valideringer	24
6.1.1	Din ansøgning skal overholde nogle krav for, at du kan sende den ind:	24
6.2	Prioritering af ansøgninger.....	25
6.3	Hvis du får tilsagn	26

6.4	Hvis du får afslag eller delvist afslag.....	26
6.5	Hvis du får afslag	26
6.6	Hvis du vil klage.....	26
7.	Hvad kan du få tilskud til?	27
7.1	Standardomkostninger på etablering af minivådområder	27
7.1.1	Standardomkostninger på åbne minivådområder	27
7.1.2	Standardomkostninger på minivådområder med filtermatrice	29
7.2	Er der behov for lermembran?	30
7.3	Hvad indebærer tilvalg af optioner?	30
7.4	Oversigt over projekter, som du ikke kan få tilskud til	32
7.5	Udbudsregler: Minivådområder er ikke omfattet af udbudsreglerne	32
8.	Når projektet sættes i gang.....	32
8.1	Hvornår må du påbegynde projektet?.....	32
8.2	Hvad må du – og hvad må du ikke?	32
9.	Kompensation for areal og vedligehold skal du søge som de minimis-støtte	33
9.1	Hvad skal du gøre for at søge kompensation for areal og vedligehold?	33
9.1.1	Du skal selv oplyse, om du har modtaget de minimis-støtte fra andre myndigheder	33
9.1.2	Hvordan ved du om du har modtaget de minimis-støtte fra andre myndigheder?	33
9.1.3	Hvad kan du få som kompensation for udtagning af areal og vedligehold?	34
9.2	Overblik over vores de minimis-støtteordninger, som automatisk indlæses i dit ansøgningskema	35
9.3	Du må ikke overskride loftet på 20.000 Euro i de minimis-støtte over tre regnskabsår	35
10.	Du kan få grundbetaling under artikel 32, hvis du opfylder betingelserne.....	36
11.	Hvilke kriterier og forpligtigelser skal du overholde?	37
12.	Sådan skal du designe dit minivådområde med åbne bassiner	40
12.1	Formål med et minivådområde	40
12.2	Afgrænsning af drænoplanet	40
12.3	Funktionen af de enkelte elementer i et minivådområde	41
12.4	Størrelse og udformning	42
12.4.1	Sedimentationsbassin.....	44
12.4.2	Vådområdet – dimensionering og udformning	45
12.4.3	Indløb fra sedimentationsbassin til minivådområde	47
12.4.4	Udløb fra minivådområdet.....	47
12.4.5	Beplantning i minivådområdet.....	48
12.4.6	Hældning og beplantning på brinkerne	48
12.4.7	Vedligehold af anlægget	49
12.5	Krav til udformningen af dit åbne minivådområde	49
13.	Sådan skal du designe dit minivådområde med filtermatrice.....	51
13.1	Hvad er et minivådområde med filtermatrice?	51
13.2	Afgrænsning af drænoplanet	52
13.3	Funktionen af de enkelte elementer i et minivådområde med filtermatrice	53
13.4	Størrelse og udformning	53
13.4.1	Hydraulisk design	54
13.4.2	Fordeling af drænvand afhængigt af hydraulisk design	54
13.4.3	Sedimentationsbassin / sedimentationsbrønd	56
13.4.4	Du skal etablere et stuvningsbassin, hvis dit minivådområde placeres på potentielt egnet areal	56
13.5	Hydraulisk effektivitet af filtermatricen	58
13.6	Krav til konstruktion af filtermatrice for at undgå negative sideeffekter	59

13.6.1	Krav om sommerlukning af anlæg	59
13.6.2	Krav om 50 cm dæklag af umættet pileflis på afsyningsstidspunktet og ikke under 20 cm i opretholdelsesperioden	59
13.6.3	Krav til geniltning af udløbsvandet	59
13.6.4	Krav om etablering af målestok i matricen	60
13.7	Etablering af minivådområde med filtermatrice	60
13.8	Hældning og beplantning på brinkerne	61
13.9	Vedligehold af anlægget og tilsyn	61
13.10	Krav til udformningen af dit minivådområde med filtermatrice	62
14.	Igangsættelse af projektet	65
14.1	Projektperioden	65
15.	Du skal skilte med dit projekt når du går i gang	66
15.1	Skiltning i løbet af projektperioden – du skal skilte senest fra den dag du modtager tilsagnet	66
15.2	Generelle krav til alle former for skiltning	67
15.3	Du skal ved udbetalingen dokumentere, at du har skiltet korrekt	68
15.4	Nedsættelse af tilskud, hvis du ikke skilte korrekt	68
16.	Hvis du vil ændre i dit projekt	69
16.1	Hvilke ændringer skal vi godkende, før du kan ændre dit projekt?	69
16.2	Hvordan ændrer du dit projekt?	69
16.3	Frister for ændringer af dit projekt	69
16.4	Forlængelse af projektperioden	70
16.5	Ændring af projektindholdet	70
16.6	Overdragelse af tilsagn	70
17.	Sådan søger du om udbetaling af tilskud	71
17.1	Forskudsudbetaling	71
17.2	Frist for at søge om slutudbetaling	71
17.3	Hvilke bilag skal du sende med udbetalingsansøgningen?	71
17.4	Krav til faktura	71
17.5	Krav til betalingsdokumentation	73
17.6	Krav til opbevaring af fakturaer og betalingsdokumentation	73
17.7	Krav til betalingsdokumentation ved gaver, fritstående lån og lign.	73
17.8	Tilbagekrævning eller eftersendelse af oplysninger	75
17.9	Modregning	75
17.10	Nemkonto	75
17.11	Indberetning af tilskud til SKAT	75
17.12	Lav en slutrapport	75
18.	Projektet skal opretholdes i 10 år	76
18.1	Hvis du ønsker at udtræde af ordningen	77
19.	Efter projektet er afsluttet	77
20.	Hvad sker der, hvis du opgiver dit projekt?	77
21.	Afsyning og kontrol af projektet	77
21.1	Afsyning eller kontrol af projektet	78
21.1.1	Afsyning (95% af sagerne)	78
21.1.2	Fysisk kontrol (5% af sagerne)	79
21.1.3	Opretholdelseskontrol (1% af sagerne)	79
21.2	Bortfald af tilsagn, tilbagebetaling og nedsættelse af tilskud	79

21.3	Udbetaling på uretmæssigt grundlag	80
21.4	Force majeure.....	80
21.5	Straffebestemmelser og svig	80
21.6	Urigtige oplysninger og svindel med EU-midler	80
22.	Sådan bruger vi dine data fra ansøgningen	81
22.1	Offentliggørelse, bl.a. på internettet	81
22.2	Hvordan bruger vi dine personoplysninger og hvilket retsgrundlaget har vi for behandlingen af dine personoplysninger?	82
23.	Lovgrundlag	83
24.	Yderligere oplysninger	84

Åbent minivådområde. Foto: SEGES

1. Velkommen

Denne vejledning beskriver betingelserne for ordningen til etablering af åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice. I kapitel 1 kan du få et overblik over ordningen og de overordnede krav, der er for at kunne ansøge om tilsagn om tilskud til de to typer af minivådområdeprojekter.

Minivådområder er et af de kvælstofreducerende initiativer, der skal kompensere for, at de danske landmænd med Fødevarer- og landbrugspakken fik mulighed for at gøde markerne mere. Dermed er minivådområderne med til at forbedre det omkringliggende vandmiljø.

Kort om ordningen

Et minivådområde er et drænvirkemiddel, der reducerer drænvandet for kvælstof inden det ledes videre ud i vandmiljøet. Minivådområder renser også drænvandet for fosfor

Ordningen åbner for ansøgninger i perioden fra den 28. februar til den 11. august 2020

Allerede inden ansøgningsrunden åbner, kan du få gratis rådgivning af en oplandskonsulent

Du kan få 100 procent i tilskud til etablering af et minivådområde gennem EU-midler, og du kan få forskud på 50 procent af de tilskudsberettigede EU-midler

Du kan få kompensation for det udtagne areal og til vedligehold (de minimis-støtte)

Du kan se på udpegningskortet for placering af minivådområder, hvor du kan søge om tilskud

Du skal opretholde og vedligeholde dit minivådområde i 10 år

1.1 Nyt siden sidst

I 2020 er der følgende ændringer for ordningen:

- Der er indført standardomkostninger på etablering af minivådområder med filtermatricer. Læs mere i afsnit 7.1 "Standardomkostninger på etablering af minivådområder"
- Krav til hvordan anlægget skal konstrueres er i ordningens bekendtgørelse flyttet fra støttekriterier til forpligtelser (bilag 3 og 4 i bekendtgørelsen). Læs mere i afsnit 11.
- Der er indført en ny afsyningsprocedure, der giver mulighed for at indsende dokumentation for opmåling af anlægget sammen med udbetalingsanmodningen. Læs mere i afsnit 17.1 "Afsyning" og afsnit 18.3 "Hvilke bilag skal du sende med udbetalingsanmodningen".
- Der er udviklet et nyt udpegningskort til placering af minivådområder. Læs mere i afsnit 2.1 "Nyt udpegningskort til placering af minivådområder".

LDP 2020

1.2 Ordningens formål

Tilskudsordningen er en del af det danske landdistriktsprogram 2014-2020, der har til formål at udvikle landdistrikterne, bl.a. ved at forbedre landbrugets konkurrenceevne, styrke indsatsen for at forbedre klimaet, bruge naturens ressourcer bæredygtigt og skabe en balanceret udvikling i landdistrikterne.

Det primære formål med minivådområdeordningen er at forbedre vandmiljøet ved at reducere kvælstofbelastningen til det omkringliggende vandmiljø. Som en sekundær effekt reducerer minivådområder også fosfor.

Minivådområdeordningen bidrager til implementeringen af EU's vandrammedirektiv.

1.3 Afsatte midler og finansiering af projektet

Det samlede, offentlige tilskud udgør 100 procent af de samlede, tilskudsberettigede udgifter til etablering af minivådområdet. Landbrugsstyrelsens tilskud til etablering af minivådområder finansieres af EU via Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

Tilskud til vedligehold og arealkompensation finansieres af nationale midler fra Miljø- og Fødevareministeriet og gives som de minimis-støtte.

Bemærk, at du ikke kan få tilskud til udgifter, som du får EU-tilskud til under en anden ordning eller på anden måde. Projektet kan heller ikke medfinansieres med andre offentlige, nationale midler, fx midler fra en kommune, en region, en offentlig fond eller tilskud i form af garanti, kaution eller lignende.

1.3.1 Den afsatte ramme

Til ansøgningsrunden på ordningen er der i 2020 afsat i alt 115 mio. kr. Til areal- og vedligeholdskompensation er der i 2020 afsat 13,7 mio. kr.

Der er fastsat følgende fordeling af de beløbsmæssige rammer under ordningen i 2020:

TABEL 1.1 Fordeling på indsatsområder

Indsatsområder i 2020	Pulje i 2020 (mio. kr.)
Åbne minivådområder	95
Minivådområder med filtermatrice	20

Det er muligt for det samme CVR-nr. eller CPR-nr. at søge flere gange under samme indsatsområde og/eller til begge indsatsområder, men der skal indsendes en ansøgning pr. projekt du ønsker at anlægge, og disse vil blive behandlet uafhængigt af hinanden.

1.4 Hvem kan ansøge om et minivådområde under ordningen?

For at kunne søge tilskud under minivådområdeordningen, skal du drive et egnet eller potentielt egnet areal som ejer eller forpagter ved tilsagnets begyndelse.

Da der er standardomkostninger på både åbne minivådområder og minivådområder med filtermatricer er det kun private ansøgere med et CVR-nr. eller CPR-nr. der kan opnå tilsagn om tilskud til et minivådområde. Dette skyldes at standardomkostninger ikke er forenelige med udbudsreglerne

Et projekt kan bestå af flere lodsejere. De kan i fællesskab oprette en forening/organisation, der står for at udføre projektet, såfremt det er en eller flere af foreningens/organisationens medlemmer der ejer eller forpagter jorden, hvor minivådområdet skal placeres. Forholdet til foreningens/organisationens medlemmer er et privatretsligt forhold. Foreninger/organisationer skal have et CVR-nr., før de kan få tilsagn.

Hvis du opnår tilsagn om tilskud til et minivådområde gennem ordningen, er du som tilsagnshaver den fysiske og juridiske person, der:

- søger om tilsagn om tilskud,
- modtager tilsagnet,
- er ansvarlig for at projektet gennemføres,
- afholder udgifterne i projektet, dvs. modtager fakturaer fra leverandører,
- søger om udbetaling af tilskud,
- modtager tilskuddet og
- opretholder projektet.

1.5 Hvilke krav skal være opfyldt når du indsender din ansøgning om etablering af et minivådområde?

Du skal være opmærksom på, at der er nogle betingelser, der skal være opfyldt, hvis du ønsker at anlægge et minivådområde:

- Oplandet til minivådområdet skal være drænet.
- Mindst 80 procent af drænoplandet skal have været registreret som omdriftsareal i Fællesskemaet 2019.
- Drænoplandet skal placeres så gennemsnitseffekten af minivådområdet er minimum 300 kg N pr. ha åbent minivådområde (inkl. sedimentationsbassin) og minimum 600 kg N pr. 0,2 ha minivådområde med filtermatrice (ekskl. sedimentationsbrønd/sedimentationsbassin/stuvningsbassin). Minivådområdet kan placeres uden for de egnede eller potentielt egnede arealer, dog må minivådområdearealet ikke bestå af ikke-egnet areal. Drænoplandet skal placeres, så minimum 70 procent af arealerne består af egnet eller potentielt egnet areal, dog må maksimalt 10 % af drænoplandet bestå af ikke-egnet areal.
- Du skal vedlægge en erklæring fra en oplandskonsulent i din ansøgning om tilskud under ordningen.
- Oplandskonsulenten skal foretage særlige undersøgelser, hvis dit drænopland består af 50 procent eller mere potentielt egnet areal (se afsnit 4 "Få hjælp af en oplandskonsulent").
- Der må ikke være givet andre projekttilsagn på arealet, hvor du ønsker at anlægge dit minivådområde, herunder må der ikke være ansøgt om et vådområde- eller lavbundsprojekt (etablering og forundersøgelse) på arealet.

Særligt for åbne minivådområder

- Minivådområdet skal dimensioneres, så det udgør mellem 1 og 1,5 procent af drænoplandet. Den støtte du modtager på baggrund af standardomkostninger svarer til 1 procent af dit drænopland. Du må således gerne lave dit minivådområde større, men du får kun tilskud til, hvad

der svarer til 1 procent af dit indtegnede drænopland. Læs mere i afsnit 12 "Sådan skal du designe dit minivådområde med åbne bassiner".

- Minivådområdets drænopland skal minimum være 20 ha. Ønsker du at etablere et minivådområde med pumpe, skal drænoplandet være minimum 50 ha.

Særligt for minivådområder med filtermatrice

- Filtermatricen skal dimensioneres, så den udgør 0,2 - 0,25 procent af drænoplandet. Hvis drænoplandet til minivådområdet består af egnet areal skal der etableres et sedimentationsbassin eller en sedimentationsbrønd. Hvis mere end 50% af drænoplandet består af potentielt egnede arealer skal der etableres et stuvningsbassin. Læs mere i afsnit 13 "Sådan skal du designe dit minivådområde med filtermatrice"
- Drænoplandet til et minivådområde med filtermatrice skal minimum være 20 ha.

1.6 Kort om oplandskonsulentordningen

Oplandskonsulenterne yder gratis rådgivning og kan hjælpe dig med forberedelserne til en ansøgning om et åbent minivådområde eller et minivådområde med filtermatrice.

Hvis du vil anlægge et minivådområde med tilskud under ordningen, skal du i din ansøgning vedlægge en erklæring fra en oplandskonsulent. Erklæringen skal tilkendegive, at drænoplandet er korrekt afgrænset, herunder at der ikke er andre synlige drænudløb end det hoveddræn, der afvander til minivådområdet.

I tilfælde af at drænoplandet til dit projekt er beliggende på 50 procent eller mere "potentielt egnet" areal, skal erklæringen også tilkendegive, at der er foretaget de nødvendige prøver og observationer. Du kan i MiljøGIS eller IMK se, om dine arealer er potentielt egnede og kræver observationer og prøvetagning.

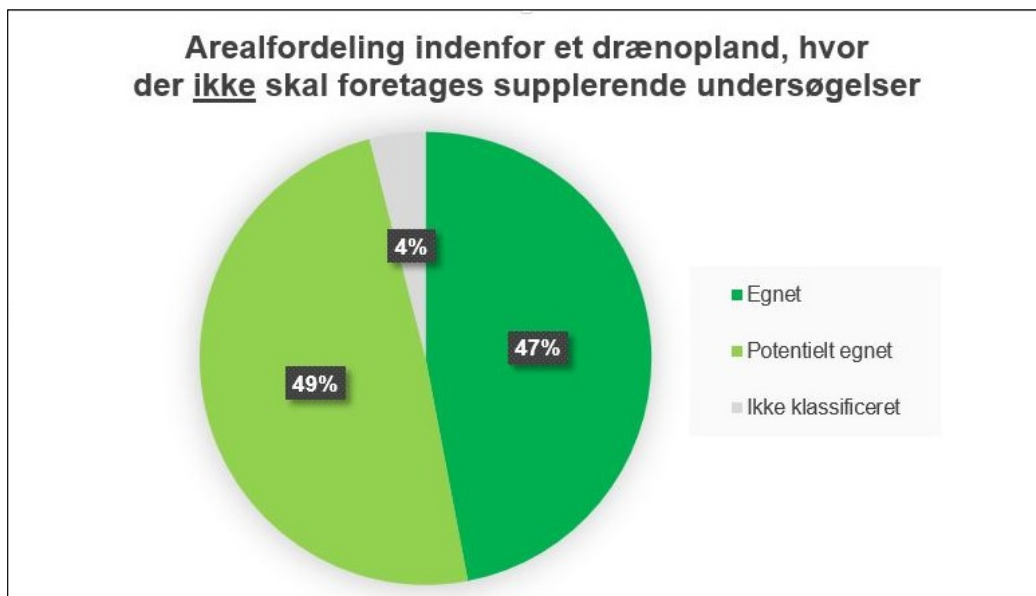
Husk derfor, at tage kontakt til din oplandskonsulent i god tid før ansøgningsfristen, hvis du planlægger at etablere et minivådområde. Læs mere om oplandskonsulentens rolle i forbindelse med anlæggelse af minivådområder i afsnit 4 "Få hjælp af en oplandskonsulent".

1.7 Dit drænopland er placeret på egnede arealer

Hvis dit drænopland består af under 50 procent potentielt egnet areal, skal der ikke foretages observationer af drænvandsføringen eller måles nitratkoncentrationer. I figur 1.1 nedenfor kan du se, hvordan arealfordelingen må være for, at vi betegner et drænopland som egnet.

Egnede arealer er klassificeret som arealer, der har mere end 12 procent ler.

Figur 1.1. Eksempel på arealfordeling inden for et drænopland (regler for egnet areal)

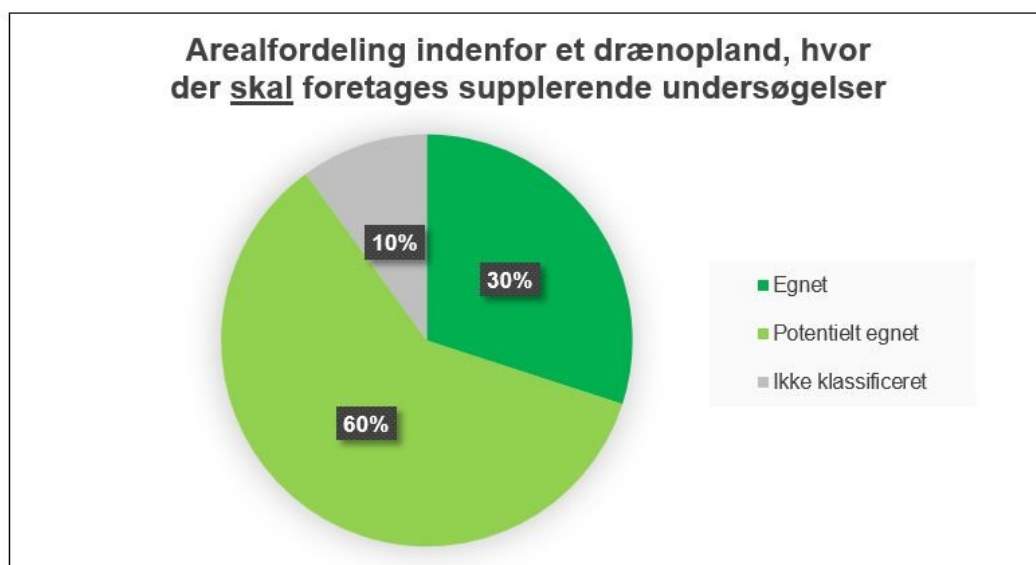

1.8 Dit drænopland er placeret på potentielt egnede arealer

Du kan etablere et minivådområde på arealer, hvor drænoplandet er klassificeret som potentielt egnet, hvis du foretager en række supplerende undersøgelser. Du skal foretage de supplerende undersøgelser, hvis det potentielt egnede areal udgør 50 procent eller derover af det samlede drænopland. Figur 1.2 er et eksempel på, hvornår du skal foretage supplerende undersøgelser for dit drænopland.

Potentielt egnede arealer er arealer, der har mindre end 12 procent ler.

Figur 1.2. Eksempel på arealfordeling inden for et drænopland (regler for potentielt egnet areal). Der skal foretages nitratkoncentrationsmålinger og drænvandsobservationer.

Du kan finde erklæringen på vores hjemmeside i [tilskudsguiden](#). Du finder tilskudsguiden ved at gå ind på lbst.dk og skrive ordningens navn i søgefeltet og klik på "Søg".

1.8.1 Hvorfor er der behov for undersøgelser på potentielt egnede arealer?

Potentielt egnede arealer er arealer, der har mindre end 12 procent ler. For de potentielt egnede arealer er der en usikkerhed i forhold til, hvor stor en transport af kvælstof, der vil være i drænen. Undersøgelserne skal derfor sikre en større viden om nitratkoncentrationen i drænvandet.

Hvis dit drænopland består af 50 procent eller derover af potentielt egnet areal, skal en oplandskonsulent skrive under på en erklæring, der tilkendegiver, at de nødvendige undersøgelser er foretaget.

Oplandskonsulenten skal skrive under på, at følgende forhold er opfyldt

Vandføringen i drænen er ikke-eksisterende eller meget lav i sommermånederne.

Drænvandet indeholder i gennemsnit minimum 4 mg nitratkvælstof (NO₃-N) pr. liter drænvand i hhv. sommer-, efterår- og vintermånederne. Der skal minimum tages to prøver i hver sæson med minimum 14 dages mellemrum. Hvis der ikke er vand i drænen i sommermånederne, skal der ikke tages prøver her og du kan nøjes med at tage 4 prøver over efterår og vinter.

I vurderingen af det enkelte drænopland er det nødvendigt at fortage en analyse af, hvor meget vand og kvælstof, drænsystemet transporterer. Den samlede kvælstofmængde er et resultat af kvælstofkoncentrationen og vandmængderne i drænsystemet. Hvis der i et opland forekommer iblanding af grundvand, som strømmer til drænsystemet fra naboarealer, er der en betydelig risiko for, at nitratkoncentrationen i vandet er lav pga. opblanding med vand. Nitratindholdet kan også være lavt, hvis grundvandsdannelsen er sket fra områder med skove eller naturarealer, hvor udvaskningen er minimal. I drænoplande med et stor regional tilstrømning af grundvand vil der være risiko for, at et eventuelt anlagt mini-vådområde ikke kan håndtere de store vandmængder, der strømmer til anlægget.

Drænsystemer med en stor iblanding af grundvand kan med rimelighed udpeges ved at observere på sommervandføringen. Hvis drænsystemet løber tør i sommermånederne, eller hvis drænmængderne er meget lave, er andelen af grundvand sandsynligvis forholdsvis lav. Hvis sommervandføringen er høj, og nitratkoncentrationen samtidig er lav, er der en sandsynlighed for, at drænvandet er iblandet grundvand. Derfor skal undersøgelserne også omfatte en observering af drænvandsføringen i sommermånederne.

1.9 Din ansøgning skal indeholde

Der er en række ting, som du skal have klar, når du vil indsende din ansøgning om et minivådområde.

Det skal din ansøgning indeholde

1. En indtegning i Internet Markkort (IMK) af minivådområdet/filtermatricen, projektarealet, drænoplandet og evt. overlap mellem projektareal og drænopland. Læs mere i afsnit 5 "Sådan skal du indtegne arealerne i IMK".
2. En erklæring fra oplandskonsulenten. Læs mere i afsnit 4 "Få hjælp af en oplandskonsulent".
3. En tilkendegivelse af, om du ønsker areal og vedligeholdelseskompensation. Husk, at du får dette som de minimis støtte. Der er et loft på 20.000 Euro for de minimis støtte over de sidste tre regnskabsår. Læs mere i afsnit 9 "Kompensation for areal og vedligehold skal du søge som de minimis-støtte".
4. Nødvendige tilladelser fra offentlige myndigheder, hvis de er opnået (fx landzonetilladelse). Hvis tilladelserne ikke er opnået ved ansøgning om tilsagn, skal du senest sende dem, når du søger om slutudbetaling.
5. Foreningens vedtægter, hvis du ansøger som en forening.

1.9.1 Det er vigtigt, at dit ansøgningskema er fyldestgørende

For at gøre sagsbehandlingen af din ansøgning så hurtig som mulig, er det vigtigt, at du sender alle de bilag med, der er efterspurgt i ansøgningskemaet. Det er også vigtigt, at dine indtegninger i IMK er så præcise som muligt, da det har betydning for den beregnede effekt af minivådområdet og den beregnede de minimis-støtte. Du skal senest på udbetalingstidspunktet sikre dig, at der er overensstemmelse mellem anlægget og dine indtegninger i IMK.

Ansøgningskemaet er sat op med en række skemakontroller der gør, at du ikke kan indsende ansøgningskemaet, hvis du ikke har udfyldt de nødvendige felter eller du ikke opfylder kravene til ordningen, herunder krav til indtegningerne i IMK. Hvis ansøgningskemaet alligevel er mangelfuldt, kan det betyde, at du får et afslag eller nedsat tilskudsbeløb, fx hvis du ikke har indhentet en .

1.9.2 Hvis du vil ansøge om flere minivådområder

Hvis du vil ansøge om at etablere flere minivådområder, skal du indsende én ansøgning pr. minivådområde.

1.10 Husk de nødvendige tilladelser - inden du går i gang med projektet

Hvis du ønsker at etablere et minivådområde, skal du altid være opmærksom på, hvilke tilladelser der er nødvendige for dit projekt. Oplandskonsulenten kan hjælpe dig med at undersøge, hvilke tilladelser dit projekt har behov for.

Tilladelserne skal senest indsendes til Landbrugsstyrelsen på det tidspunkt, hvor du anmoder om slutudbetaling.

1.10.1 Hvilke tilladelser mv. kræver dit projekt?

Etablering af et minivådområde forudsætter en række tilladelser og eventuelt dispensationer, der er nødvendige for dit projekt. Tal med din oplandskonsulent og din lokale myndighed om, hvilket tilladelser, der er relevante for netop dit projekt.

1.11 Vigtige datoer og frister

Du kan i tabellerne nedenfor få et overblik over vigtige tidspunkter og frister for ordningen.

TABEL 1.2. Vigtige datoer

Tidspunkt	Hvad sker?
1. januar 2020	Bekendtgørelsen for ordningen træder i kraft
28. februar 2020	Ansøgningsrunde åbner for ansøgninger i Tast selv-service
11. august 2020	Frist for indsendelse af ansøgning*
12. august 2020 – 10. oktober 2020	Vi meddeler tilsagn på ansøgninger. Forskud udbetales samtidig med tilsagn
1. september 2020	Hvis du har søgt om at starte fra 1. september, må du først gå i gang med projektet fra denne dato
28. februar – 11. august 2022	Sidste frist for at søge om udbetaling
1. september 2022	Hvis du har søgt om at starte fra 1. september 2020, er fristen for at søge om udbetaling 1. september 2022

*) Hvis vi modtager din ansøgning efter ansøgningsfristen, vil den som udgangspunkt ikke blive behandlet, og den vil ikke blive overført til næste ansøgningsrunde.

TABEL 1.3. Vigtige frister

Ændringsansøgning	Skal være modtaget hos os senest 2 måneder inden din projektperiode udløber
Ansøgning om forlængelse af projektperioden	Skal være modtaget hos os senest 10 dage inden din projektperiode udløber
Udbetalingsanmodning	Skal indsendes senest 3 måneder efter projektperioden er udløbet
Tilladelser	Du skal senest på udbetalingstidspunktet indsende de for dit projekt nødvendige tilladelser.

1.12 Hvordan søger du om tilskud?

1.12.1 Hvor finder du ansøgningskemaet?

Du skal sende din ansøgning om tilsagn om tilskud via Tast selv-service.

Link til Tast selv-service finder du på vores hjemmeside lbst.dk i [Tilskudsguide](#) under Minivådområdeordningen. Her finder du også links til vejledning i brug af Tast selv-service.

1.12.2 Tast selv: Vær opmærksom på

- Hvis du vil søge om tilskud til flere projekter eller projekter under begge indsatsområder, skal du sende en ansøgning for hvert projekt.
- Du kan i hele ansøgningsperioden foretage opdateringer til din kladde, og i de skemaer som du allerede har sendt ind i Tast selv-service. Den version af ansøgningskemaet, som vi bruger til sagsbehandling, og som vi lægger til grund for vores afgørelse, er den sidst indsendte version inden ansøgningsfristen.
- Tast selv-service kan være lukket på nogle tidspunkter, fx hver nat mellem kl. 24 og 01 samt onsdage mellem kl. 17 og 24, men også på andre tidspunkter. På vores hjemmeside lbst.dk under [Tast selv-service/Driftsstatus](#) kan du finde mere information om lukninger af Tast selv-service. Desuden kan du se den aktuelle driftsstatus for projektstøtteordninger i Tast selv-service. Hvis du oplever fejl, kan du sende en fejlmelding via vores hjemmeside lbst.dk/driftsstatus/.

Al øvrig skriftlig kommunikation i forbindelse med tilskud under minivådområdeordningen skal ske via e-mail til skovognatur@lbst.dk. Du er også velkommen til at kontakte os på tlf. 33 95 80 00.

1.12.3 Du får en kvittering, når vi har modtaget din ansøgning

Vi sender et kvitteringsbrev, når vi har modtaget din ansøgning. Kvitteringsbrevet sendes automatisk lige efter, at du har sendt din ansøgning.

1.13 Nyttige links

- I MiljøGIS finder du tre kort under fanen "minivådområder": "Udpegningskort, effekter over 300 kg", "Minivådområdekort, efter frigivelse af arealer til ansøgningsrunden 2020" og "Minivådområdekort, før frigivelse af arealer". Du finder kortene samt information om kortene her: <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=lbst>.
- Du finder information om oplandskonsulenternes kontaktoplysninger her: <https://oplandskonsulenterne.dk/>.
- Du finder link til Tast selv-service, erklæringer m.m. på vores hjemmeside i [tilskudsguiden på lbst.dk](#).

2. Hvor kan der etableres minivådområder?

I dette afsnit kan du læse om det kortmateriale, der er lavet for at lokalisere de områder i Danmark, hvor det er muligt at anlægge minivådområder. Kortet over hvor der kan placeres hhv. åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice er det samme. Kortet kan ses både i MiljøGIS og i IMK.

Du skal være opmærksom på, at hvis du først har tegnet minivådområdet i MiljøGIS, eller andet kortprogram, og derefter konverterer til IMK, så kan indtegninger være forskudt. Det er derfor vigtigt at du dobbelttjekker om indtegningen i IMK er korrekt, da det er det kort der indgår i sagsbehandlingen. Det er specielt vigtigt, at være opmærksom på grænser mod andre projekter, over matrikler og kystvandsoplande.

2.1 Nyt udpegningskort til placering af minivådområder

Der er til minivådområde-ordningen 2020 udarbejdet et nyt udpegningskort. Det har desværre vist sig at kortet ikke er fyldestgørende. Vi er bl.a. blevet bekendt med at der kan opstå udfordringer ved at anlægge minivådområder på kulstofrig jorder, og at kortet ikke sikre tilstrækkelig koordination med store vådområdeprojekter. Derfor er det i 2020 særligt vigtigt, at du kontakter din lokale oplandskonsulent, som kan hjælpe dig med at undersøge om du har et egnet areal.

Se den udsendte pressemeddelelse vedr. udpegningskortet [her](#).

2.2 Egnede og potentielt egnede områder på kortet

I de egnede (grønne i potentialekortet på MiljøGIS) og potentielt egnede (gule i potentialekortet på MiljøGIS) områder kan du søge om etablering af minivådområder i 2020, hvis dit planlagte drænopland til et åbent minivådområdet reducerer over 300 kg N pr. ha minivådområde og for minivådområder med filtermatricer en reduktion på minimum 600 kg N pr. 0,2 ha filtermatrice (se også afsnit 3 "Sådan beregnes effekten af dit minivådområde"). Herudover skal du opfylde kravene til prøvetagning, hvis dit projekt placeres på potentielt egnet areal. Selvom områderne er klassificerede som egnede eller potentielt egnede, så forudsætter etablering af et minivådområde, at arealerne er drænede. Dette er en del af oplandskonsulentens undersøgelser og en del af den erklæring fra oplandskonsulenten, som du

skal vedhæfte ansøgningskemaet. 30 procent af dit drænopland må ligge uden for de egnede og potentielt egnede arealer, dog må maksimalt 10 procent af drænoplandet være beliggende på ikke egnet areal.

Kortet er lavet, så det udelukker arealer, hvor store vådområder eller lavbundsprojekter ofte er mere egnede virkemidler – disse arealer er markeret med rødt og klassificerede som 'ikke egnede'. Det er arealer, der er klassificeret som lavbund i ådal eller opland til lavbund i ådal på potentialekortet for minivådområder, jf. nedenfor. Maksimalt 10 procent af drænoplandet må bestå af ikke-egnet areal i forhold til dine indtegninger i IMK. Det er vigtigt, at oplandskonsulenten foretager en vurdering af, om drænoplandet er korrekt afgrænset i forhold til ikke egnet areal.

Du skal også være opmærksom på, at der kan være tilfælde, hvor et opland er klassificeret som egnet eller potentielt egnet, selvom der allerede er givet tilsagn om tilskud til en forundersøgelse eller et etableringsprojekt af et vådområde eller lavbundsprojekt på arealet. Du kan ikke få tilsagn om tilskud til et minivådområde på arealer, hvor drænopland eller projektareal overlapper med arealer, hvor der allerede er givet tilsagn til et vådområde- eller lavbundsprojekt (både forundersøgelse og etableringsprojekter).

Hos din kommune kan du få oplyst, hvilke arealer det drejer sig om, eller du kan kontakte din oplandskonsulent. Du kan finde yderligere oplysninger og kontaktinformation på oplandskonsulenterne her: <https://oplandskonsulenterne.dk/>. Oplysninger om projektarealer for vådområde- og lavbundsprojekter vil også være tilgængelige i Internet Markkort (IMK).

2.2.1 Her kan du ikke søge om at anlægge et minivådområde

Hvis ikke minimum 70 procent af dit drænopland ikke er enten egnet eller potentielt egnet, kan du ikke placere dit minivådområde der. Yderligere skal dit drænopland have en gennemsnitlig effekt over 300 kg N pr. ha åbent minivådområde og for minivådområder med filtermatricer en reduktion på minimum 600 kg N pr. 0,2 ha filtermatrice (se mere i afsnit 2.1.2 og afsnit 3).

Bemærk, at maksimalt 10 procent af drænoplandet består af ikke-egnet areal.

2.2.2 Hvad er effekten af dit minivådområde?

I ansøgningskemaet kan du tjekke, hvad effekten af dit planlagte minivådområde er, når du har indtegnet alle arealer i IMK. Du finder effekten under fanen "Projektdata" i afsnittet "Samlet omkostnings-effektivitet", i feltet "Minivådområdets kvælstofeffekt ved kyst". Effekten af minivådområdet er beregnet ud fra sammensætningen af drænoplandet, dvs. ud fra om arealerne er egnede, potentielt egnede eller "ikke klassificeret". En anden vigtig faktor er i hvilket ID15 opland du placerer dit minivådområde. Der er forskellig retention (naturlig kvælstof tilbageholdelse) i de enkelte ID 15 oplande og retentionen beregnes altså ud fra i, hvilket ID 15 opland du placerer dit minivådområde.

Du kan først når ansøgningsrunden åbner, beregne den præcise effekt som dit minivådområde vil have, men du kan før ansøgningsrunden åbner, se hvilken effekt arealerne vil have og dermed har du en god indikator for, om effekten vil være tilstrækkelig. Dette gøres ved, at du inde i IMK trykker på korttemaer og dernæst finder korttemaet "Udpegningskort for minivådområder 2020". Kortet er placeret i kortgruppen "Vandprojekter", som findes i menuen til højre for kortvinduet. Husk at du skal være zoomet ind til 1:10.000 på kortet for at få vist klassificeringerne. For at få vist effekten skal du trykke på "Vis info" og herefter vælge temaet "Udpegningskort for minivådområder 2020". Derefter klikker du på det lille i-ikon i værktøjslinjen over kortvinduet og herefter kan du trykke på arealet og se effekten. Effekten er opgivet så den viser, hvad effekten af et minivådområde på 1 ha vil være, hvis du kun placerer drænopland og minivådområde på det pågældende areal og al areal i drænoplandet er i omdrift.

Ønsker du at anlægge et minivådområde med filtermatrice, skal du selv regne effekten ud. Hvis du således har klikket på et areal der viser, at effekten er 356 kg N pr. ha minivådområde, så svarer det for en filtermatrice til, at effekten vil være 712 kg pr. 0,2 ha, da en filtermatrice er 20 procent af størrelsen

på et åbent minivådområde (ved samme drænoplandsstørrelse) samtidig med at det renser kvælstof dobbelt så effektivt.

Arealer der på kortet står som "ikke klassificeret" er enten arealer, der er klassificeret som opland til lavbund i ådal, inddæmmede arealer eller arealer der ikke har et indsatsbehov. Disse arealer, hvis de er i omdrift, vil blive tilskrevet effekten som var det potentielt egnet.

Aarhus Universitet har leveret det grundlag, der bestemmer kvælstofeffekten.

2.2.3 Indsatsbehov for minivådområder

Indsatsbehovet for minivådområder er opgjort som den forventede effekt af minivådområder fra vandområdeplan 2015-2021 og den såkaldte fleksibilitetspulje, som først forventes indhentet i den kommende vandområdeplan efter 2021. Du kan få information om indsatsbehovet for minivådområder i de enkelte kystvandoplande (2015-2021) samt den udskudte indsats i bekendtgørelsens bilag 1. Du kan også se hvilke områder der ikke har et indsatsbehov i kortet i MiljøGIS: Zoom ind og aktivér info-boksen ved at trykke på ikonet med "i" i værktøjslinjen øverst på kortet. Der vil så komme en info-boks op, når du klikker på kortet.

Kortet bliver justeret i takt med at indsatsbehovet ændres. Det betyder også, at udpegningskortet for minivådområder kan blive justeret til ansøgningsrunden 2020.

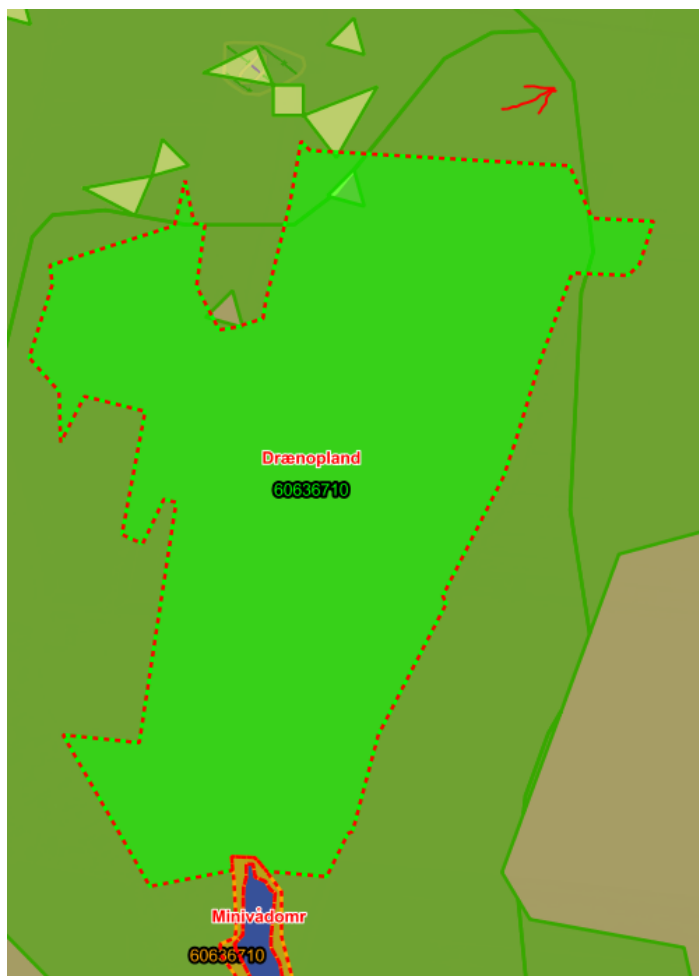
3. Sådan beregnes effekten af dit minivådområde

3.1 Effekten afhænger af, hvor drænoilandet og minivådområdet er placeret

Drænoilandet

Det er drænoilandets sammensætning der bestemmer, hvilken effekt dit minivådområde har sammen med placeringen af selve minivådområdet (se næste afsnit). Når du tegner dit drænoiland ind i IMK, vil det ofte krydse flere forskellige ID 15 oplande. Hvert ID 15 opland kan bestå af egnet, potentielt egnet, ikke egnet og det vi kalder "ikke klassificeret areal". "Ikke klassificerede arealer" indeholder de arealer, der er klassificeret som betinget egnet, betinget potentielt egnet eller inddæmmed areal. Inden for hvert ID 15 opland vil der være en specifik N-effekt tilskrevet hhv. egnet, potentielt egnet og "ikke klassificeret areal". Bemærk, at kun op til 10 procent af drænoilandet må ligge indenfor det røde "ikke egnede" areal.

På billedet herunder ses et minivådområde (blåt) med projektareal (gult) og drænoiland (grønt). ID 15 oplandsgrænserne er tegnet op med mørkegrøn (se rød pil på billedet). Som det fremgår af billedet, så ligger drænoilandet hovedsageligt i ét ID 15 opland, men går ind i to andre ID 15 oplande. Effekten af det egnede areal vil således her have tre forskellige værdier alt efter, hvilket ID 15 opland det er placeret i.

Minivådområdet

Den effekt der beregnes af minivådområdet er den effekt som minivådområdet har ved kysten, det vil sige effekten når der er indregnet retention til kysten. Retentionen er den naturlige kvælstoffjernelse, der er når vandet, der udledes fra minivådområdet, passerer vandløb, søer og vådområder på sin vej ud til kysten. Det er din indtegnning af minivådområde eller filtermatrice, der er bestemmende for hvilken retention, der tilskrives dit minivådområde. Retentionen kan variere meget – fra 0 til 100 procent og hvert ID 15 opland har sin specifikke retentionsprocent, derfor har det stor betydning i hvilket ID 15 opland minivådområdet placeres.

3.1.1 Effekten afhænger af, om arealet er klassificeret som egnet, potentielt egnet eller ”ikke klassificeret”

Markinformation og beregning ?								
ID15	Areal (ha)	Egnet areal (ha)	Pot. Egnet (ha)	Ikke klassificeret (ha)	Vandopland (90)	NLES4 (kg N/ha)	NLES4 vægtet Egnet (kg N/ha vægtet)	NLES4 vægtet potentielt egnet (kg N/ha)
Sum		0,00	0,00	0,00			0,00	0,00
Minivådområdets placering				Retention				

Ovenstående billede er fra ansøgningskemaets fane ”Projektdata”. Her kan man se opdelingen af det indtegnede drænopland i klasserne egnet, potentielt egnet og ikke klassificeret. Andelen af egnet areal, i det ID 15 opland arealet ligger i, vil tilskrives den effekt, der er for egnet areal. Andelen af potentielt egnet og ikke klassificeret areal vil begge tilskrives effekten, der er for potentielt egnet areal.

Nederst fremgår en boks, der angiver minivådområdets ID 15 placering og den retentionsprocent, som tilskrives minivådområdets effekt.

4. Få hjælp af en oplandskonsulent

Oplandskonsulenterne yder gratis rådgivning og hjælper dig med at ansøge om et minivådområde.

Du skal bruge en oplandskonsulent til at undersøge dit drænopland for at sikre, at drænoplandet er korrekt afgrænset, samt underskrive ”Oplandskonsulenterklæringen”. Oplandskonsulenten skal også hjælpe med drænvandsundersøgelser, hvis dit projekt er beliggende på potentielt egnet areal. Det er til ansøgningsrunden 2020 særligt vigtigt at du snakker sammen med din oplandskonsulent, da der skal tages en række forholdsregler i forhold til potentialekortet.

4.1 Hvad er en oplandskonsulent?

Oplandskonsulentordningen skal medvirke til at etablere de kollektive virkemidler minivådområder, vådområder, lavbundsprojekter og skov. De skal især hjælpe med at finde egnede placeringer for minivådområder og facilitere ansøgninger til ordningen, og de skal sikre, at det sker i dialog og koordinering med kommuner, så virkemidlerne placeres, hvor det giver mening for alle.

Du kan læse meget mere om oplandskonsulenterne og finde kontaktinformation på deres hjemmeside <https://oplandskonsulenterne.dk/>

4.2 Oplandskonsulentens ydelser

Oplandskonsulenten kan gratis hjælpe med en række ydelser som du finder listet i dette afsnit. Bemærk, at du ikke kan ansøge om anden konsulentbistand til nedenstående ydelser.

1. Oplandskonsulenten gennemgår sammen med dig mulighederne for at lave et minivådområde med tilskud og giver dig svar på, hvorvidt det er muligt at lave et projekt.
2. Oplandskonsulenten underskriver "Oplandskonsulenterklæringen", som er en del af minivådområdeordningen. For at kunne underskrive erklæringen skal oplandskonsulenten foretage de indledende forundersøgelser, som er: 1) at undersøge om drænoplanet til et ønsket minivådområde er drænet, og at der ikke eksisterer andre synlige drænudløb end hoveddrænet, der afvander til minivådområdet, og 2) hvis 50% eller mere af drænoplanet består af potentielt egnede arealer, skal oplandskonsulenten foretage drænvandsobservationer i sommermånederne og tage nitratkoncentrationsmålinger sommer, efterår og vinter (i alt 6 prøver (4 prøver, hvis der ikke løber vand i drænene i sommermånederne)).
3. Oplandskonsulenten informerer dig om forpligtelser i forbindelse med tilskud til projektet ved Landbrugsstyrelsen. Bemærk dog, at denne information ikke ændrer på din forpligtelse til at sætte dig ind i tilskudsvilkår mv.
4. Oplandskonsulenten udarbejder et skitseprojekt over minivådområdet. Skitseprojektet fastlægger minivådområdets placering, dimensionering, udformning og inddeling i bassiner i overensstemmelse med ordningens bekendtgørelse og vejledning. Skitseprojektet er ikke et detailprojekt, der præciserer opgavens omfang med hensyn til valg af materialer, mængdeangivelser eller individuelle udfordringer som koter, jordbundsforhold eller drænforhold.
5. Oplandskonsulenten kan udarbejde projektbeskrivelse og udbudsmateriale på baggrund af skabeloner udarbejdet af SEGES, hvis du ønsker at sende opgaven i udbud.
6. Oplandskonsulenten kan deltage i én samlet besigtigelse for hvert projekt med en eller flere entreprenører i forbindelse med indhentning af tilbud. Besigtigelsen kan foretages enten før eller efter ansøgning om tilskud.
7. Oplandskonsulenten laver forespørgsler og søger nødvendige godkendelser, tilladelser og dispensationer til projektet hos kommune, lokalhistorisk museum og evt. Kystdirektoratet.
8. Ved delvis placering af minivådområdet på naboejendom laver oplandskonsulenten et udkast til tinglysningsaftale om projektet.
9. Oplandskonsulenten udarbejder ansøgning om tilskud og udbetalingsanmodning i Tast selv.

4.3 Tag kontakt til oplandskonsulenten i god tid

Før du tager kontakt til oplandskonsulenten, kan du selv undersøge, om det minivådområde, du ønsker at anlægge, har et drænoplanet, der er beliggende på udpegningskortet for minivådområdets egnede eller potentielt egnede arealer.

Du skal i god tid, før du ønsker at ansøge om tilsagn om tilskud til et minivådområde, kontakte din lokale oplandskonsulent, der kan hjælpe med at vurdere den konkrete placering og dimensionering af minivådområdet og dine muligheder for at ansøge. Du skal, hvis det er muligt, have fremskaffet drænkort over din jord eller andre oplysninger, der kan skabe klarhed over drænforholdene på den jord, du ønsker at anlægge et minivådområde på.

Du kan også tale med din oplandskonsulent om hvilke andre projekter, der er planlagt i dit nærområde, så I kan koordinere indsatsen, så der ikke er sammenfaldende drænoplane.

4.4 Oplandskonsulentens opgaver på potentielt egnede arealer

Du skal sammen med din ansøgning indsende ekstra dokumentation for dit minivådområdes forventede effekt, hvis du ønsker at anlægge et minivådområde, hvor drænoplanet til det planlagte minivådområde består af 50 procent eller mere potentielt egnede areal. Læs mere om disse undersøgelser i afsnit 1.8 "Dit drænoplanet er placeret på potentielt egnede arealer"

Din oplandskonsulent skal udarbejde og godkende undersøgelserne. Det er derfor vigtigt, at du tager kontakt til din oplandskonsulent allerede i sommermånederne, hvis du ønsker at ansøge om at anlægge et minivådområde. Det betyder, at hvis du allerede har foretaget undersøgelserne i sommeren 2019, kan du ansøge om et minivådområde i 2020.

4.5 Oplandskonsulentens erklæring

Du finder erklæringen på vores hjemmeside under minivådområdeordningen. Din oplandskonsulent skal underskrive erklæringen inden du indsender din ansøgning om tilsagn om tilskud til et minivådområde. Du skal vedhæfte erklæringen til din ansøgning.

Find erklæringen i tilskudsguiden under minivådområdeordningen 2020, fanen "[Få hjælp af en oplandskonsulent](#)".

5. Sådan skal du indtegne arealerne i Internet Markkort (IMK)

Når du ansøger om tilskud til etableringen af et minivådområde i Tast selv-service, skal du indtegne minivådområdet/filtermatricen, projektarealet og drænoplanet i Internet Markkort (IMK). Vær opmærksom på, at hvis du indtegner et åbent minivådområde skal indtegningen være inkl. sedimentationsbassin. Ansøger du om et minivådområde med filtermatrice, skal du kun indtegne filtermatricens areal. Etablerer du et stuvningsbassin eller sedimentationsbassin skal dette ikke være en del af filtermatricearealet, men være beliggende på projektarealet og tegnes ikke særskilt ind i IMK. [På tilskudsguiden på Landbrugsstyrelsens hjemmeside finder du en særskilt guide til indtegnning af projekter i IMK.](#)

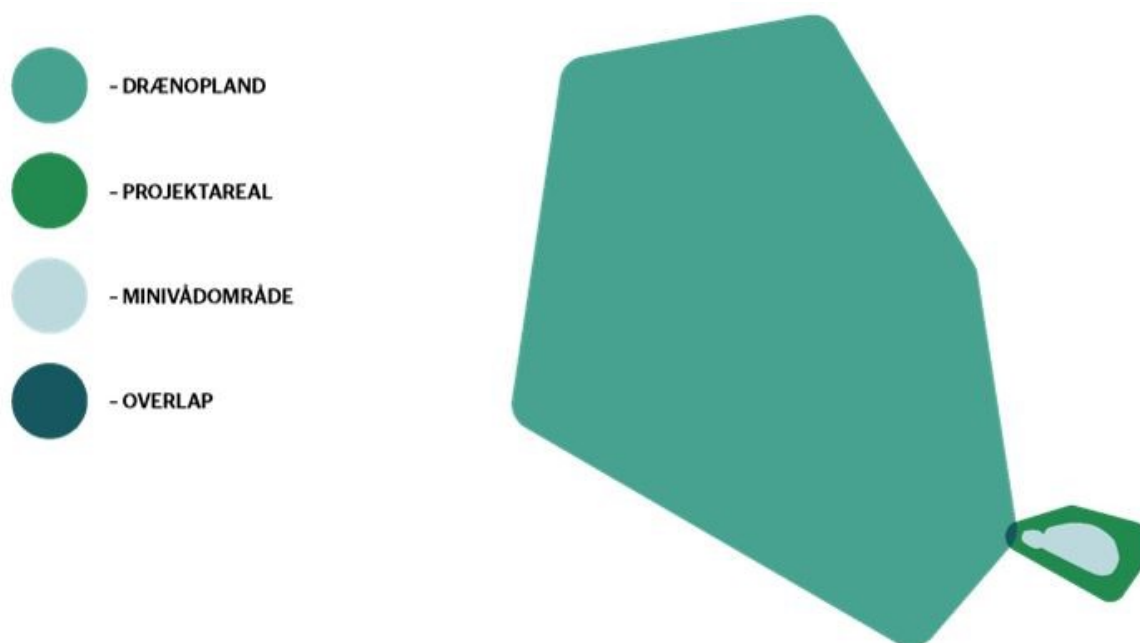
Du åbner IMK, når du er inde i ansøgningskemaet, og i ansøgningskemaet vil du blive bedt om at køre en beregning der hedder, så data fra dine indtegninger automatisk bliver overført til ansøgningskemaet. Du kan se et eksempel på indtegningerne på figur 5.1 og 5.2 nedenfor. Det kan være nødvendigt at indtegne et overlapsareal, hvis drænoplanet og projektareal overlapper hinanden, da IMK ikke kan håndtere arealer (i IMK betegnes det som marker, og i IMK er der en menu til venstre for kortvinduet, hvor der er værktøjer til bl.a. oprettelse af marker.), der krydser hinanden. Bemærk også, at selve minivådområdet ikke må overlape med drænoplanet i dine indtegninger.

Du skal indtegne følgende:

1. Drænoplanet til minivådområdet indtegnet som ét areal.
2. Projektarealet (minivådområde, sedimentationsbassin, brinker og tilgangsvej) indtegnes som ét areal.
3. For åbne minivådområder indtegnes minivådområdet og sedimentationsbassin som ét vandspejl. For minivådområder med filtermatrice indtegnes filtermatricen uden stuvningsbassin, sedimentationsbassin eller sedimentationsbrønd.
4. Eventuelt overlap mellem projektareal og drænoplanet. Hvis dit projektareal overlapper med drænoplanet, skal det indtegnes i et separat areal kaldet "Overlap".

Når du indtegner arealerne i IMK, vil IMK bede dig om at angive "marknavne" på de forskellige indtegninger. Bemærk her, at marknavnene maksimalt kan indeholde 10 bogstaver. Vi foreslår følgende betegnelser: Draenoplanet: Draenopl, Projektareal: Projektar, Minivådområde: Minivaad, Overlap: Overlap.

Figur 5.1. Arealer som skal indtegnes i IMK

Figur 5.2. Indtegning af drænopland, minivådområde, projektareal og overlap IMK

6. Sådan prioriterer vi ansøgninger og vurderer, om du får tilsagn eller afslag

6.1 Ansøgningskemaet indeholder blokerende valideringer

Før du går i gang med at ansøge om et minivådområde, er det vigtigt at vide, at ansøgningskemaet i Tast selv-service er sat op med en række valideringer, der gør, at du ikke kan indsende ansøgningskemaet, hvis der er nogle krav, du ikke overholder. Ansøgningskemaet tjekker automatisk, om du opfylder de nedenstående krav via de indtegninger, som du har lavet i IMK, og de udgifter som du har indtastet i ansøgningskemaet.

6.1.1 Din ansøgning skal overholde nogle krav for, at du kan sende den ind:

- Maksimum 30 procent af hhv. minivådområde og drænopland er udenfor egnede arealer (de mørkegrønne arealer i MiljøGIS) og potentielt egnede arealer (de mørkegule arealer på MiljøGIS) på Udpegningskortet for minivådområder 2020.
- Dit indtegnede drænopland indeholder maksimalt 10 procent "ikke-egnet" (rødt) areal. Minivådområdearealet må ikke bestå af "ikke-egnet" areal.
- Minimum 80 procent af dit drænopland er registreret som omdriftsareal i fællesskemaet 2019.
- Du har vedhæftet en erklæring fra en oplandskonsulent.
- At dit projektareal ikke overlapper med andre arealbaserede tilsagn.

Særligt for åbne minivådområder

- Effekten af dit åbne minivådområde skal være over 300 kg N per ha minivådområde.
- Minivådområdets størrelse er mellem 1 – 1,5 procent af drænolandet.
- Drænolandet skal være min. 20 ha (min. 50 ha, hvis du ansøger om en pumpe).

Særligt for minivådområder med filtermatrice

- Effekten af dit minivådområde med filtermatrice skal være over 600 kg N pr. 0,2 ha filtermatrice.
- Filtermatricens størrelse er mellem 0,2 – 0,25 procent af drænolandet.
- Filtermatriceprojektets samlede omkostninger (ekskl. areal- og vedligeholdelseskompensation) er maksimalt 750.000 kr. pr. 0,2 ha filtermatrice (ekskl. sedimentationsbassin/stuvningsbassin).
- Drænolandet er minimum 20 ha.

6.2 Prioritering af ansøgninger

Når alle ansøgninger er kommet ind, bliver de prioriteret. Vi prioriterer åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice i hver sin pulje. Ved prioriteringen lægger vi vægt på følgende:

1. Projektets effekt
2. Projektets omkostninger

Når du indtegner dit minivådområde og det tilhørende drænopland i IMK i forbindelse med din ansøgning om tilsagn om tilskud, bliver den forventede effekt af dit minivådområde automatisk beregnet. Effekten vil fremgå af ansøgningskemaet efter indtegningen på fanen 'Projektdata'. Projektets omkostninger er de omkostninger, som du angiver i budgettet i Tast-selv.

Vi giver de enkelte projekter point med udgangspunkt i beregningen nedenfor.

$$\text{Point} = \frac{\text{Total N-effekt af minivådområdet (kg N)}}{\text{Omkostninger}} * 1000$$

I formelen er "Total N-effekt af minivådområdet (Kg N)" den totale effekt af minivådområdet, beregnet ud fra dine indtegninger i IMK. Omkostningerne er det beløb, som du har ansøgt om i din ansøgning.

Ansøgerne vil blive prioriteret på baggrund af en pointscore, som udtrykker omkostningseffektiviteten. Vi prioriterer projekter med højest pointscore først. I tilfælde af pointlighed vil det være størrelsen af minivådområderne, der prioriteres efter, således at større minivådområder prioriteres over mindre. I det tilfælde, hvor indsatsbehovet for minivådområder bliver opfyldt i et givent kystvandopland, giver vi afslag til projekter med lavest pointscore. Det gør vi for at sikre størst mulig effekt for pengene - uden at overopfylde behovet for kvælstofreduktion i de enkelte kystvandoplande. Du finder reduktionsbehovet i de enkelte kystvandoplande i bekendtgørelsens bilag 1, og du kan finde nummeret på dit kystvandopland i MiljøGIS, hvis du tænder informationsknappen i øverste bjælke og trykker på det areal, hvor du vil anlægge dit minivådområde.

Eksempel på hvordan vi giver din ansøgning point

Vi har godkendt dine tilskudsberettigede udgifter til at være 300.250 kr. inklusiv areal og vedligeholdskompensation. Effekten af dit minivådområde er beregnet til at være 680 kg N ud fra de indtegninger, som du har lavet i IMK.

Vi beregner projektets pointscore til at være $\frac{680 \text{ kg N}}{300.250 \text{ kr.}} \cdot 1.000 = 2,26 \text{ point}$

Pointene er et udtryk for projektets omkostningseffektivitet - altså hvor meget kvælstof, der kan reduceres per krone med netop dit ansøgte projekt. Vi ganger med 1.000 for at få et tal med to decimaler, som vi kan prioritere på baggrund af.

Vi prioriterer projekter med højest point først, da det er projekter, der reducerer mest kvælstof pr. krone.

6.3 Hvis du får tilsagn

Når vi har behandlet din ansøgning og besluttet, hvorvidt du får tilsagn om tilskud eller afslag til dit projekt, sender vi afgørelsen til dig.

Hvis du får tilsagn om tilskud til dit projekt, sender vi et tilsagnsbrev. Tilsagnet indeholder et budget over de godkendte, tilskudsberettigede udgifter samt en oversigt over betingelser. Vi udbetaler dit forskud sammen med tilsagnet, hvis du i ansøgningen har bedt om forskud.

6.4 Hvis du får afslag eller delvist afslag

Vi kan give afslag eller delvist afslag til et projekt, hvis:

- Du ikke har givet os alle de påkrævede oplysninger i ansøgningen.
- Loftet for indsatsbehovet for minivådområder er nået i det kystvandopland, du ansøger i. Det konkrete indsatsbehov for dit kystvandopland finder du også i bekendtgørelsens bilag 1.
- Ansøgningen ikke er prioriteret (se ovenstående afsnit om prioritering).

Hvis du får delvist afslag til dit projekt, indeholder brevet desuden begrundelser (inkl. henvisning til lovgrundlag) for de dele af projektet, som vi ikke har fundet tilskudsberettiget, samt en klagevejledning.

6.5 Hvis du får afslag

Hvis du får afslag til dit projekt, sender vi dig et afslagsbrev med begrundelser (inkl. henvisning til lovgrundlag) for afslaget samt en klagevejledning.

6.6 Hvis du vil klage

Du kan klage over vores afgørelser under minivådområdeordningen.

Vi skal have modtaget din klage senest 4 uger efter den dato, hvor du har modtaget den afgørelse, du klager over.

Din klage skal være skriftlig og angive, på hvilke punkter du mener, at den pågældende afgørelse er urigtig. Du skal begrunde din klage.

Du skal sende klagen med e-mail til os: skovognatur@lbst.dk

Med mindre vi finder grundlag for at genoptage sagen og træffe en ny afgørelse, sender vi klagen sammen med vores kommentarer videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse i sagen. Afgørelser truffet af Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ikke indbringes for anden offentlig myndighed.

Hvis vi modtager klagen for sent, vil Miljø- og Fødevareklagenævnet som udgangspunkt afvise klagen.

7. Hvad kan du få tilskud til?

7.1 Standardomkostninger på etablering af minivådområder

På begge projekttyper "åbne minivådområder" og "minivådområder med filtermatrice" anvendes der standardomkostninger som grundlag for beregning af tilskuddet. En standardomkostning er en fast, foruddefineret enhedspris på dit projekt.

Tilskuddet er 100 procent af tilskudsgrundlaget og er det beløb du får udbetalt, uanset hvilke konkrete udgifter du afholder i forbindelse med projektet. Det er dog en forudsætning, at dit minivådområde har samme dimensioner, som du har angivet i IMK når vi kommer på afsyning, samt overholder alle de forpligtelser som fremgår af bilag 3 (for åbne minivådområder) eller bilag 4 (for minivådområder med filtermatrice) til bekendtgørelsen, og at vi kan forefinde eller du kan fremvise dokumentation på de optioner, der fremgår af tilsagnet.

Du skal således, hvis du ansøger om tilskud til enten et åbent minivådområde eller et minivådområde med filtermatrice, hverken sende to tilbud på ansøgningstidspunktet eller faktura og dokumentation for betaling på udbetalingstidspunktet.

Du skal dog gemme og kunne fremvise din udbetalingsanmodning og alle regnskabsbilag vedr. investeringerne i fem et halvt år med henblik på eventuel senere kontrol af projektet.

Når projektet er gennemført og anlægsarbejdet dermed er afsluttet, skal minivådområdet stå som det fremgår af dit tilsagn og følge bekendtgørelsens forpligtelser til design (bilag 3 og bilag 4). Alle de investeringer, som indgår i projektet (fx en pumpe), skal være nye og der må derfor ikke anvendes brugt udstyr til projektet. Ved afsyning ser kontrolløren efter, om dit minivådområde er så stort som angivet i dit tilsagn og om alle investeringer findes i projektet.

For uden ovennævnte tilskud kan du også få kompensation for udtagning af areal og vedligehold. Læs mere i afsnit 9 "Kompensation for areal og vedligehold skal du søge som de minis støtte".

7.1.1 Standardomkostninger på åbne minivådområder

Standardomkostningen beregnes som størrelsen på dit åbne minivådområde svarende til 1 procent af drænoplandets størrelse. I praksis er reglen, at dit minivådområde må anlægges, så det er mellem 1 – 1,5 procent af drænoplandets størrelse, men standardomkostningen beregnes på baggrund af den størrelse, der svarer til 1 procent af drænoplandet. Hvis du fx har et drænopland på 100 ha får du således tilskud til et minivådområde, der er 1 ha, men i praksis må du gerne anlægge minivådområdet så det er mellem 1 og 1,5 ha. Du får kun standardomkostninger svarende til 1 procent af drænoplandet, da effekten af minivådområdet er baseret på den forudsætning, at minivådområdet dimensioneres som 1 procent af drænoplandet.

Du kan i 2020 ikke få tilskud til en pumpe, hvis dit åbne minivådområde er under 0,5 ha beregnet som 1 procent af drænoplandets størrelse, og hvis din oplandskonsulent vurderer at en pumpe er væsentlig for minivådområdets funktion. Hvis du for eksempel har et drænopland på 35 ha og minivådområdet laves så det er 0,52 ha, så kan du ikke ansøge om tilskud til en pumpe, da kravet sættes ud fra drænoplandets størrelse.

Oversigt over standardomkostninger for åbne minivådområder

Post	Startpris (kr.)	Pris pr. m ² beregnet som 1 procent af drænoplanet (kr.)
Samlet for obligatoriske dele	149.000	38
Etablering af pumpe	69.000	9
Etablering af planter	2.750	1
Etablering af sti mv.	8.000	Fast pris
Konsulentudgifter til bygge- rådgivning	13.250	Fast pris
Andre udgifter til bl.a. myndig- hedstilladelser- og gebyrer	6.200	Fast pris
Arkæologiske forundersøgel- ser	11.800	2,5

Obligatoriske dele dækker over alt anlægsarbejde etablering af arbejdsplads, brønd- og ledningsarbejder, jordarbejder (inkl. etablering af lermembran, hvis anlægsarealet består af potentielt egnet areal), der sikrer, at kravene i bilag 3 er overholdt.

Det maksimale beløb du kan få udbetalt svarer til størrelsen af dit åbne minivådområde beregnet som 1 procent af drænoplanet. Du kan således godt i IMK have tegnet og anlagt et minivådområde, der er mellem 1 og 1,5 procent af drænoplanet, men standardomkostningen er udregnet ud fra størrelsen, der svarer til 1 procent af drænoplanet.

Eksempel på beregning af tilskud (kr.)

1 % af dræno- oplandet	2.500 m ²	5.000 m ²	7.500 m ²	10.000 m ²	15.000 m ²	20.000 m ²
Samlet for obligato- riske dele	244.000	339.000	434.000	529.000	719.000	909.000
Etablering af pumpe	0*	114.000	136.500	159.000	204.000	249.000
Etablering af planter	5.250	7.750	10.250	12.750	17.750	22.750
Etablering af sti mv.	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Konsulentudgifter til byggerådgivning	13.250	13.250	13.250	13.250	13.250	13.250
Myndighedstilladel- ser- og gebyrer	6.200	6.200	6.200	6.200	6.200	6.200
Arkæologiske forun- dersøgelser	18.050	24.300	30.550	36.800	49.300	61.800
Sum alle optioner	294.750	512.500	638.750	765.000	1.017.500	1.270.000

* Du kan ikke få tilskud til pumpe, hvis dit minivådområde er under 0,5 ha (opgjort som 1 procent af dræno-
oplandet).

7.1.2 Standardomkostninger på minivådområder med filtermatrice

Standardomkostningen beregnes som størrelsen på dit minivådområde med filtermatrice svarende til 0,2 procent af dræno-
oplandets størrelse. I praksis er reglen, at dit minivådområde må anlægges, så det er mellem 0,2 – 0,25 procent af dræno-
oplandets størrelse, men standardomkostningen beregnes på baggrund af den størrelse, der svarer til 0,2 procent af dræno-
oplandet. Hvis du fx har et dræno-
opland på 100 ha får du således tilskud til et minivådområde med filtermatrice, der er 0,2 ha, men i praksis må du
gerne anlægge minivådområdet så det er mellem 0,2 og 0,25 ha. Du får kun standardomkostninger
svarende til 0,2 procent af dræno-
oplandet, da effekten af minivådområdet er baseret på den forudsæt-
ning, at minivådområdet dimensioneres som 0,2 procent af dræno-
oplandet.

Oversigt over standardomkostninger for minivådområder med filtermatrice

Post	Startpris (kr.)	Pris pr. m ² beregnet som 0,2 procent af drænoplanet (kr.) (For pileflis angives pris pr. m ³)
Samlet for obligatoriske dele	105.000	350
Etablering af pumpe	69.000	45
Etablering af sti mv.	8.000	Fast pris
Konsulentudgifter til byggerådgivning	13.250	Fast pris
Andre udgifter til bl.a. myndighedstilladelser- og gebyrer	6.200	Fast pris
Arkæologiske forundersøgelser	11.800	2,5
Påfyldning af pileflis	-	145 kr./m ³

Obligatoriske dele dækker over alt anlægsarbejde etablering af arbejdsplads, brønd- og ledningsarbejder, jordarbejder (inkl. etablering af lermembran hvis anlægsarealet består af potentielt egnet areal), der sikrer, at kravene i bilag 3 er overholdt.

Det maksimale beløb du kan få udbetalt svarer til størrelsen af dit åbne minivådområde beregnet som 0,2 procent af drænoplanet. Du kan således godt i IMK have tegnet og anlagt et minivådområde, der er mellem 0,2 og 0,25 procent af drænoplanet, men standardomkostningen er udregnet ud fra størrelsen, der svarer til 0,2 procent af drænoplanet.

7.2 Er der behov for lermembran?

Anlægges dit minivådområde på potentielt egnet areal (lerindhold <12%), skal der etableres en lermembran, som er en membran af leret jord, der holder på vandet, så minivådområdet bliver lavpermeabel. Vi anbefaler at lermembranen har en tykkelse på 0,05-0,1 meter, hvilket er i overensstemmelse med designmanualen udarbejdet af Aarhus Universitet. Udgifter til lermembran er en udgift, der er indeholdt i posten "Samlet for obligatoriske dele" og du kan således ikke få separat udbetaling for anlæg af lermembran. Etableringen af lermembranen skal du fotodokumentere, dvs. du skal tage fotos af, at lermembranen etableres i anlægget og disse skal sendes ind sammen med udbetalingsansøgningen.

7.3 Hvad indebærer tilvalg af optioner?

Etablering af pumpe mv.

Posten indeholder etablering af en pumpe, pumpebrønd, pumpereservoir og strømkabel.

Har du tilvalgt denne option vil kontrolløren på afsyningstidspunktet kontrollere, at der som en del af minivådområdets konstruktion, er etableret en pumpe, pumpebrønd, pumpereservoir og strømkabel i forbindelse med projektet. I tilfælde hvor pumpebrønden fungerer som reservoir, kan et selvstændigt pumpereservoir udelades. Både pumpe, pumpebrønd og evt. reservoir skal være væsentlig for minivådområdets funktion og dette skal oplandskonsulenten skrive under på i forbindelse med udfyldelsen af oplandskonsulenterklæringen forud for projektet. Du kan kun få tilskud til pumpe, hvis oplandskonsulenten har skrevet under på oplandskonsulenterklæringen. Husk, at investeringen skal være ny. Du

kan derfor ikke få tilskud til at installere en brugt pumpe i projektet. Det er kontrolløren på tidspunktet for afsyningen, der foretager vurderingen af om investeringen fremstår ny. Det anbefales, at du kan fremvise faktura for indkøb af pumpen eller anden dokumentation i tvivlstilfælde.

Etablering af planter (kun for åbne minivådområder)

Posten indeholder etablering af et egnet plantedække på de lavvandede bræmmer, hvilket betyder at du skal udplante minimum 1-2 antal planter pr. m² bræmme. Har du tilvalgt denne option, skal du på afsyningstidspunktet kunne fremvise fotodokumentation på, at planterne er plantet ud, da vores afsyningsskontrollør ikke har mulighed for at kontrollere dette i det færdige projekt, hvis der fx allerede er vand i minivådområdet.

Et egnet plantedækket kan bestå af:

Plantedækket kan bestå af rødder eller rhizomer, evt. med overjordiske stængler og blade fra sump- og undervandsplanter. Udplantningsmaterialet kan være indkøbt eller høstet i vandhul, mose eller vandløb. Etableringen kan foretages ved udplantning eller øverlig indarbejdelse af plantemateriale i muldlaget på de lavvandede bræmmer. Ved høst af plantemateriale i naturen skal ansøger sikre de nødvendige tilladelser til dette. Ved indkøb af plantemateriale anbefales det, at ansøger undgår introduktion og spredning af invasive ikke-hjemmehørende arter.

Etablering af sti mv.

Posten indeholder etablering af en sti rundt om hele minivådområdet.

Har du tilvalgt denne option vil kontrolløren på afsyningstidspunktet kontrollere, at der er en kørefast sti som er etableret med stabilgrus eller lignende materiale, der gør det muligt at oprense sedimentationsbassinet.

Konsulentudgifter til byggerådgivning

Har du tilvalgt denne option, skal du på afsyningstidspunktet kunne fremvise dokumentation for, at der i forbindelse med projektet har været konsulentudgifter til aktiviteter vedrørende byggerådgivning. Denne dokumentation skal være i form af en faktura på dette arbejde. Selvom der fremvises dokumentation i form af fakturer, hvor beløbet afviger fra den fastsatte standardomkostning, vil dette ikke have indflydelse på tilskuddets størrelse.

Konsulentudgifter til byggerådgivning, omfatter udgifter der dækker aktiviteter, der kan karakteriseres som byggerådgivning, og som ikke dækkes under oplandskonsulentordningen. Husk, at der på den faktura, der fremvises som dokumentation, skal fremgå en beskrivelse af arbejdsopgaverne, så det kan dokumenteres, at udgifterne vedrører aktiviteter, der kan karakteriseres som byggerådgivning.

Andre udgifter til bl.a. myndighedstilladelser- og gebyrer

Posten dækker alle udgifter, der måtte være i projektet i forbindelse med myndighedstilladelser- og gebyrer. Har du tilvalgt denne option, skal du på afsyningstidspunktet kunne fremvise dokumentation for, at der i forbindelse med projektet har været udgifter til myndighedstilladelser eller gebyrer. Denne dokumentation skal være i form af en faktura fra den myndighed, der har udstedt myndighedstilladelser eller har opkrævet gebyrer i forbindelse med projektets gennemførelse. Selvom der fremvises dokumentation i form af fakturer, hvor beløbet afviger fra den fastsatte standardomkostning, vil dette ikke have indflydelse på tilskuddets størrelse.

Arkæologiske forundersøgelser

Posten dækker alle udgifter, der måtte være i projektet i forbindelse med eventuelle arkæologiske forundersøgelser. Har du tilvalgt denne option, skal du på afsyningstidspunktet kunne fremvise dokumentation for at den arkæologiske forundersøgelse er gennemført. Denne dokumentation skal være i form af en faktura fra det museum, der har gennemført den arkæologiske forundersøgelse. Selvom der fremvises dokumentation i form af fakturaer, hvor beløbet afviger fra den fastsatte standardomkostning, vil dette ikke have indflydelse på tilskuddets størrelse.

Hvis den arkæologiske forundersøgelse resulterer i, at der er behov for en egentlig arkæologisk udgravning og projektet som konsekvens heraf må opgives, da vil der kunne dækkes omkostninger på/op til standardomkostningerne for den arkæologiske forundersøgelse.

7.4 Oversigt over projekter, som du ikke kan få tilskud til

Tilsagn om tilskud kan ikke gives til:

- Projekter vedrørende aktiviteter, som du har igangsat, inden du har sendt din ansøgning om tilsagn om tilskud til os.
- Projekter, hvori der indgår teknologier eller investeringer, som modtager eller tidligere har modtaget andre EU-tilskud, tilskud fra anden offentlig myndighed eller tilskud under en anden tilskudsordning fra Landbrugsstyrelsen.

7.5 Udbudsregler: Minivådområder er ikke omfattet af udbudsreglerne

Både ansøgninger om etablering af åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice er undtaget for udbudspligt.

Vi stiller ikke krav om, at du indhenter to underhåndsbud og gemmer dokumentation for, at tilbudsloven er overholdt, da tilskuddet til projekterne er fastsat på grundlag af standardomkostninger, og da ansøgere under ordningen er private virksomheder eller personer.

Vi gør opmærksom på, at du altid er forpligtet til at gemme alle fakturaer og betalingsdokumentation for hele dit projekt i fem et halvt år efter udbetalingen af dit tilskud.

8. Når projektet sættes i gang

8.1 Hvornår må du påbegynde projektet?

Når du har sendt din ansøgning om tilsagn til projektet til Landbrugsstyrelsen, og har fået de nødvendige tilladelser på plads – må projektet sættes i gang for din egen regning og risiko. Det betyder, at hvis din ansøgning ikke resulterer i et tilsagn, må du selv betale alle projektdgifter.

Hvis du har valgt din startdato til at være 1. september 2020, må projektet først igangsættes der.

Du må gerne ændre i din indsendte ansøgning i løbet af ansøgningsperioden, selvom du har påbegyndt projektet.

8.2 Hvad må du – og hvad må du ikke?

Projektet er ikke tilskudsberettiget, hvis du – inden du sender din ansøgning til os – har:

1. bestilt varer og ydelser til projektet,
2. fået leveret varer og ydelser til projektet, eller
3. betalt udgifter til projektet, herunder forudbetaling.

Du må dog gerne fx indhente tilladelser til projektet, inden du sender din ansøgning til os, men vær opmærksom på, at udgiften ikke vil være tilskudsberettiget, da alle omkostninger skal være afholdt indenfor projektperioden, der først begynder den dag du indsender din ansøgning om tilsagn om tilskud.

9. Kompensation for areal og vedligehold skal du søge som de minimis-støtte

Den kompensation du kan få for, at du udtager dit areal og skal vedligeholde dit minivådområde, er finansieret af den danske stat og er en såkaldt "de minimis"-støtteordning. Ordningen er derfor omfattet af EU-reglerne om de minimis, fx at der er et loft på 20.000 euro, som din bedrift må modtage over en periode på tre regnskabsår.

Du er forpligtiget til at vedligeholde minivådområdet, selvom du ikke vælger at ansøge om de minimis-kompensation.

9.1 Hvad skal du gøre for at søge kompensation for areal og vedligehold?

Når du søger om tilsagn til etablering i Tast selv-service, kan du inde i samme ansøgningsskema søge om kompensation for arealudtag og vedligehold.

For at vide om du holder dig under loftet på 20.000 Euro, skal du oplyse i ansøgningsskemaet, om du har modtaget de minimis-støtte i de tre seneste regnskabsår. Det betyder, at hvis du får tilsagn til de minimis i 2020, så skal alt de minimis fra årene 2018, 2019 og 2020 holdes under loftet på 20.000 Euro. Vi har allerede oplysninger om den de minimis-støtte, som du har modtaget fra os. Den vil fremgå af ansøgningsskemaet, men du skal selv udfylde støttebeløb, hvis du har modtaget de minimis-støtte fra andre myndigheder end Landbrugsstyrelsen. Ansøgningsskemaet regner selv ud, hvor meget de minimis-støtte du kan modtage under minivådområdeordningen, hvis du har modtaget anden de minimis-støtte. I tabel 9.1 kan du se hvilken støtte ansøgningsskemaet automatisk indlæser fra Landbrugsstyrelsen.

9.1.1 Du skal selv oplyse, om du har modtaget de minimis-støtte fra andre myndigheder

I ansøgningsskemaet skal du selv oplyse, hvis du har modtaget de minimis-støtte fra andre ordninger end Landbrugsstyrelsen. Her skal du oplyse:

- Hvilken myndighed?
- Hvor meget du har modtaget?
- Hvilken forordning?

Oplysningerne vil typisk stå i det brev du har modtaget angående den evt. modtagne de minimis-støtte.

9.1.2 Hvordan ved du om du har modtaget de minimis-støtte fra andre myndigheder?

Der findes ikke et nationalt overblik over de minimis-støtteordninger. Du kan finde ud af, om du tidligere har modtaget de minimis-støtte fra andre myndigheder ved at kigge på dine tilsagns- eller udbetalingsbreve. Det fremgår af tilsagnsbrevet eller udbetalingsbrevet fra den pågældende myndighed, om der er tale om de minimis-støtte. Hvis det ikke står i tilsagns- eller udbetalingsbrevet, at der er tale om de minimis-støtte, kan du gå ud fra, at du ikke har fået anden de minimis-støtte.

9.1.3 Hvad kan du få som kompensation for udtagning af areal og vedligehold?

Kompensation for udtagning af areal til minivådområde gives i forhold til arealets tidligere anvendelse, som er defineret ud fra arealets registrering i Fællesskemaet 2019. Herudover tillægges der en sats for vedligehold. Kompensationen, udbetales som et engangsbeløb for de 10 år, som minivådområdet skal opretholdes. Vi udbetaler kompensationen sammen med slutudbetalingen af projektilskuddet, når projektet er gennemført.

Hvis du anlægger et åbent minivådområde, skal du være opmærksom på at din kompensation gives på baggrund af projektarealsstørrelse, du kan dog maksimalt få kompensation svarende til 2 gange minivådområdets størrelse.

Hvis du anlægger et minivådområde med filtermatrice, skal du være opmærksom på at din kompensation gives på baggrund af filtermatricearealets størrelse, du kan dog maksimalt få kompensation svarende til 4 gange filtermatricens størrelse.

Der ydes følgende engangskompensation for den 10 årige periode

Åbne minivådområder:

Arealer i omdrift: 35.000 kr. pr. ha projektareal i arealkompensation og 12.000 kr. pr. ha projektareal i vedligeholdskompensation (referenceår 2019).

Arealer med permanent græs: 18.000 kr. pr. ha projektareal i arealkompensation og 12.000 kr. pr. ha projektareal i vedligeholdskompensation (referenceår 2019).

Naturarealer/andet: 3.000 kr. pr. ha projektareal i arealkompensation og 12.000 kr. pr. ha projektareal i vedligeholdskompensation (referenceår 2019).

Minivådområder med filtermatrice:

Arealer i omdrift: 35.000 kr. i arealkompensation pr. ha projektareal og 24.000 kr. i vedligeholdskompensation pr. 0,2 ha projektareal (referenceår 2019).

Arealer med permanent græs: 18.000 kr. i arealkompensation pr. ha projektareal og 24.000 kr. i vedligeholdskompensation pr. 0,2 ha projektareal (referenceår 2019).

Naturarealer/andet: 3.000 kr. pr. ha projektareal og 24.000 kr. i vedligeholdskompensation pr. 0,2 ha filtermatrice (referenceår 2019).

9.2 Overblik over vores de minimis-støtteordninger, som automatisk indlæses i dit ansøgningskema

De minimis-støtte modtaget fra følgende ordninger indlæses automatisk i ansøgningskemaet:

TABEL 9.1. Oversigt over de minimis-støtteordninger, der automatisk indlæses i Tast selv-service:

Ordning/Tilskud	De minimis-forordning
Målrettede efterafgrøder 2019	Forordning nr. 1408/2013
Minivådområder 2018 og 2019, kompensation for arealudtag og vedligehold	Forordning nr. 1408/2013
Frivillige efterafgrøder 2017	Forordning nr. 1408/2013
Kompensation for skærpede fosforlofter	Forordning nr. 1408/2013

Ordninger der under "Projekter vedrørende job- og vækstskabende erhvervsudvikling og forbedring af rammevilkårene i landdistrikterne m.v. (LAG-ordningen)", Forordning nr. 1407/2013 eller 1408/2013 og "Investeringer i nye teknologier inden for forarbejdning i fødevarersektoren", Forordning nr. 717/2014, 1407/2013 eller 1408/2013 samt "Tilskud til brun bi på Læsø", Forordning nr. 1408/2013, vil ikke blive indlæst automatisk i Tast selv-service, og du skal derfor selv indtaste hvis du har fået de minimis-støtte for nogle af disse ordninger, og vi undersøger dette, når vi behandler din ansøgning.

9.3 Du må ikke overskride loftet på 20.000 Euro i de minimis-støtte over tre regnskabsår

De minimis-støtte er støtte, der ikke bliver anset for at være konkurrenceforvridende og derfor ikke bliver betragtet som statsstøtte, hvis støttebeløbet er under en bestemt beløbsgrænse. Det betyder, at der er et loft over hvor meget de minimis-støtte, den enkelte virksomhed må modtage i en periode på tre regnskabsår.

Støtteloftet for den enkelte virksomhed afhænger af, om der bliver givet støtte efter de minimis-reglerne til den primære landbrugssektor eller efter de generelle regler om de minimis-støtte til aktiviteter uden for den primære landbrugssektor.

Støtte til areal og vedligeholdelse under minivådområdeordningen bliver givet efter de minimis-reglerne for støtte til den primære landbrugssektor, hvor støtteloftet er 20.000 Euro. Det betyder, at støttebeløbet pr. virksomhed ikke må overstige 20.000 Euro over en periode på 3 regnskabsår. Kompensationens værdi i EURO beregnes ud fra kursen på tilsagnstidspunktet.

Får du fx dit tilsagn den 5. august 2020, løber 3-årsperioden fra 1. januar 2018 til 31. december 2020. I denne periode må den samlede de minimis-støtte ikke overstige 20.000 Euro.

Du skal være opmærksom på, at hvis din landbrugsbedrift er en del af en virksomhed, der også modtager støtte efter de minimis-reglerne for fiskeri- og akvakultursektoren, må den samlede de minimis-støtte til landbrug og fiskeri ikke overstige 30.000 euro over en periode på 3 regnskabsår. Hvis din virksomhed er aktiv inden for både primærproduktion af landbrugsprodukter og inden for sektorer eller aktiviteter, der er omfattet af de generelle regler om de minimis-støtte, bliver støtteloftet øget. Det betyder, at din virksomhed maksimalt må modtage 200.000 euro over en periode på 3 regnskabsår. Inden for det samlede loft (30.000 euro eller 200.000 euro) kan der maksimalt ydes 20.000 euro til den del af virksomheden, som er primærlandbrug, herunder areal- og vedligeholdelseskompensation under minivådområdeordningen.

10. Du kan få grundbetaling under artikel 32, hvis du opfylder betingelserne

Det er muligt at søge grundbetaling til minivådområder, hvis du opfylder de almindelige betingelser under undtagelsesbestemmelsen artikel 32 til grundbetalingsreglerne¹.

Muligheden for at anvende undtagelsesbestemmelsen gælder bl.a. arealer, der indgår i vand- og naturprojekter, som gennemfører vandrammedirektivet. Minivådområdeprojekter implementerer altid vandrammedirektivet, og derfor kan du anvende undtagelsesbestemmelsen til dit minivådområde.

Du kan kun anvende undtagelsesbestemmelsen på arealer med tilsagnsforpligtigelse i den periode, hvor du har den relevante forpligtelse, dvs. i den 10-årige tilsagnsperiode.

Du skal også være opmærksom på, at projektarealet enten i sig selv er minimum 0,30 ha eller at projektarealet i sammenhæng med andre støtteberettigede landbrugsarealer udgør minimum 0,30 ha. Hvis dit minivådområde er placeret udenfor andet støtteberettiget areal, skal du sikre dig, at dit projektareal til minivådområdet er minimum 0,30 ha, når du søger grundbetaling under artikel 32.

Foruden ovenstående forhold skal følgende tre grundlæggende betingelser være opfyldt for at kunne få udbetalt grundbetaling under undtagelsesbestemmelsen artikel 32:

Hvad skal være opfyldt for få grundbetaling under artikel 32

- 1) Der skal have været søgt om grundbetaling til arealet i 2008 (dengang kaldet 'enkeltbetaling'), og pengene skal være udbetalt retmæssigt. Det behøver ikke at være dig, der rådede over arealet i 2008.
- 2) Du skal have anmeldt arealerne som artikel 32-arealer i Fællesskemaet inden ændringsfristen for indsendelse af Fællesskemaet.
- 3) Du skal være 'aktiv landbruger'. Hvis du ikke er aktiv landbruger, skal du som ejer eller forpagter udover dine artikel 32-arealer udføre en landbrugsaktivitet, fx juletræsproduktion udenfor fredskov, erhvervsmæssig dyrehold, eller have minimum 0,3 ha sammenhængende støtteberettiget landbrugsareal, hvor aktivitetskravet er overholdt.

Du skal huske, at du fortsat skal opfylde kravet om landbrugsaktivitet på de dele af artikel 32-arealerne, hvor det er muligt. Du er således kun undtaget fra kravet om årlig landbrugsaktivitet på de arealer, hvor det er umuligt at afgræsse eller slå græsset, fordi du gennemfører vand- og naturprojektet eller opfylder forpligtelserne i miljøtilsagnet.

---

¹ EU forordning nr. 1307/2013

Hvis du får afslag på din ansøgning om projekttilsagn til etablering af et minivådområde, og hvis arealet ikke kan opfylde de almindelige støttebetingelser til grundbetaling, skal du trække dem ud af din markplan i fællesskemaet. Tilsagnsarealet vil først blive lagt ind i Internet Markkort (IMK), når du har fået tilsagn om projekttilskud til projekter om etablering af et minivådområde.

Du kan læse mere om betingelserne for grundbetaling under artikel 32 i vejledningen om grundbetaling 2019, og generel vejledning om at søge direkte arealstøtte direkte arealstøtte 2019, hvor der også er udarbejdet et [faktaark](#) for grundbetaling til vand- og miljøprojekter ('Under artikel 32'). Du finder vejledningen i vores [Tilskudsguide](#).

11. Hvilke kriterier og forpligtigelser skal du overholde?

Hvis du får tilsagn om tilskud til at anlægge et minivådområde, skal du være opmærksom på at der i bekendtgørelsen til ordningen er en række kriterier og forpligtigelser du skal overholde.

Forskellen på kriterier og forpligtigelser er:

- Kriterier er noget dit tilsagn er betinget af. Dette betyder at dit tilsagn vil bortfalde, hvis du ikke overholder alle kriterier nævnt i ordningens bekendtgørelse.
- Forpligtigelser er forhold, som du skal overholde, men dit tilsagn bortfalder ikke nødvendigvis, hvis du ikke overholder dem. Hvis du ikke overholder forpligtigelser, vil vi nedsætte dit tilskud efter en konkret vurdering af overtrædelsens alvor, omfang, varighed og gentagelser. Bemærk at kravene i bekendtgørelsens bilag 3 (for åbne minivådområder) og bilag 4 (for minivådområder med filtermatrice) i 2020 er flyttet fra kriterier til forpligtigelser. Se hhv. afsnit 12.5 "Krav til udformning af dit åbne minivådområde" og afsnit 13.10 "Krav til udformning af dit minivådområde med filtermatrice".

Dit tilsagn er betinget af, at følgende kriterier er opfyldt

1) Projektet må ikke påbegyndes, før du har indsendt din ansøgning om tilsagn om tilskud

Du kan påbegynde projektet, så snart du har indsendt din ansøgning om tilsagn om tilskud. Dog må du først påbegynde dit projekt 1. september 2020, hvis du ikke har valgt denne som startdato, fordi du har et arealbaseret tilsagn på arealet.

Udgifter, du afholder inden du har fået tilsagn eller afslag, er for egen regning og risiko.

2) Du er ansvarlig for at gennemføre projektet

Det er dig som tilsagnshaver, der er ansvarlig for, at projektet gennemføres i overensstemmelse med de kriterier og forpligtigelser, der følger med tilsagnet.

3) Du skal være ejer af investeringerne

Det betyder, at det er dig som tilsagnshaver, der skal afholde udgifterne i projektet. Alle fakturaer skal derfor være udstedt til dig.

- 4) Du skal gennemføre projektet på din egen eller forpagtede jordbrugsbedrift**
Selve minivådområdeanlægget skal være placeret på jord, som du enten ejer eller forpagter. Oplandet til minivådområdet behøver ikke ligge på den jord, som du ejer eller forpagter.
- 5) Du skal sikre, at kontrolmyndigheden har adgang til projektområdet**
Kontrolmyndigheden skal have mulighed for adgang til projektområdet. Det betyder, at der skal være en farbar vej rundt om hele minivådområdet. Yderligere skal der være adgang for kontrolmyndigheden til at kontrollere fakturaer og betalingsdokumentation samt de nødvendige myndighedsgodkendelser.
- 6) Du skal have de nødvendige tilladelser fra offentlige myndigheder, inden du indsender din anmodning om slutudbetaling**
Du er ansvarlig for at indhente de nødvendige tilladelser til projektet inden du anmoder om slutudbetaling.
- 7) Du skal i ansøgningsskemaet oplyse al den de minimis-støtte, som du har modtaget i løbet af det igangværende regnskabsår, samt de to foregående regnskabsår**
Ansøgningsskemaet indlæser selv den de minimis-støtte, som du har modtaget fra os. Hvis du har modtaget de minimis-støtte fra andre myndigheder inden for de seneste tre regnskabsår, skal du oplyse det i ansøgningsskemaet. Læs mere i afsnit 9 "Kompensation for areal og vedligehold skal du søge som de minimis-støtte".
- 8) Du skal sikre, at minimum 80 procent af drænoplandet har været et omdriftsareal i et år forud for din ansøgning om tilsagn om tilskud**
Kravet tjekkes automatisk af ansøgningsskemaet ved at indlæse arealanvendelsen fra Fællesskemaet 2019.

Forpligtelser der følger med et tilsagn om tilskud til et minivådområde

- 1) Du skal gennemføre projektet i overensstemmelse med tilsagnet**
Du skal gennemføre projektet i overensstemmelse med det tilsagn, som du modtager. Du skal gennemføre projektet i overensstemmelse med det anførte antal hektar, antal investeringer, type af investeringer og placering af minivådområdet.
- 2) Du skal skilte i løbet af projektperioden og oplyse om den offentlige finansiering på din hjemmeside, hvis du har en**
Fra du begynder dit projekt, skal du opsætte et skilt ved anlægspladsen. Hvis du har en erhvervmæssig hjemmeside, skal du også oplyse om projektet her. Du kan læse mere om reglerne i afsnit 15 "Du skal skilte med dit projekt når du går i gang".
- 3) Du skal afslutte dit projekt senest 2 år fra startdatoen**
Du skal afslutte dit projekt senest to år fra den dato, hvor vi har modtaget din ansøgning om tilsagn til tilskud til et minivådområde. Har du angivet 1. september 2020 som startdato, skal dit projekt afsluttes senest 1. september 2022. Læs mere om dette i afsnit 14.1 "Projektperioden".

- 4) Du skal sende din anmodning om udbetaling rettidigt til os**
Ligesom du skal holde udbetalingsanmodning med tilhørende regnskabsbilag tilgængelig i mindst fem et halvt år regnet fra datoen for slutudbetaling af tilskud.
- 5) Du skal kunne dokumentere, at de minimis-reglerne er overholdt**
Du skal opbevare alt materiale til brug for dokumentation af, at reglerne for de minimis-støtte er overholdt i 10 år fra den dato, hvor tilskuddet til vedligeholdelse og arealkompensation blev modtaget.
- 6) Du skal give vederlagsfri adgang til forskere fra et universitet udpeget af Landbrugsstyrelsen**
Forskere fra et universitet udpeget af Landbrugsstyrelsen skal have lov til at foretage målinger i minivådområdet i hele tilsagnsperioden på 10 år.
- 7) Du skal sikre, at der er adgang til fods rundt om hele minivådområdet**
- 8) Du skal sikre, at hoveddrænet fra drænoplandet afvander til minivådområdet**
Du skal sikre at hoveddrænet for dit drænopland afvander til minivådområdet og at der ikke eksisterer øvrige drænudløb fra drænoplandet. Husk, at oplandskonsulenten i oplandskonsulenterklæringen, skal skrive under på, at dette er korrekt for det ansøgte projekt.
- 9) Du skal sikre, at projektet er gennemført så det opfylder kravene til, hvordan minivådområdet skal anlægges**
Kravene finder du i bekendtgørelsens bilag 3 og bilag 4 for hhv. åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice. Du kan også læse mere i hhv. afsnit 12.5 "Krav til udformning af dit åbne minivådområde" og afsnit 13.10 "Krav til udformning af dit minivådområde med filtermatrice" i denne vejledning.
- 10) Du skal sikre, at de anvendte teknologier og investeringer er nye.**

Særlige forpligtigelser, hvis du ansøger om et åbent minivådområde:

- 11) Du skal sørge for, at projektet ikke udsættes for væsentlige ændringer**
Du skal sørge for, at projektet ikke udsættes for væsentlige ændringer i forhold til de krav der er nævnt i bekendtgørelsens bilag 3, der berører dets art, mål eller gennemførelsesvilkår, i 10 år fra datoen for slutudbetaling. Du skal herunder vedligeholde minivådområdet, så det fortsat reducerer kvælstof i projektet.

Særlige forpligtigelser, hvis du ansøger om et minivådområde med filtermatrice:

- 12) Du skal sørge for, at projektet ikke udsættes for væsentlige ændringer**
Du skal sørge for at projektet ikke udsættes for væsentlige ændringer i forhold til de krav der er nævnt i bekendtgørelsens bilag 4, der berører dets art, mål eller gennemførelsesvilkår i 10 år fra datoen for slutudbetaling. Du skal herunder vedligeholde minivådområdet, så det fortsat reducerer kvælstof i projektet.
- 13) Du skal lukke for tilførsel af drænvandet om sommeren**
Du skal sikre at der lukkes for tilførsel af drænvand til dit minivådområde med filtermatrice i månederne juni, juli og august.

12. Sådan skal du designe dit minivådområde med åbne bassiner

Krav og anbefalinger til etablering af minivådområder

For at vi kan sikre at dit minivådområde leverer den forventede effekt, som dit minivådområde er prioriteret på baggrund af, har vi en række krav, som du skal overholde, når du anlægger dit minivådområde. Disse krav fremgår også af bekendtgørelsen til ordningen, særligt bilag 3.

Det er derfor vigtigt, at den entreprenør, som skal udføre anlægsarbejdet, har læst dette afsnit, før anlægsarbejdet går i gang. Det er dit ansvar som tilsagnshaver at sikre, at kravene til minivådområdet overholdes.

Derudover opfordrer vi også til, at du konstruerer minivådområdet i overensstemmelse med de anbefalinger, som fremgår i dette afsnit. Der kan være anbefalinger, der ikke kan gennemføres på grund af lokale forhold.

Vi kontrollerer kun kravene og ikke de anbefalinger som står i afsnittet. Kravene kontrollerer vi ved afsyning af projektet.

Krav og anbefalinger er lavet på baggrund af designmanualen for minivådområder, som er udarbejdet af Aarhus Universitet. Du kan læse hele designmanualen [her](#).

12.1 Formål med et minivådområde

Formålet med et minivådområde er, at det renser drænvand for kvælstof og fosfor og leder vandet videre ud i vandmiljøet. Minivådområdet virker ved, at nitrat (N) fra drænvand bliver omdannet til kvælstofgas via mikrobiel denitrifikation. Fosfor (P) tilbageholdes i minivådområdet primært ved sedimentation af partikulært bundet fosfor. Minivådområdet tilbageholder således fosfor, og der vil over tid blive opbygget en pulje af fosfor i bundsedimentet i sedimentationsbassinet (det første bassin), der skal fjernes ved oprensning af sedimentet (se også afsnit 1.10.1 "Hvilke tilladelser kræver dit projekt?").

12.2 Afgrænsning af drænoplanet

Minivådområdet renser det drænvand, der kommer fra drænoplanet. Drænoplanet er det areal, der afvander til minivådområdet og omfatter det sammenhængende drænsystem og det direkte topografiske opland. Det sammenhængende drænsystem kan gå på tværs af markskel og topografi. Minivådområdet (inkl. sedimentationsbassin) skal minimum være mellem 1 og 1,5 procent af drænoplanetets størrelse, effekten er dog beregnet ud fra, at dit minivådområde er 1 procent af drænoplanetets størrelse. Når du indtegner arealerne i IMK, tjekker ansøgningskemaet automatisk om dimensioneringskravet er overholdt.

Du kan etablere minivådområdet som en del af drænsystemet eller i forlængelse af drænsystemet i tilknytning til et drænudløb. Du skal sammen med din oplandskonsulent undersøge og fastlægge drænoplandets afgrænsning, fordi det er afgørende for effekten, at minivådområde og drænopland er dimensioneret korrekt i forhold til hinanden.

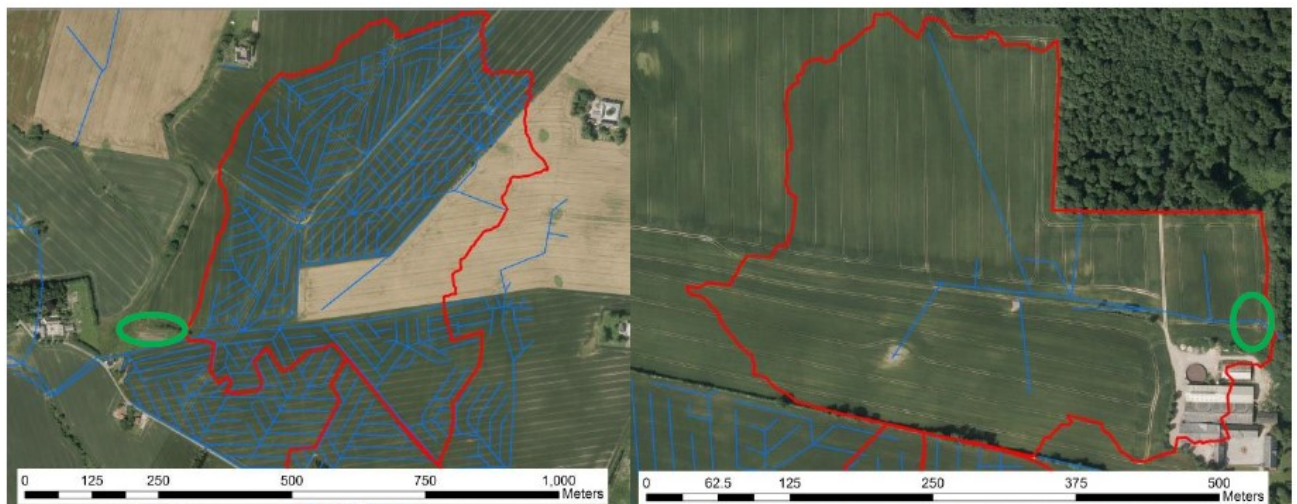
Du kan anlægge minivådområder på drænede arealer, hvor:

- Der er en hydraulisk gradient, der leder drænvandet til minivådområdet eller
- Der er etableret en pumpe, hvis arealerne ikke har en hydraulisk gradient.

For systemdrænede arealer vil drænoplandet ofte være sammenfaldende med det drænede areal, mens oplandet for punktdrænede arealer opgøres som det topografiske opland til drænsystemet. I forbindelse med afgrænsning af drænoplandet til et minivådområde er det afgørende at kortlægge eventuelle øvrige udløb fra drænsystemet. Hvis der eksisterer flere drænudløb, kan det være en udfordring at afgrænse den del af markarealet, der afvander til minivådområdet. I den situation kan en løsning være at samle alle mindre drænudløb i en ny rørledning, der fører til det hoveddræn, som leder videre ud i minivådområdet. Se nedenstående billede for eksempler på afgrænsning af drænopland.

Kender du ikke dit drænsystem?

Hvis kendskabet til det sammenhængende drænsystem er mangelfuld, kan det topografiske opland til et drænudløb bruges som en grov afgrænsning af drænoplandet. Det bør for vandløbsnære arealer kombineres med vandløbssondering med henblik på en kortlægning af eventuelle øvrige drænudløb.

Eksempler på afgrænsning af drænopland for henholdsvis et systemdrænet drænopland (venstre billede) og et punktdrænet opland (højre billede). De grønne cirkler markerer, hvor der er placeret et minivådområde.

Kjærgaard & Hoffmann. 2017. Retningslinjer for etablering af konstruerede minivådområder med overfladestrømning. Design manual. DCA- Nationalt Center for Jordbrug og Fødevarer. Aarhus Universitet.

12.3 Funktionen af de enkelte elementer i et minivådområde

Af hensyn til effekten er det vigtigt, at du dimensionerer, designer og anlægger dit minivådområde korrekt. Det er specielt vandets opholdstid i minivådområdet, der er afgørende for en høj effekt. Derfor er det vigtigt, at der er en ensartet strømning i hele minivådområdet og at der ikke skabes 'korridorer', hvor vandet strømmer lige igennem.

Et minivådområde skal bestå af disse elementer

Sedimentationsbassin

Et sedimentationsbassin som drænvandet ledes ind i først, hvor sediment og sedimentbunden fosfor bundfælder. Sedimentationsbassinet sikrer, at minivådområdet renser drænvandet for sediment og fosfor.

Dybe bassiner

Efter sedimentationsbassinet løber vandet videre over i dybe bassiner, som er adskilt af lavvandede vegetationszoner. De dybe zoner bidrager til at øge vandets opholdstid i minivådområdet. Bakterier i den iltfri sedimentbund omsætter kvælstof i form af nitat til kvælstofgas, der afdamper til atmosfæren. Dette kaldes denitrifikation.

Lavvandede vegetationszoner

Imellem de dybe zoner etableres der lavvandede vegetationszoner. Vådbundsvegetationen på de lavvandede vegetationszoner bidrager primært til at levere kulstof til mikroorganismene, der udfører denitrifikationen.

Iltningstrappe eller iltningsbrønd

En iltningstrappe eller iltningsbrønd leder vandet ud i vandløbet, når vandet har passeret minivådområdet. Målinger viser, at vandet allerede er godt iltet, når det forlader minivådområdet, men iltningstrappen etableres som en sikkerhedsforanstaltning der sikrer at det vand der løber ud i vandløbet er iltet, så iltindholdet i vandløbet ikke påvirkes negativt af minivådområdet.

12.4 Størrelse og udformning

Det er et krav, at overfladearealet af minivådområdets vandspejl (inklusive sedimentationsbassin) udgør mellem 1 og 1,5 procent af drænoplandets størrelse. Når størrelsen af drænoplandet er bestemt, fastsættes overfladearealet af minivådområdets vandspejl således til mellem 1 og 1,5 procent af drænoplandsarealet. Det er også et krav, at drænoplandet er minimum 20 ha (50 ha hvis du ansøger om tilskud til en pumpe). Dette tjekkes automatisk i IMK, når du har indtegnet drænoplandet.

Du skal anlægge dit minivådområde med ét sedimentationsbassin efterfulgt af et vådområde opbygget sekventielt af dybe og lavvandede vegetationszoner (bræmmer). Det er et krav, at arealforholdet mellem hver sekvens af dybe og lavvandede zoner er mellem 1,5:1 til 2:1. Der skal mindst være tre dybe bassiner og to lavvandede vegetationszoner. Minivådområdet slutter med et dybt bassin, og dimensioneringen af det sidste dybe bassin, skal derfor ske i forhold til den foregående lavvandede vegetationszone. I de følgende afsnit er der uddybende beskrivelse af sedimentationsbassin, minivådområde, ind- og udløb samt vådbundsvegetation.

På næste side kan du se en principskitse af et minivådområde.

Der er krav til dybderne i de forskellige dele af minivådområdet:

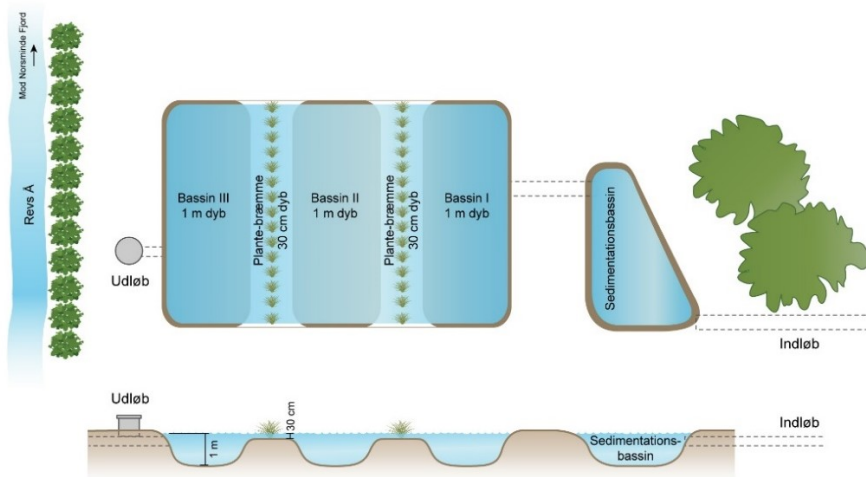
- Sedimentationsbassin skal have vanddybde på mellem 0,8 og 1 meter.
- De dybe zoner skal have en vanddybde på mellem 0,85 og 1,15 meter
- De lavvandede zoner skal have en vanddybde på mellem 0,25 og 0,4 meter.

Dybderne måles ikke som et gennemsnit i bassinet, og kravene til dybderne skal derfor være opfyldt i hele bassinet.

Lermembran

Der vil ikke være behov for at anlægge en lermembran i minivådområdets bund på de arealer, der er klassificeret som egnet til minivådområder. Når du har gravet ud til minivådområdet, kan der dog forekomme sandlinser dvs. områder, hvor der kan være en grundvandsoptrængning. Det kan du identificere ved, at vandet står relativt højt i bunden af minivådområdet, når du har gravet ud. I sådanne tilfælde anbefaler vi at råler, der fjernes ved udgravningen af minivådområdet, udlægges og stemples over områder med sand. Du bør sikre, at der efterfølgende ikke trænger grundvand ind i bassinet. I et minivådområde hvor der ikke er nogen sandlinser, vil minivådområdet være tørt, eller der vil maksimalt stå et par centimeters vand

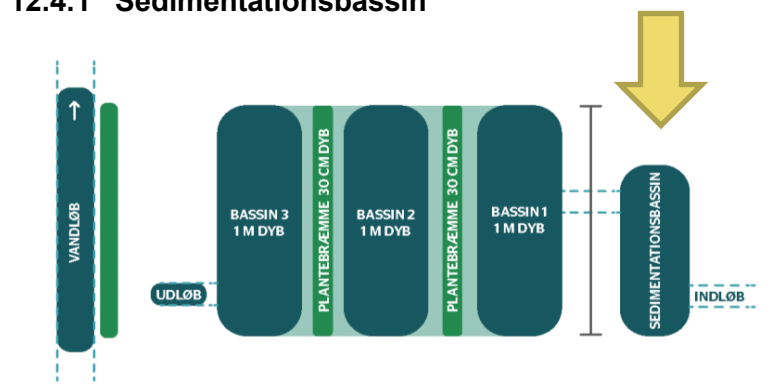
Hvis du anlægger dit minivådområde på et areal der er klassificeret som potentielt egnet, er det et krav at du etablerer en lermembran. Det er vigtigt, at du under anlægsarbejdet med lermembranen laver fotodokumentation, så vi kan kontrollere, at du har lavet en lermembran. Se også afsnit 7.2 "Er der behov for lermembran?".

Principskitse af design af minivådområde

Kjærgaard, C. og Hoffmann, C.C. 2013. Konstruerede vådområder til målrettet reduktion af næringsstoffer i drænvand. Notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, og DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Landbrug, Aarhus Universitet

12.4.1 Sedimentationsbassin

Sedimentationsbassinets funktion er at tilbageholde sediment, herunder partikelbundet fosfor, og det er derfor et krav at alle indløb til minivådområdet, sker gennem sedimentationsbassinnet.

Det er et krav, at vanddybden i sedimentationsbassinnet er mellem 0,8 til 1 meter. Dybden måles ikke som et gennemsnit i bassinet. Af hensyn til at opnå en optimal fosforeffekt, anbefaler vi, hvis muligt, at sedimentationsbassinnet udgør minimum 5 procent og op til 10 procent af minivådområdets vandoverflade.

Sedimentationsbassinnet skal etableres, så der er mulighed for oprensning af sediment ifm. vedligeholdelse. Overgangen mellem sedimentationsbassin og vådområde kan enten ske ved overrisling af en beplantet bræmme (se billedet nedenfor) eller ved rørføring via ét eller flere rør.

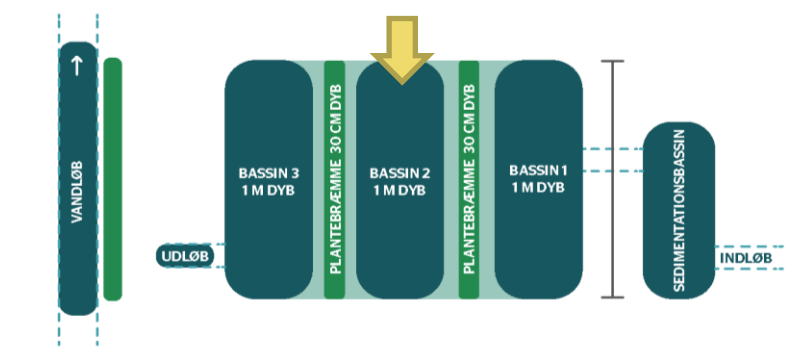
- (A) Nyetableret minivådområde foto viser frit drænindløb i sedimentationsbassin samt overgangen mellem sedimentationsbassin og vådområde via en beplantet bræmme.
- (B) beplantet bræmme der danner overgang mellem sedimentationsbassin og vådområde
- (C) bræmmen er efter ét år tilgroet med vådbundsvegetation og danner dermed en beplantet filterzone med en vandhøjde på 0,05-0,1 m.

Kjærgaard & Hoffmann. 2017. Retningslinjer for etablering af konstruerede minivådområder med overfladestrømning. Design manual. DCA- Nationalt Center for Jordbrug og Fødevarer. Aarhus Universitet.

12.4.2 Vådområdet – dimensionering og udformning

Du skal konstruere dit minivådområde med en sekvens af skiftevis dybe og lavvandede vegetationszoner (se principskiten). Denne konstruktion bidrager til at sikre, at der er volumen, der bidrager til øget opholdstid og samtidig sikrer sekvensen af skiftevis dybe og lavvandede zoner, at den vertikale opblanding af vandsøjlen øges. Det har betydning for kvælstofeffekten, fordi den primære del af denitrifikationen foregår i det iltfrie bundsediment. Når du anlægger dit minivådområde, er det derfor vigtigt at optimere udnyttelsen af hele vådområdevolumenet.

Forhold, der har betydning for dette er minivådområdets udformning, længde: bredde-forholdet, placeringen af ind- og udløb, samt forholdet mellem dybe og lavvandede zoner.

Udformning

Formen på minivådområdet er vigtig for effekten. Minivådområdet skal have en form, der fremmer en ensartet strømning og minimerer ikke-strømningsaktive zoner. Det er afgørende, at minivådområdet ikke bliver for snævert og aflangt, idet en kanalisering af vandet ved høje vandføringer vil reducere effekten. Udformningen af et minivådområde vil dog nødvendigvis være bestemt af de lokale forhold herunder topografi og drænsystemets beliggenhed.

- Dit minivådområde (inkl. sedimentationsbassin) skal i gennemsnit have et længde:bredde-forhold på mellem 3:1 til 7:1. Vi anbefaler dog, at du tager udgangspunkt i et længde:bredde-forhold, der er på ca. 3:1 til 5:1, da det er afgørende for effekten, at minivådområdet ikke bliver for snævert og aflangt.
- Minivådområdet skal etableres med skiftevis dybe bassiner og lavvandede vegetationszoner (principskiten). Det er et krav, at der er et fast arealforhold mellem hver sekvens af dybe bassiner og lavvandede vegetationszoner i arealforholdet 1.5:1 og 2:1 jf. principskiten. Arealforholdet for det sidste dybe bassin, måles til den foregående lavvandede vegetationszone.
- Det er et krav at de dybe bassiner etableres med en min-max. dybde på mellem 0,85 - 1,15 meter, så du undgår tilgroning med invasive vådbundsplanter. Dybden måles ikke som et gennemsnit i bassinet. En dybde på 1 meter anbefales.
- Det er et krav, at dybden i de lavvandede vegetationszoner er mellem 0,25 til 0,4 meter. Dybden måles ikke som et gennemsnit. Vi anbefaler, at du etablerer de lavvandede vegetationszoner, så dybden er 0,3 meter. Vi anbefaler, at du som en del af anlægsarbejdet beplanter de lavvandede zoner med vådbundsvegetation. Det er dog ikke et krav, da minivådområdet højst sandsynligt vokser til i løbet af de første år. Vi anbefaler, at du gemmer den muldjord (de øverste 0,3 meter), som du graver af i starten af gravearbejdet, da du med fordel kan genanvende denne muldjord til udlæg på plantebræmmerne, så vådbundsplanterne får de bedste betingelser fra start.

- Skråningsanlæg på ydre diger samt overgange mellem lavvandede og dybe zoner skal overholde de kommunale godkendelser vedr. sikkerhedsregler for åbne bassiner. Disse regler indbefatter som oftest, at bassinerne opbygges med maks. 30 graders hældning. Overholdes disse regler ikke, vil du ikke få tilladelse fra kommunen til at igangsætte dit projekt.

Jordarbejde

- Vi anbefaler, at der sker en muldafrømning af de øverste 0,3 meter. En mindre del af muldlaget kan du genudlægge i de lavvandede vegetationszoner, mens den resterende jord typisk kan fordeles på marken.
- Udgravning af råjord: Minivådområdet bygger på minimum tre dybe bassiner og to lavvandede vegetationszoner. Det er et krav, at arealforholdet mellem hver sekvens af dybe og lavvandede vegetationszoner er mellem 1,5:1 - 2:1. Du kan anvende en del af råjorden til indbygning af skråningsanlæg og køre resten bort.
- Når du har udgravet bassinerne, skal du vurdere for hele den udgravede flade om vådområdet er lavpermeabelt, så der ikke kan forekomme infiltration af grundvand eller tab af vand fra minivådområdet. Hvis minivådområdet er placeret på egnede arealer, det vil sige arealer med lerindhold over 12 procent vil der ikke være behov for at udlægge lermembran, og en komprimering af bassinbunden med maskiner er tilstrækkelig. Hvis der er enkelte sandlinser i bunden, bør du tildække dem med lerjord, så minivådområdet er sikret vandtæt. Hvis minivådområdet derimod er placeret på potentielt egnede areal, det vil sige arealer med lerindhold under 12 procent er det et krav at du etablerer en lermembran. Vi anbefaler at der etableres en lermembran med en tykkelse på 0,05-0,1 meter.
- Efter udgravning af de lavvandede vegetationszoner anbefaler vi, at du genudlægger et tyndt lag muldjord (0,05 meter) med det formål at sikre et egnet dyrkningsmedie for vådbundsvegetationen. I tilfælde hvor jorden er egnet til direkte udplantning, vil det ikke være nødvendigt.

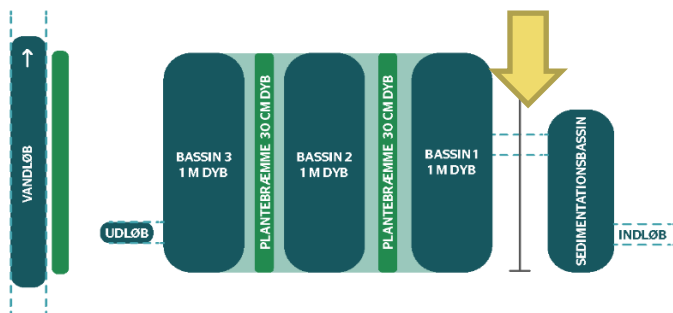
Rørarbejde

- Du skal etablere indløb til minivådområdet via sedimentationsbassinet. Der må gerne være flere indløbsrør. Hvis minivådområdet ikke ligger i den direkte hovedledning kan du evt. etablere en fordelerbønd. Ved indløbsrør kan du evt. lægge småsten/grus, som reducerer omfanget af jorderosion, hvor indløb sidder tæt på skråningsanlægget.
- Du skal enten etablere en beplantet bræmme, så der kan ske en overrisling af vand fra sedimentationsbassin og ind til vådområde eller at der er en rørføring via et eller flere rør mellem sedimentationsbassin og vådområde.
- Du skal etablere et udløb, hvor udløbsrøret skal være neddykket, og vi anbefaler at indløb er midt i vandsøjlen af hensyn til at reducere udledningen af algebiomasse.
- Det anbefales, at du etablerer et overløbsrør, der kan anvendes som nødudløb i tilfælde at udløbsrøret stopper til.
- Du skal enten etablere en iltningsstrappe bestående af stenudlæg eller andet eller en iltningsbrønd.
- Det er et krav at størrelsen på udløbsrør fra minivådområdet skal være minimum samme størrelse som indløbsrør til sedimentationsbassinet.

TABEL 12.1. Anbefalinger til indløbstype og udløbstype

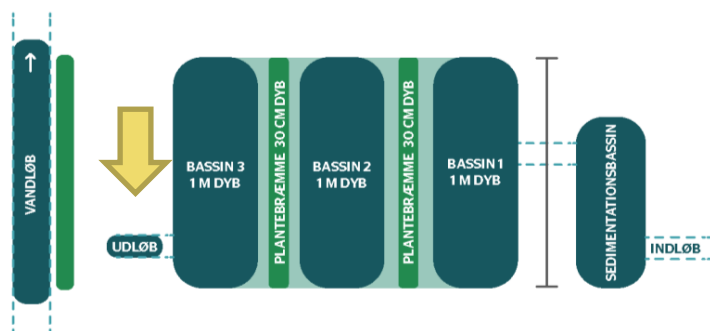
Minivådområde bredde	Indløbstype	Udløbstype
Bredde mindre end 8 meter	Beplantet bræmme eller et enkelt neddykket rør.	Enkelt neddykket rør.
Bredde mellem 8 - 30 meter	Neddykket T-stykke eller flere neddykkede rørføringer	Neddykket T-stykke (5 meter).
Bredde mere end 30 meter	Flere neddykkede rørføringer eller en opdeling af vådområdet i flere enheder.	Neddykket T-stykke (5 meter).

12.4.3 Indløb fra sedimentationsbassin til minivådområde

- Du skal placere drænindløb fra sedimentationsbassinet, så de bidrager til en fordeling af indløbsvandet i hele minivådområdets bredde. Du kan etablere flere rørføringer mellem sedimentationsbassin og vådområde. Se tabel 12.1 for en angivelse af, hvilken indløbstype og udløbstype det anbefales, at du anlægger, alt efter hvor bredt dit minivådområde er. Rørdiameter på den samlede rørføring skal være identisk med eller større end hoveddrænet med henblik på at sikre tilstrækkelig kapacitet.
- Faldhøjden på drænindløbet skal etableres, så der ikke staves vand bagud i drænsystemet. Drænindløbet kan etableres som fritløbende dræn.

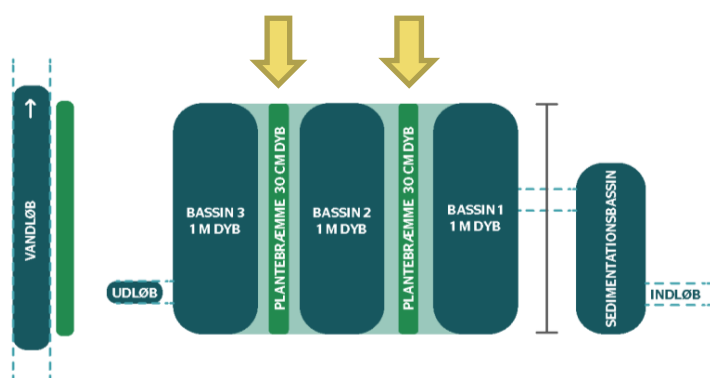
12.4.4 Udløb fra minivådområdet

- Højden på udløbsrør bestemmer højden på vandspejlet i minivådområdet. Du skal montere drænudløb med neddykket rør eller at røret afsluttes med et T-stykke, så munden vender nedad. Dette for at undgå afstrømning af grøde og algebiomasse. Se tabel 12.1 for anbefalinger til udløbstype. Udløbsrør skal være minimum samme størrelse som det samlede indløb til sedimentationsbassinet.
- Du skal etablere udløb fra minivådområdet, så vandet kan løbe frit over en iltningsstrappe. Iltnings-trappen kan med fordel laves som et stenudlæg.
- Vi anbefaler at du etablerer udløbet med justerbar højde, så du har mulighed for at justere vandstanden eller sænke vandspejlet i forbindelse med etablering af vådbundsvegetation og evt. tømnings/rensning af minivådområdet (se også afsnittet om etablering af vådbundsvegetation).
- Det anbefales, at du etablerer et overløbsrør, du kan anvende som nødudløb i tilfælde af, at udløbsrøret stopper til.

12.4.5 Beplantning i minivådområdet

Beplantning i de lavvandede zoner er vigtig for effekten. Det er ikke et krav, at du planter vådbundsplanter i minivådområdet i forbindelse med projektet, da der hurtigt vil gro planter i de lavvandede zoner. Vi anbefaler dog, at du hjælper beplantningen på vej ved, at du udplanter vådbundsplanter i minivådområdets lavvandede zoner. Udgifter til vådbundsplaner er tilskudsberettigede.

Dominerende arter i velfungerende danske minivådområder er især dunhammer (*Typha* spp.) og tagrør (*Phragmites australis*). Du må selv bestemme, hvilke planter du ønsker at plante i minivådområdet.

Vi anbefaler, at der, når du etablerer vådbundsvegetation, kun bør være en vandhøjde i de lavvandede vegetationszoner i de første 6 måneder på maksimalt 0,15 meter. Derefter kan du øge vandhøjden til de påkrævede 0,25-0,4 meter. Det giver de bedste vækstbetingelser for vådbundsplanterne.

12.4.6 Hældning og beplantning på brinkerne

Du kan anvende en del af råjorden til indbygning af skråningsanlæg og diger og køre resten bort. Skråningsanlæg skal overholde de kommunale sikkerhedsregler for åbne bassiner, ellers vil dit projekt ikke få de nødvendige tilladelser fra din kommune.

Det er vigtigt, at du sikrer minivådområdets bræmmer mod erosion. En effektiv måde at gøre det på er ved at sikre beplantning på bræmmerne. Det er derfor et krav, at du sår et plantedække på minivådområdets bræmmer. Bemærk, at op til 50 procent af beplantningen kan bestå af blomstrende urter, som er bi- og bestøvervenlige.

12.4.7 Vedligehold af anlægget

Du skal vedligeholde minivådområdeanlægget i hele dets levetid. Følgende ting indgår i kompensatio-
nen til vedligehold:

- Udgravning af sedimentationsbassinet når der er behov for det. Oftest vil det være hvert femte år.
- Grødeskæring efter behov for at fremme en ensartet strømning og undgå ikke-strømningsaktive zo-
ner.

Bemærk, at du er forpligtiget til at vedligeholde minivådområdet, selvom du ikke modtager de-minimis
kompensation.

12.5 Krav til udformningen af dit åbne minivådområde

På næste side finder du de specifikke forpligtelser, der er, når du skal etablere et minivådområde. Li-
sten er også angivet i bekendtgørelsens bilag 3 *Krav til udformning af åbent minivådområde*. For at vi
kan sikre at dit minivådområde har den effekt, som vi har prioriteret på baggrund af, er det vigtigt, at
dit minivådområder lever op til de forpligtelser, der er nævnt i nedenstående tabel.

Hvis dit minivådområde ikke lever op til nedenstående krav vil dit tilskud blive nedsat. Vi anbefaler der-
for, at du og den entreprenør, der skal udføre anlægsarbejdet, sætter sig godt ind i nedenstående
krav.

**TABEL 12.2. Oversigt over de specifikke krav til udformningen af minivådområdet (bilag 3 til
bekendtgørelsen)**

Dele af minivådområdet	Krav til udformning
Sedimentationsbassin og våd- området	<p>Minivådområdet skal bestå af et sedimentationsbassin efterfulgt af et vådområde, opbygget sekventielt af dybe zoner og lavvandede vegetationszoner. Arealforholdet mellem hver sekvens af dybe og lavvandede vegetationszoner skal være mellem 1,5:1-2:1. Der skal minimum være 3 sekvenser, hvor sekvensen for det sidste dybe bassin måles i forhold til den foregående lavvandede vegetationszone.</p> <p>Sedimentationsbassinet skal etableres med en vanddybde på mellem 0,8 m og 1 m.</p> <p>De dybe zoner i vådområdet skal etableres med en vanddybde på mellem 0,85 m og 1,15 m. Skråningsanlæg under vandspejlet mellem dybe zoner og lavvandede vegetationszoner, betragtes som tilhørende den dybe zone.</p> <p>De lavvandede zoner i vådområdet skal etableres med en vanddybde på mellem 0,25-0,4 m.</p> <p>Vanddybden i samtlige bassiner skal være nået max. 5 meter ude i bassinet.</p> <p>Vådområdet skal etableres så drænvand løber gennem alle bassiner og fremmer en ensrettet</p>

	strømning og minimerer ikke-strømningsaktive zoner. Minivådområdet skal overholde et gennemsnitligt længde:bredde forhold fra 3:1 til 7:1.
Minivådområdets bund	Minivådområdets bund og sider skal være lavpermeabel. Såfremt minivådområdets bund har lerindhold >12 % jf. Udpegningskort for minivådområder 2020 anses dette kriterie som opfyldt. Ved lerindhold < 12 % skal der etableres en lermembran.
Brinkerne (volden og den skrånende kant på sedimentationsbassinet og vådområdet ned mod vandoverfladen)	Brinkerne skal tilsås med græs for at undgå jorderosion. Afsynes anlægget i vinterhalvåret er det tilstrækkeligt, at græs og frøblanding er indkøbt. Op til halvdelen af frøblanding kan bestå af blomstrende urter, som er bi- og bestøvervenlige.
Indløb til sedimentationsbassinet fra drænoplanet og gennemløb fra sedimentationsbassin til vådområdet	Alt indløb til minivådområdet skal ske til minivådområdets sedimentationsbassin. Indløb til sedimentationsbassin skal ske via rør. Overgangen mellem sedimentationsbassin og vådområde skal etableres som enten overrisling af en beplantet bræmme eller ved rørføring via ét eller flere rør, hvor røret/rørene skal være neddykkede.
Udløb fra vådområdet	Det samlede tværsnitsareal på drænudløb fra minivådområdet skal minimum være samme størrelse som det samlede tværsnitsareal på indløb til sedimentationsbassinet. Drænudløbet skal være neddykket inde i minivådområdet. Vandet fra minivådområdets drænudløb ledes fritløbende over en iltningstrappe eller via en iltningsbrønd.
Drænoplanetets størrelse	Drænoplanet skal være på minimum 20 ha. Etableres minivådområdet med pumpe skal drænoplanet minimum være 50 ha.
Størrelsesforhold mellem minivådområde og drænoplanet	Minivådområdet dimensioneres i forhold til minivådområdets drænoplanet inden for rammerne af forholdet 1:100 til 1,5:100.

13. Sådan skal du designe dit minivådområde med filtermatrice

Dette afsnit beskriver retningslinjer for etablering af konstruerede minivådområder med filtermatrice målrettet rensning af drænvand. De konkrete erfaringer baserer sig på viden indhentet fra 6 minivådområder med filtermatrice, samt et minivådområde med kombineret stuvningsbassin og filtermatrice.

Krav og anbefalinger til etablering af minivådområder

For at vi kan sikre, at dit minivådområde med filtermatrice leverer den forventede effekt, som dit minivådområde er prioriteret på baggrund af, har vi en række krav, som du skal overholde, når du anlægger dit minivådområde med filtermatrice. Disse krav fremgår også af bekendtgørelsen til ordningen, særligt bilag 4.

Det er vigtigt, at den entreprenør, som skal udføre anlægsarbejdet, har læst dette afsnit, før anlægsarbejdet går i gang. Det er dit ansvar som tilsagnshaver at sikre, kravene til dit minivådområde med filtermatrice overholdes.

Derudover opfordrer vi også til, at du konstruerer dit minivådområde med filtermatrice i overensstemmelse med de anbefalinger, som fremgår i dette afsnit. Der kan være anbefalinger, der ikke kan gennemføres på grund af lokale forhold.

13.1 Hvad er et minivådområde med filtermatrice?

Formålet med et minivådområde med filtermatrice er, at det renser drænvand for kvælstof og fosfor inden vandet ledes videre ud i vandmiljøet. Minivådområdet virker ved, at nitrat (N) fra drænvand bliver omdannet til kvælstofgas via mikrobiel denitrifikation. Fosfor (P) tilbageholdes i minivådområdet primært ved sedimentation af partikulært bundet fosfor.

Med hensyn til optimal fjernelse af kvælstof er det vigtigt at følge nogle designmæssige retningslinjer. Effekten af minivådområdet er en funktion af vandtemperatur og drænvandets opholdstid i filtermatrice-delen af minivådområdet.

Afstrømningen af drænvand varierer betydeligt over året samt geografisk. Størstedelen af næringsstoffudledningen forekommer fra oktober til maj, hvor drænastrømningen er domineret af meget varierende og ofte høje vandføringer og dermed lavere opholdstider i minivådområdet. Typisk er drænastrømningen i sommerperioden (juni-september) lav eller ikke eksisterende, og anlægget skal lukkes af i sommermånederne, se afsnit 13.6.1 "Krav om sommerlukning af anlæg".

13.2 Afgrænsning af drænoplandet

Et minivådområde med filtermatrice renser det drænvand, der kommer fra drænoplandet. Drænoplandet er det areal, der afvander til minivådområdet og omfatter det sammenhængende drænsystem og det direkte topografiske opland. Det sammenhængende drænsystem kan gå på tværs af markskel og topografi. Filtermatricen (eksklusive sedimentationsbassin/sedimentationsbrønd/stuvningsbassin) skal være mellem 0,2 og 0,25 procent af drænoplandets størrelse. Bemærk, at filtermatricens drænopland skal være minimum 20 ha, dvs. selve filtermatricen skal minimum være 0,04 ha. Når du indtegner arealerne i IMK, tjekker ansøgningskemaet automatisk, om dimensioneringskravet er overholdt.

Du kan etablere dit minivådområde med filtermatrice som en del af drænsystemet eller i forlængelse af drænsystemet i tilknytning til et drænudløb. Du skal sammen med din oplandskonsulent undersøge og fastlægge drænoplandets afgrænsning, fordi det er afgørende for effekten, at minivådområde og drænopland er dimensioneret korrekt i forhold til hinanden. Se billedet nedenfor for eksempler på afgrænsning af drænopland.

Du kan anlægge minivådområder med filtermatrice på drænedede arealer, hvor:

- der er en hydraulisk gradient, der leder drænvandet til minivådområdet eller
- der er etableret en pumpebrønd, hvis arealerne ikke har en hydraulisk gradient.

For systemdrænedede arealer vil drænoplandet ofte være sammenfaldende med det drænedede areal, mens oplandet for punktdrænedede arealer opgøres som det topografiske opland til drænsystemet. I forbindelse med afgrænsning af drænoplandet til et minivådområde er det afgørende at kortlægge eventuelle øvrige udløb fra drænsystemet. Hvis der eksisterer flere drænudløb, kan det være en udfordring at afgrænse den del af markarealet, der afvander til minivådområdet. I den situation kan en løsning være at samle alle mindre drænudløb i en ny rørledning, der fører til det hoveddræn, som leder videre ud i minivådområdet.

Kender du ikke dit drænsystem?

Hvis kendskabet til det sammenhængende drænsystem er mangelfuld, kan det topografiske opland til et drænudløb bruges som en grov afgrænsning af drænoplandet. Det bør for vandløbsnære arealer kombineres med vandløbssondering med henblik på en kortlægning af eventuelle øvrige drænudløb.

Ved mangelfuld viden om det sammenhængende drænsystem kan der også med fordel anvendes forskellige sensorbaserede teknologier til kortlægning af dræn.

Eksempler på afgrænsning af drænopland for henholdsvis et systemdrænet drænopland (venstre billede) og et punktdrænet opland (højre billede). De grønne cirkler markerer, hvor der er placeret et minivådområde.

Kjærgaard & Hoffmann. 2017. Retningslinjer for etablering af konstruerede minivådområder med overfladestrømning. Design manual. DCA- Nationalt Center for Jordbrug og Fødevarer. Aarhus Universitet.

13.3 Funktionen af de enkelte elementer i et minivådområde med filtermatrice

Af hensyn til effekten er det vigtigt, at du dimensionerer, designer og anlægger dit minivådområde med filtermatrice korrekt. Det er specielt vigtigt, at der ikke opstår "døde" zoner i filtermatricen, hvor der ikke er en ensartet vandgennemstrømning.

Et minivådområde med filtermatrice skal bestå af disse elementer (se de fulde krav i tabel 13.1)

Sedimentationsbassin, sedimentationsbrønd eller stuvningsbassin

Er dit minivådområde med filtermatrice placeret på egnet areal, skal der som en del af minivådområdet laves et sedimentationsbassin eller en sedimentationsbrønd. Etableres der et sedimentationsbassin skal det minimum være 20 procent af filtermatricens areal.

Er dit minivådområde med filtermatrice placeret på arealer, med et drænopland på potentielt egnet areal, skal der i stedet for et sedimentationsbassin/sedimentationsbrønd laves et stuvningsbassin, der som minimum skal kunne indeholde samme vandmængde som selve filtermatricen.

Sedimentationsbassin, sedimentationsbrønden og stuvningsbassin sikrer alle, at minivådområdet renser drænvandet for sediment og fosfor.

Læs mere om sedimentationsbassin og sedimentationsbrønd i afsnit 13.4.3 "Sedimentationsbassin / sedimentationsbrønd".

Læs mere om stuvningsbassin i afsnit 13.4.4 "Du skal etablere et stuvningsbassin, hvis dit minivådområde placeres på potentielt egnet areal".

Filtermatrice

Filtermatricen består grundlæggende af et bassin, der tillader drænvandet at gennemstrømme en filtermatrice, der bidrager til omsætning af nitrat ved mikrobiel denitrifikation. Filtermatricen er fyldt med pileflis, eventuelt opblandet med maksimalt 50 procent knuste muslingeskaller og/eller LECA-nødder. Den hydrauliske løsning i filtermatricen skal sikre, at indløbsvandet fordeles i filtermatricen, så omfanget af hydraulisk ikke-aktive zoner, såkaldte døde zoner, minimeres.

Udløb fra filtermatricen

Det er vigtigt, at vandet der ledes ud i vandløbet er tilstrækkeligt iltet før det ledes ud i vandløbet. Derfor stiller vi nogle krav til, at der både skal være en iltbrønd og en iltningsskanal. Læs mere i afsnit 13.6.3 "Krav til geniltning af udløbsvandet".

13.4 Størrelse og udformning

Det er et krav, at overfladearealet af filtermatricen (eksklusiv sedimentationsbassin/sedimentationsbrønd/stuvningsbassin) udgør mellem 0,2 og 0,25 procent af drænoplandets størrelse. Når størrelsen af drænoplandet er fundet, fastsættes overfladearealet af filtermatricen ved maksimal vandstand således til mellem 0,2 og 0,25 procent af drænoplandsarealet. Dette tjekkes automatisk i IMK, når du har indtegnet drænoplandet.

Du skal anlægge dit minivådområde med filtermatrice med et sedimentationsbassin/sedimentationsbrønd/stuvningsbassin efterfulgt af en filtermatrice bestående af pileflis eventuelt opblandet med maksimalt 50 procent knuste muslingeskaller og/eller LECA nødder.

13.4.1 Hydraulisk design

Filtermatricen skal etableres så drænvandet fordeles over hele indløbsarealet, så der ikke opstår 'døde zoner' uden strømningsaktivitet. Dette gøres ved at sørge for at indløbsvandet fordeles jævnt over indløbsfladen ved enten et vertikalt design eller et horisontalt design. Vandgennemstrømningen er i alle designløsninger drevet af gravitation (højdeforskel mellem ind- og udløb til/fra filtret). De vertikale design har ved samme filterdimension to fordele: 1) grundet større indløbsareal er infiltrationskapaciteten større, og 2) det større indløbsareal mindsker risikoen for tilstopning, hvilket potentielt kan være et problem i denne type konstrueret minivådområde. Vælger man et horisontalt design kan filtermatricen etableres, så den er 10 x 10 meter med en aktiv dybde på ca. 1 meter. For det vertikale design giver det en strømningsvej på 1 meter, mens strømningsvejen er 10 meter ved horisontalt flow.

13.4.2 Fordeling af drænvand afhængigt af hydraulisk design

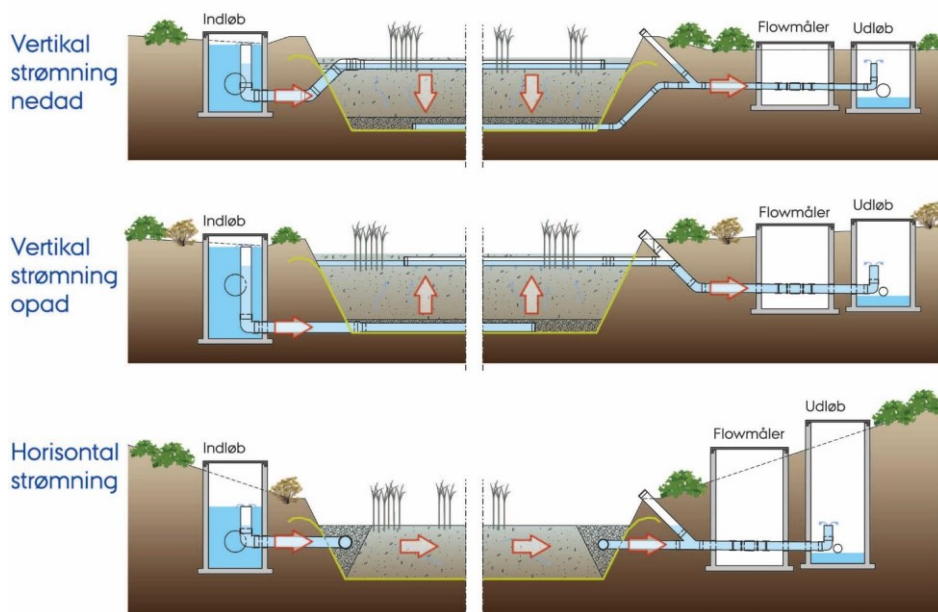
Ved horisontalt flow etableres der en indløbsfaskine og en udløbsfaskine bestående af hele muslingeskaller. Vandet fordeles over hele indløbsfladen via et Ø250 mm fuldslidset drænrør. Udløbet er konstrueret på tilsvarende vis ved, at vandet opsamles via et fuldslidset drænrør placeret på tværs af hele udløbsfladen og forbundet til selve udløbet via et T-stykke.

I det vertikale design med strømning nedad fordeles indløbsvandet i flere fuldslidsede drænrør, der ligger fordelt ud over indløbsfladen i selve filtermatricematerialet (dvs. pileflis og eventuelt op til 50 procent knuste muslingeskaller/LECA-nødder), mens udløbet, som også består af flere fuldslidsede drænrør dækkende udløbsfladen, er lagt i hele muslingeskaller, og som igen samles i et udløbsrør.

I det vertikale design med strømning opad ligger indløbsrørene i bunden i et lag af hele muslingeskaller, mens udløbsrørene ligger fordelt ud i hele overfladelaget af selve filtermatricen. Indløbs- og udløbsfaskinerne er adskilt fra selve matricen af grovmaskede plastiknet (maskestørrelse ca. 3 x 3 mm).

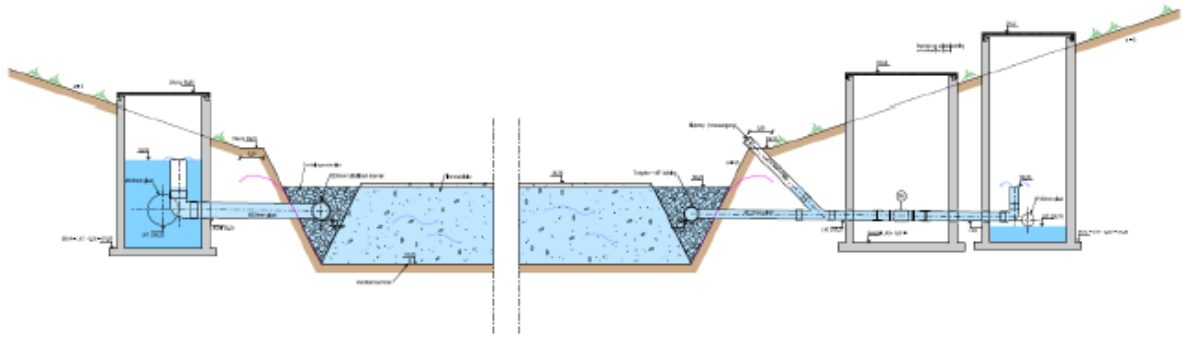
For begge vertikale design bør man, grundet den korte strømningsvej, tilstræbe, at indløbsvandet fordeles jævnt over hele indløbsfladen ved anvendelse af mange tætliggende fordelerrør, således at man minimerer ikke-strømnings døde zoner dvs. områder af filtermatricen der ikke hele tiden modtager frisk vand, da dette kan nedsætte effektiviteten.

Principskitsen nedenfor viser design for konstrueret minivådområde med filtermatrice. Øverst vertikal strømning nedad. Midterst vertikal strømning opad. Nederst horisontal strømning. Det skrå rør, der stikker op til overfladen lige før flowmålerbrønden er et renserør.

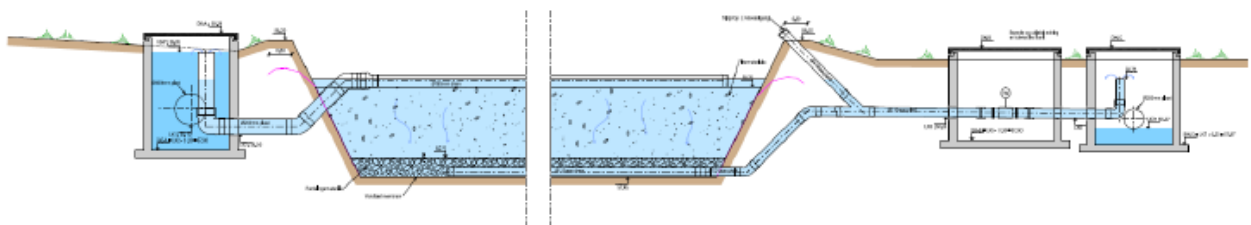

I de ovennævnte eksempler er højdeforskellen 25 cm (dvs. den højdeforskel der er mellem indløb og udløb, og som driver vandet gennem anlægget). Den hydrauliske gradient skal tilpasses den præcise dimensionering, man måtte vælge. Den hydrauliske gradient skal tilpasses matrice-materialets hydrauliske egenskaber, nærmere betegnet materialets hydrauliske ledningsevne.

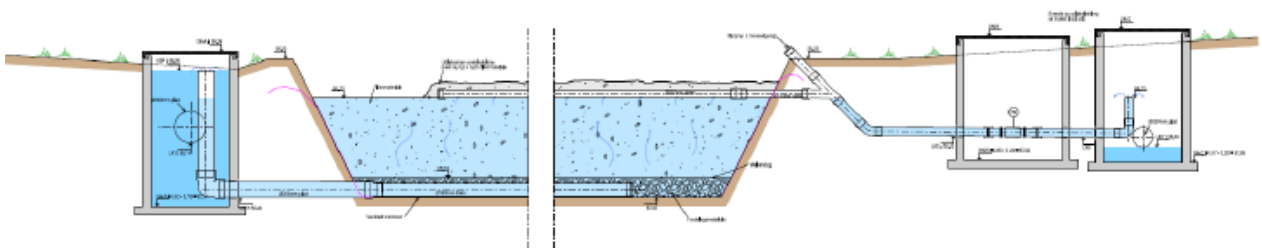
Konstruktionstegningen nedenfor viser et minivådområde med filtermatrice med horisontal strømning. Til venstre ses en indløbsbrønd der leder drænvand til indløbsfaskinen, og til højre ses udløbsfaskinen der leder drænvandet til en brønd med en flowmåler og videre til en udløbsbrønd, hvor vandet iltes ved simpelt at plaske ned på bunden af brønden (Skitsetegning Peter Nielsen Orbicon).

Konstruktionstegningen nedenfor viser et minivådområde med filtermatrice med strømning vertikalt nedad. Til venstre ses en indløbsbrønd der leder drænvand ud i toppen til flere fuldslidsede drænrør, der ligger fordelt ud over indløbsfladen og i bunden ses udløbsfaskinen hvor flere fuldslidsede drænrør ligger fordelt ud over bunden inden de samles til et udløb der fører til en brønd med en flowmåler og her fra videre til en udløbsbrønd, hvor vandet iltes ved simpelt at plaske ned på bunden af brønden (Skitsetegning Peter Nielsen Orbicon).

Konstruktionstegningen nedenfor viser et minivådområde med filtermatrice med strømning vertikalt opad. Til venstre ses en indløbsbrønd, der fører vand ud i bunden til indløbsfaskinen med flere fuldslidsede drænrør. I toppen samler flere fuldslidsede drænrør vandet inden det samles til et udløb der fører til en brønd med en flowmåler og her fra videre til en udløbsbrønd, hvor vandet iltes ved simpelt at plaske ned på bunden af brønden (Skitsetegning Peter Nielsen Orbicon).

13.4.3 Sedimentationsbassin / sedimentationsbrønd

Der skal etableres et sedimentationsbassin eller en sedimentationsbrønd hvis minivådområdet placeres på egnet areal. Sedimentationsbassinet og sedimentationsbrønden har samme funktion: at tilbageholde sediment, herunder partikelbundet fosfor. Da du er forpligtet til at vedligeholde dit minivådområde i 10 år, skalsedimentationsbassin eller sedimentationsbrønd oprensnes efter behov.

Overgangen mellem sedimentationsbassin/sedimentationsbrønd og filtermatrice skal ske ved rørføring via et eller flere rør, som skal være dækket af flis. Rør føres ind i toppen af filtermatricen på tværs af længderetningen. Det tværstillede rør fungerer som fordelerrør af vandet, og skal således være perforeret, men lukket i enden.

13.4.4 Du skal etablere et stuvningsbassin, hvis dit minivådområde placeres på potentielt egnet areal

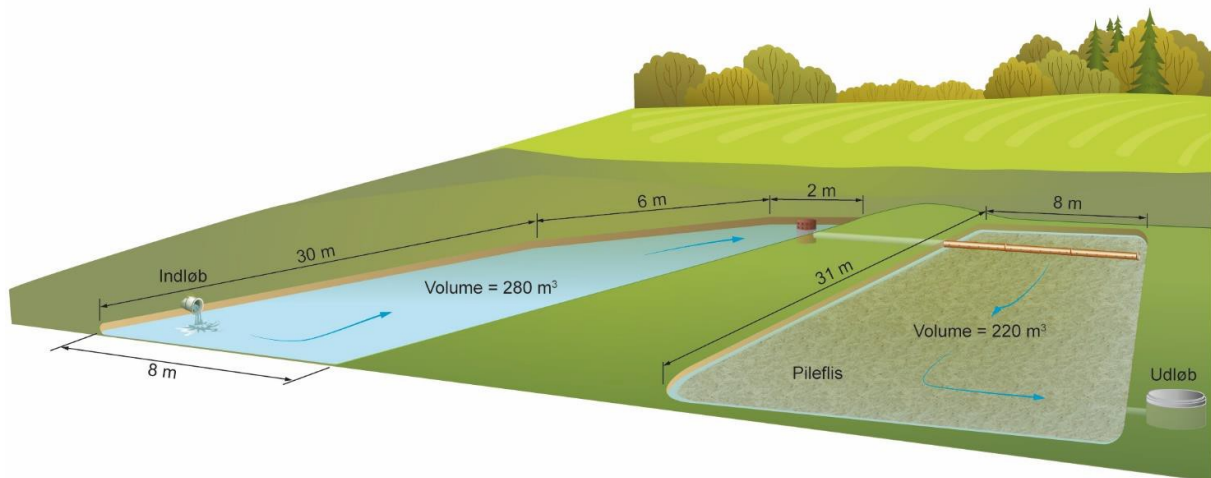
Hvis dit drænopland består af mere end 50 procent potentielt egnet areal, skal du i stedet for et sedimentationsbassin eller en sedimentationsbrønd, have et stuvningsbassin som en del af dit projekt. Stuvningsbassinet har til formål at udjævne store afstrømningshændelser (peak flows) således, at den hydrauliske belastning af matricen reduceres, hvorved opholdstiden forlænges og dermed forbedres kvælstoffjernelsen under høje afstrømningshændelser. Stuvningsbassinet kan samtidig fungere som et sedimentationsbassin eller en sedimentationsbrønd, der kan tilbageholde sediment - herunder partikelbundet fosfor – og nedsætte risikoen for tilstopning af filtermatricen.

Specifikationer til stuvningsbassin

1. Stuvningsbassinet skal etableres, så det er minimum samme størrelse som filtermatricen.
2. Dræntilløbet til stuvningsbassinet kan etableres via en fordelerbønde i hoveddrænet, hvor det oprindelige hoveddræn bevares som nødoverløb, der kan benyttes i forbindelse med en eventuel oprensning af stuvningsbassinet.
3. Faldhøjden på drænindløbet til stuvningsbassinet etableres så der ikke stoves vand bagud i drænsystemet. Drænindløbet kan etableres med frit udløb. Dette vil være en fordel i tilfælde, hvor der ønskes prøvetagning.
4. Du er forpligtet til at vedligeholde dit minivådområde i 10 år, så det ikke udsættes for væsentlig ændringer. Dette indebærer at oprensning af sediment i stuvningsbassinet er muligt i forbindelse med vedligeholdelse.
5. Vi anbefaler at stuvningsbassinet etableres med variabel vandspejlskote svarende til den nødvendige stuvningskapacitet (se også pkt. 1), så vandstanden kan reguleres ved hjælp af et vertikalt stillet, åbent perforeret rør (øverste 0,5 m) med stor diameter, der er tilkøbet indløbsrøret til filtermatricedelen af vådområdet.

Overgangen mellem stuvningsbassin og filtermatrice skal ske ved rørføring via et eller flere rør, som skal være dækket af flis. Tværstillede rør fungerer som fordelerrør af vandet, og skal således være perforeret, flis. Rør føres ind i toppen af filtermatricen på tværs af længderetningen men lukket i enden.

Figur 13.1 Filtermatrice vådområde med stuvningsbassin.

Filtermatricedelen i anlægget skal bestå af pileflis og eventuelt opblanding af maksimalt 50 procent muslingeskaller eller LECA-nødder. Anlægget i figur 13.1 er 8 meter bredt og 31 meter langt og den aktive dybde er ca. 1 meter. Herudover er der et dæklag i toppen (i.e. umættet zone). Vandet fordeles via et tværstillet rør, der ligger i toppen af flisen. Røret er forsynet med huller der fordeler vandet jævnt over hele indløbsbredden. Udløbet ligger i modsatte ende i bunden af matricen, men matricen er dog stadig helt vandfyldt, da vandstanden bestemmes af udløbsrørets højde i udløbsbrønden.

Udløbet består af en række fuldslidsede drænrør, der er indbyrdes forbundne og som til sidst ender i et egentligt udløbsrør. Udløbsrørene ligger i en faskine af muslingeskaller. Matrice og udløb er adskilt af et grovmasket plastiknet.

Figur 13.2 Foto af minivådområde med filtermatrice med stuvningsbassin. Forrest i billedet ses det store vertikalt stillede perforerede rør, der passivt styrer vandstanden i stuvningsbassinet.

Foto t.v. viser nærbillede af den passive vandstandsregulator i stuvningsbassinet. T.h. ses en del af udløbsrørene i filtermatricedelen. I den aktuelle situation er vandstanden i sit laveste niveau, da perforeringerne ikke er tydelige på fotoet.

13.5 Hydraulisk effektivitet af filtermatricen

Uhensigtsmæssig placering af ind- og udløb samt utilstrækkelige ind- og udløbsfaskiner kan bidrage til præferentielle strømningszoner, reduceret hydraulisk effektivitet og dermed en mindre renseseffekt. Ved konstruktion af filtermatricedelen af vådområdet er det vigtigt at optimere den hydrauliske effektivitet – dvs. optimere udnyttelsen af hele filtermatricevolumenet. Dette gøres mest effektivt ved at sørge for at indløbsvandet fordeles jævnt over hele indløbsfladen. En indløbsfaskine bestående af f.eks. hele muslingeskaller, LECA nødder eller ærtesten, hvori der ligger et stort fordelerrør anbefales. Udløbet konstrueres på tilsvarende måde.

Anvendes designet med kombineret horisontalt-nedadgående strømning kan indløbet lægges på tværs af flisoverfladen i hele bredden. Udløbet fra matricen skal ligge i en faskine i modsatte ende i bunden af anlægget. Udløbet bør bestå af en række fuldslidsede drænrør, der til sidst samles til et udløb, der leder vandet til genltningsenheden.

13.6 Krav til konstruktion af filtermatrice for at undgå negative sideeffekter

Minivådområder med filtermatrice kan være for effektive specielt ved højere temperaturer og længere opholdstider, hvilket typisk vil være i sommerhalvåret, hvor temperaturen er høj og afstrømningen af drænvandet falder markant eller helt ophører.

13.6.1 Krav om sommerlukning af anlæg

Der er krav om at filtermatricen skal lukkes af i sommermånederne (juni, juli og august), hvorfor projektet skal etableres, så det er muligt at lukke for filtermatricen og lede drænvand uden om. Dette for at undgå en total fjernelse af kvælstof, da dette kan medføre at andre biogeokemiske processer startes eller øges markant i hastighed. For eksempel kan det ske, at sulfat reduceres til sulfid og afgives til luften som svovlbrinte, der lugter som rådne æg. Kravet om sommerlukning sikrer, at kvælstoffjernelsen i filtermatricen ikke er fuldstændig, men maksimalt 90 procent.

Når der lukkes af for filtermatricen bør denne stå vandfyldt, da en tør filtermatrice hurtigere nedbrydes end en vandfyldt filtermatrice. Indløbet lukkes mens udløbet holdes åbent så nedbørshændelser der overstiger matrixens vandfyldte porevolumen kan afstrømme. Det er alene filtermatricen og ikke sedimentationsbassin/stuvningsbassin drænvandet skal ledes udenom i månederne juni/juli/august.

13.6.2 Krav om 50 cm dækklag af umættet pileflis på afsyningstidspunktet og ikke under 20 cm i opretholdelsesperioden

Det er relativt nemt at løse eventuelle problemer med emission af metan ved, at der etableres et umættet lag af træflis over den aktive vanddækkede filtermatrice. I det umættede dækklag iltet metan til CO₂. Dækklaget skal have en tykkelse på minimum 20 cm i hele opretholdelsesperioden, men det er et krav at dækklaget på afsyningstidspunktet minimum er 50 cm, da træflisen langsomt synker sammen fordi den nedbrydes og dermed langsomt forsvinder. Emitteret svovlbrinte vil ligeledes blive iltet i det umættede dækklag.

13.6.3 Krav til geniltning af udløbsvand

Det er et krav at udløbsvandet geniltes idet manglende geniltning vil kunne udgøre en alvorlig negativ sideeffekt, såfremt en recipient modtager iltfattigt udløbsvand, da visse fisk og smådyr er yderst følsomme overfor manglende iltmætning.

Vandet fra filtermatricen skal ledes enten:

1. fritløbende over en iltbrønd og minimum 75 meter iltningsskanal bestående af stenudlæg. Afstanden fra filtermatricens udløb til recipienten skal være minimum 100 meter, eller
2. fritløbende igennem en minimum 75 meter iltningsskanal bestående af stenudlæg. Afstanden fra filtermatricens udløb til recipienten skal være minimum 250 meter.

Etablering af en iltbrønd, hvor udløbsvandet plasker ned på bunden anbefales for alle anlæg, hvor de topografiske forhold tillader det. Iltbrønden bør være forsynet med et aggregat – fx en eller flere hullede plader – der spreder vandet ud i hele brønden inden det rammer bunden (se figur 13.3). Hvis ikke der kan etableres en iltbrønd, er der krav om at afstanden til recipienten skal være længere for at sikre en nødvendig geniltning af udløbsvandet. Der skal altid etableres en iltningsskanal på 75 meter, der består af stenudlæg, hvorigennem vandet risler for at blive geniltet.

Ved recipienten forstås her det sted, hvor anlægget kobles på/udleder til et eksisterende overfladevandsområde. Overfladevandsområder kan i denne sammenhæng forstås som områder, hvor der er stillestående eller strømmende vand på jordoverfladen, dvs. åbne (og altså ikke rørlagte) vandløbsstrækninger, søer eller kystvande, som kan oppebære økologiske systemer (har en økologisk tilstand). Typisk vil udledningen ske til en åben vandløbsstrækning i et større vandløbssystem.

Ved vurdering af om en åben vandløbsstrækning er et egentligt overfladevandsområde – og ikke er en tilløbende grøft, der udgør en del af et udgrøftnings- og dræningssystem, der udleder til en vandløbsstrækning nedstrøms, kan der bl.a. lægges vægt på, om vandløbet er klassificeret som offentligt efter § 9 i lov om vandløb, er beskyttet efter § 3 i lov om naturbeskyttelse, er omfattet af kravet om 2 m bræmmer efter § 69 i lov om vandløb, er omfattet af vandområdeplanerne – eller umiddelbart har udløb til en vandløbsstrækning/løber videre i et vandløb, der er omfattet af vandplanlægningen.

Figur 13.3 Fotoet viser en simpel geniltningsbrønd med en hullet plade, der medvirker ved geniltning.

13.6.4 Krav om etablering af målestok i matricen

Det er et krav at isætte en målestok med cm angivelser, når man fylder pileflis i hullet udgravet til minivådområdet. På denne måde kan man let følge, hvor hurtigt træflisen forsvinder/synker sammen samt kontrollere, hvor dybt minivådområdet er ved afsyningen.

13.7 Etablering af minivådområde med filtermatrice

Når man kender placering og størrelse af det drænsystem, der skal forsyne filtermatriceanlægget med drænvand, anbefales det, at der foretages en topografisk opmåling af projektområdet – herunder bør drænindløbs/drænindløbenes kote(r) fastsættes og tilsvarende bør udløbskoten fra filtermatriceanlægget fastsættes således, at man får præcis viden om den højdeforskel, der skal drive drænvandet gennem anlægget. I et testanlæg er der anvendt en højdeforskel på 25 cm over en strækning på 10 meter ved horisontalt flow design (svarende til en hydraulisk gradient på 2,5 cm - dvs. fald per løbende meter).

Der vil ikke være behov for at anlægge en lermembran i minivådområdets bund på de arealer, der er klassificeret som egnet til minivådområder. Når du har gravet ud til minivådområdet, kan der dog forekomme sandlinser dvs. områder, hvor der kan være en grundvandsoptrængning. Det kan du identificere ved, at vandet står relativt højt i bunden af minivådområdet, når du har gravet ud. I et minivådområde hvor der ikke er nogen sandlinser, vil minivådområdet være tørt, eller der vil maksimalt stå et par centimeters vand. I de fleste tilfælde vil råler, der fjernes ved udgravningen af minivådområdet, kunne udlægges og stampes over områder med sand. Du bør sikre, at der efterfølgende ikke trænger grundvand ind i bassinet.

Hvis du anlægger dit minivådområde på et areal der er klassificeret som potentielt egnet, skal du etablere en lermembran. Det er vigtigt, at du under anlægsarbejdet med lermembranen laver fotodokumentation, så vi kan kontrollere, at du har lavet en lermembran.

Processen omkring etablering og anlæg af minivådområde kan omfatte:

Jordarbejde

1. Muldafrømning: de øverste 0,3 m kan udbringes på marken.
2. Udgravning af råjord. En del af råjorden kan anvendes til indbygning af skråningsanlæg og diger, mens resten køres bort.
3. Ved udgravning af bassiner – både stuvningsbassin og filtermatrice - skal hele den udgravede flade vurderes mht. til lerindhold. Ved lerindhold over 12 procent vil der ikke være behov for at

udlægge lermembran, og en komprimering af bassinbunden med maskiner er tilstrækkelig (jf. potentialekortet). Ved lerindhold under 12 procent skal der etableres en lermembran. Det anbefales, at denne lermembran har en tykkelse på mellem 0,05 – 0,1 m.

Rørarbejde

- 1) Etablering af indløb samt en evt. fordelerbønde i hoveddrænet, hvis minivådområdet ikke ligger i den direkte hovedledning. Hvis der etableres et stuvningsbassin kan der ved indløbsrøret udlægges småsten/grus/betonfliser, der reducerer omfanget af jorderosion, hvor indløbet sidder tæt på skråningsanlægget.
- 2) Etablering af rørføring mellem stuvningsbassin og filtermatricedelen af minivådområdet. Overgangen fra sedimentationsbassin/ stuvningsbassin/ sedimentationsbønde til filtermatricen skal etableres ved rørføring via ét eller flere rør, hvor røret/rørene skal være dækket af flis. Det anbefales, at indløbsrøret og fordelerrøret fikses til hinanden. Dette skyldes, at når flisen synker sammen, kan det trække rørene fra hinanden, hvilket vil resultere i en dårligere fordeling af vandet.
- 3) Størrelsen på den samlede rørføring skal være den samme eller større end hoveddrænet med henblik på at sikre tilstrækkelig hydraulisk kapacitet. Drænudløbet skal etableres med et grovmasket plastiknet.
- 4) Det anbefales, at der etableres et overløbsrør i stuvningsbassinet, der kan anvendes som nødudløb i tilfælde af, at indløbet til filtermatricen stopper til.
- 5) Det anbefales, at der etableres et overløbsrør i filtermatricedelen, der kan anvendes som nødudløb i tilfælde, at udløbsrøret stopper til.
- 6) Det anbefales, at der etableres et tømningrør i både stuvningsbassin og filtermatricedelen af vådområdet, der kan anvendes i tilfælde af vedligeholdelse og behov for hel eller delvis tømnings af anlægget for vand. Det anbefales ligeledes, at der isættes et piezometerrør/pejlerør et sted i filtermatricen. Dette vil give mulighed for at følge vandstanden i anlægget og sikre at det er tæt.

13.8 Hældning og beplantning på brinkerne

Du kan anvende en del af råjorden til indbygning af skråningsanlæg og diger og køre resten bort. Bemærk, at der kan være kommunale sikkerhedsregler for åbne bassiner.

Det er vigtigt, at du sikrer minivådområdets bræmmer mod erosion. En effektiv måde at gøre det på er ved at sikre beplantning på bræmmerne. Det er derfor et krav, at du sår et plantedække på minivådområdets bræmmer. Bemærk, at op til 50 procent af beplantningen kan bestå af blomstrende urter, som er bi- og bestøvervenlige.

13.9 Vedligehold af anlægget og tilsyn

Du skal vedligeholde minivådområdeanlægget i opretholdelsesperioden på 10 år. Bemærk, at du er forpligtiget til at vedligeholde minivådområdet, selvom du ikke modtager areal og vedligeholdelseskompensation (de-minimisstøtte).

Filtermatricen vil over tid blive nedbrudt (mineraliseret). Denne nedbrydning sker ved hjælp af svampe og bakterier, som herved bl.a. leverer energi til denitrifikanterne, der omdanner nitrat til atmosfærisk kvælstof. I forbindelse med nedbrydningen ændrer pileflisen karakter og bliver langsomt mindre i størrelse, indtil den eventuelt omsættes helt.

Resultater fra testanlæg viser, at i løbet af en 5-årig periode har filtermatricerne sat sig med 40-50 cm. Har man isat meterstok i træflisen i anlægsfasen er det nemt at følge udviklingen.

I forhold til at sikre fosforeffekten skal sediment fra sedimentationsbassinet bortgraves. Frekvensen vil afhænge af omfanget af den lokale sedimenttransport i dræn. Der bør således sikres adgang til minivådområdet med maskiner, der kan varetage sedimentoprensningen.

Minivådområder med filtermatrice vil kræve tilsyn for at sikre optimal funktion. Der kan komme dyr i rørføringerne – fx vandrotter – der kan blokere for tilløb eller afløb. Usædvanlig lange nedbørsperioder kan føre til uforudsete hændelser som f.eks. tilførsel af store mængder sand stammende fra fladeerosion fra de omkringliggende marker. Meget store vandmængder kan føre til lækager/brud eller andet forårsaget af store vandhastigheder eller overmætning af jorden, så den bliver ekstremt mudret.

Foreløbige erfaringer viser, at filtermatriceanlæggene også fungerer i længerevarende frostperioder. Dog fryser toplaget, men drænvandet løber i filtermatricen under isen. Ved tøj, pludselige regnhændelser og sneafsmeltning vil der dannes vand på overfladen, der skal have mulighed for afløb. Dette kan ske gennem overløbsrøret som således skal ligge i toppen af træflisen og være selvtømmende – altså med en vis hældning.

Som beskrevet ovenfor skal man med mellemrum tjekke træflisens tykkelse og eventuelt tilføre ny træflis.

Figur 13.4 Fotoet viser: øverst matricens udseende november 2017 og nederst udgangsmaterialer muslingeskaller og pileflis ved etablering i 2012

13.10 Krav til udformningen af dit minivådområde med filtermatrice

Her finder du de krav, der er, når du skal etablere et minivådområde med filtermatrice. Listen er også angivet i bekendtgørelsens bilag 4 *Krav til udformning af minivådområde med filtermatrice*. For at vi kan sikre at dit minivådområde har den effekt, som vi har prioriteret på baggrund af, er det vigtigt at dit minivådområde lever op til alle de krav der er beskrevet i tabellen. Hvis nedenstående krav ikke overholdes kan det medføre nedsættelse eller bortfald af dit tilskud.

TABEL 13.1 Specifikke krav til udformningen af minivådområde med filtermatrice

Dele af minivådområdet	Krav til udformning
Sedimentationsbassin, stuvningsbassin og filtermatricen	<p>Minivådområdet skal bestå af et mindre sedimentationsbassin eller stuvningsbassin på min. 20% af filtermatricens areal efterfulgt af en filtermatrice.</p> <p>Sedimentationsbassin kan evt. erstattes af sedimentationsbrønd.</p> <p>For anlæg med drænopland på potentielt egnede arealer er der krav om stuvningsbassin, som minimum skal kunne indeholde samme vandmængde som filtermatricen.</p> <p>Stuvningsbassinet skal etableres med en vanddybde på mellem 1 m og 1,5 m.</p> <p>Filtermatricen skal etableres med en vanddybde på mellem 1 m og 1,5 m. Filtermatricen skal etableres med en målestok med cm angivelser, således at fliøjden løbende kan aflæses.</p> <p>Vanddybden i samtlige bassiner skal være nået max. 3,2 meter ude i bassinet.</p> <p>Filtermatricens indhold skal på tidspunktet, hvor filtermatricen afsynes, bestå af pileflis (med evt. opblanding af max 50 % muslingeskaller eller LECA-nødder eller en kombination af disse) med en kornstørrelse på mellem 4-60 mm., hvoraf minimum 50% skal være mellem 20 – 50 mm. Op til 5 % af filtermatricens indhold kan afvige fra kornstørrelsesintervallet. I løbet af opretholdelsesperioden er der ikke krav til kornstørrelse. Filtermatricen etableres med en umættet zone der, ved tidspunktet for afsyning, skal være min. 50 cm. Den umættede zone må ikke komme under 20 cm i opretholdelsesperioden.</p> <p>Indløbs og/eller udløbsfaskiner kan konstrueres med ærtesten.</p> <p>Drænvand skal ved indløb fordeles jævnt over hele indløbsarealet for at minimere ikke-strømningsaktive zoner. Dette kan gøres enten ved at etablere et horisontalt eller vertikalt design.</p>
Filtermatricens og sedimentationsbassinets/ stuvningsbassinets bund	<p>Sedimentationsbassin eller stuvningsbassin og filtermatricens bund og sider skal være lav permeabel. Såfremt minivådområdets bund har lerindhold >12 %, jf. Udpegningskort for minivådområder 2020 anses dette kriterie som opfyldt. Ved lerindhold < 12 % skal der etableres en lermenbran.</p>

Brinkerne (volden og den skrånende kant på sedimentationsbassin eller stuvningsbassinet og vådområdet ned mod vandoverfladen)	Brinkerne skal tilsås med græs for at undgå jorderosion. Afsy-nes mariceanlægget i vinterhalvåret er det tilstrækkeligt, at græs og frøblanding er indkøbt. Op til halvdelen af frøblanding kan bestå af blomstrende urter, som er bi- og bestøvervenlige.
Indløb til sedimentationsbassin, sedimentationsbrønd eller stuvningsbassin fra drænoplanet og gennemløb fra stuvningsbassinet til filtermatricen.	<p>Alt indløb til minivådområdet skal ske via minivådområdets sedi-mentationsbassin/sedimentationsbrønd/stuvningsbassin.</p> <p>Anlægget etableres med et omløbssystem, så filtermatricen kan lukkes af om sommeren og drænvandet kan ledes uden om fil-termatricen.</p> <p>Overgangen fra sedimentationsbassin/sedimentationsbrønd/stuvningsbassin til filtermatricen skal etableres ved rørfø-ring via ét eller flere rør, hvor røret/rørene i filtermatricen skal være dækket af flis.</p>
Udløb fra filtermatricen	<p>Tværsnitsareal på udløb fra filtermatricen skal minimum være samme størrelse som tværsnitsarealet af det samlede indløb til sedimentationsbassin/sedimentationsbrønd eller stuvningsbas-sin.</p> <p>Drænuudløbet skal etableres med et grovmasket plastiknet inde i filtermatricen.</p> <p>Vandet fra filtermatricen ledes enten;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. fritløbende over en iltningbrønd og minimum 75 meter ilt-ningskanal bestående af stenudlæg, Afstanden til recipienten skal være minimum 100 meter, eller 2. fritløbende igennem en minimum 75 meter iltningsskanal be-stående af stenudlæg. Afstanden til recipienten skal være mini-mum 250 meter. <p>Ved recipienten forstås i denne sammenhæng det sted, hvor an-lægget kobles på det eksisterende vandløbssystem.</p>
Drænoplanetets størrelse	Drænoplanet skal være på minimum 20 ha.
Størrelsesforhold mellem mini-vådområde og drænoplanet	Filtermatricen dimensioneres i forhold til drænoplanet inden for rammerne af forholdet 0,2:100 til 0,25:100.

14. Igangsættelse af projektet

14.1 Projektperioden

Du kan vælge, om du vil starte dit projekt efter, at du har indsendt din ansøgning, eller om du først vil starte projektet den 1. september 2020. Hvis du begynder på dit projekt, før du ved, om du har fået tilsagn eller afslag, sker det for egen regning og risiko.

Hvis du har et arealbaseret tilsagn, f.eks. et tilsagn om økologisk arealtilskud på projektarealet, kan det være en fordel først at starte projektet den 1. september, fordi tilsagnsperioden på disse tilsagn udløber 31. august 2020. Du kan også vælge at omdanne dit tilsagn. Hvis du ønsker at starte før dit arealtilsagn er udløbet, kan du også vælge at bortfalde dit tilsagn, og betale dit tilskud tilbage. Du skal sende en mail til arealtilskud@lbt.dk.

Hvornår skal du vælge, at dit tilsagn starter 1. september 2020?

Du har et tilsagn om tilskud til økologisk arealtilskud, som udløber den 31.08.2020. Tilsagnet overlapper projektarealet med 0,5 ha.

Projektstart ved indsendelse af ansøgning

Du kan ikke kombinere tilsagnene og dit tilsagn om økologisk arealtilskud falder derfor bort med krav om tilbagebetaling.

Projektstart 1. september

Da projektperioderne på tilsagnene til økologisk arealtilskud og minivådområder ikke overlapper i tid, udbetaler vi dit økologiske arealtilskud som normalt. Det er derfor mest hensigtsmæssigt, at du vælger projektstart til 1. september 2020.

Projektperioden er som udgangspunkt 2 år. Det betyder, at du fra ansøgningstidspunktet har 2 år til at gennemføre projektet. Det autoudfyldes i ansøgningskemaet, og projektperioden er derfor automatisk sat til to år fra den startdato, du har valgt. Projektperioden vil fremgå af det tilsagn, som du modtager. Hvis det viser sig, at du ikke kan nå at gennemføre projektet inden de 2 år, kan du ansøge om en projektforlængelse, se mere i afsnit 16 "Hvis du vil ændre dit projekt".

Hvis du søger om slutudbetaling, inden de 2 år er gået, slutter projektperioden den dag, vi modtager din ansøgning om slutudbetaling.

15. Du skal skilte med dit projekt når du går i gang

Det er et krav i EU-reglerne², at du som modtager af tilskud skal oplyse offentligheden om projekter, der får støtte under LDP. Det kalder vi "skiltning". Vær opmærksom på, at der kun er krav om skiltning, hvis støtten (inklusive de minimis-støtte) til dit projekt overstiger 375.000 kr. Du kan således se bort fra reglerne om skiltning, hvis støtten (inklusive de minimis-støtte) til dit projekt er under 375.000 kr.

I det følgende kan du læse mere om hvornår og hvordan, du skal informere om dit projekt og den støtte, du har modtaget. Til sidst kan du læse om nedsættelse af dit tilskud, hvis du ikke skilter korrekt.

15.1 Skiltning i løbet af projektperioden – du skal skilte senest fra den dag du modtager tilsagnet

Ved betegnelsen "skiltning i løbet af projektperioden" mener vi, at du skal påbegynde skiltningen, når du sætter projektaktiviteterne i gang, dog senest når du har modtaget dit tilsagn. Det betyder, at hvis du går i gang med projektet efter, at du har fået tilsagn om tilskud, skal du stadig skilte fra den dag, du modtager tilsagnet. Husk at reglen kun gælder, hvis støtten til dit projekt (inklusive de minimis-støtte) overstiger 375.000 kr.

Projekter hvor støtten til projektet overstiger 375.000 kr.

Du skal i løbet af din projektperiode sætte mindst én plakat (minimum A3) eller et skilt/en plade op, med information om dit projekt, når du har modtaget mere end 375.000 kr. i offentlig støtte (EU og national) til en fysisk aktivitet fx genstande, infrastruktur eller bygninger og anlæg. Du skal sætte plakaten eller skiltet/pladen op et sted, der er klart synligt for offentligheden.

Se nedenfor specifikation af, hvilke krav der stilles til skiltets indhold.

Du skal informere på din erhvervmæssige hjemmeside

Hvis du har et websted til erhvervmæssig brug, skal du i løbet af projektperioden informere om støtten fra Den Europæiske Landbrugsfond for udvikling af landdistrikterne. En erhvervmæssig hjemmeside er en hjemmeside med et kommercielt formål som fx salg af kød eller reklame for en gårdbutik knyttet til din bedrift. Kravet gælder kun, hvis der er en direkte sammenhæng mellem hjemmesiden og det projekt, vi giver støtte til. Følgende krav gælder for websteder til erhvervmæssig brug:

- Websteder til erhvervmæssig brug skal have en kort beskrivelse af projektet med formål og resultater.
- På websteder skal der være et link til: [EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne](#)

Informationen skal være synlig på hjemmesiden fra projektperiodens start og frem til det tidspunkt, du har modtaget din slutudbetaling. Vi skal kunne tjekke, at du har informeret korrekt i projektperioden, inden vi udbetaler din slutudbetaling.

Se nedenfor specifikation af, hvilke krav der stilles til skiltningen på hjemmesider.

---

² Reglerne om skiltning forpligtelser under Landdistriktsprogrammet fremgår af forordning 808/2014, artikel 13 samt bilag III som ændret ved forordning 2016/669 bilag III.

Skiltning i løbet af projektperioden i kommunikationsmateriale

Informations- og kommunikationsmateriale, herunder publikationer, web samt anden elektronisk information mv.

Udover at du kan være forpligtet til at opsætte en plakat/tavle/oplysningsskilt/skilte på din erhvervs-mæssige hjemmeside mv. i forbindelse med projektet, gælder der også krav for skiltning på dit informations- og kommunikationsmateriale. Kravet gælder kun, hvis der er en sammenhæng mellem materialet og projektet.

På publikationer som fx brochurer, foldere, nyhedsbreve, plakater og flyers, skal du placere EU logo, Miljø- og Fødevareministeriets logo og teksten på titelbladet. På websteder skal logoer og tekst placeres på forsiden, medmindre det er mere relevant at placere det på en underside.

Du skal oplyse om tilskuddet på alt informations- og kommunikationsmateriale, der omhandler projektet, ved at angive logoer og tekst. Du kan se mere information om kravene nedenfor under "generelle krav til alle former for skiltning".

- På websteder skal der være et link til: [EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne](#)

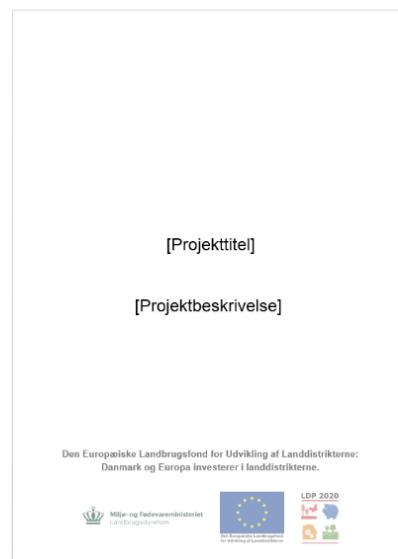
Nedenfor kan du se specifikation af, hvilke krav der stilles til kommunikationsmaterialets indhold.

15.2 Generelle krav til alle former for

Specifikationer for alle plakater/ oplysningsskilte/ plader/ tavler/ websteder

Plakater / oplysningsskilte / plader / tavler/ websteder mv. skal indeholde disse oplysninger, som skal fylde mindst 25 procent af arealet:

- Den Europæiske Unions logo (EU-flag).
- Miljø- og Fødevareministeriets logo.
- Følgende tekst: "Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne".
- Titlen på projektet og en kort beskrivelse af projektets formål.

Hvis din hjemmeside er erhvervs-mæssig og har en tilknytning til projektet, som beskrevet i punktet "Du skal informere på din erhvervs-mæssige hjemmeside" gælder kravet, at oplysningerne skal fylde mindst 25 procent på denne hjemmeside. For andet informations- og kommunikationsmateriale er det ikke et krav, at oplysningerne skal fylde 25 procent, og det er heller ikke nødvendigt at anføre titlen på projektet og en beskrivelse af projektets formål.

Tekst og logo finder du på lbst.dk/tilskudsguide under minivådområdeordningen og følger linket: [Skiltning – krav til information om tilskud](#).

Placering af plakaten / oplysningsskiltet / pladen / tavlen

Du skal placere plakaten / oplysningsskiltet / pladen / tavlen på et sted, der er klart og synligt for offentligheden, fx ved indgangen til en bygning.

Hvis du placerer skiltet udendørs, skal du sørge for at anvende et materiale, som kan modstå vind og vejr.

15.3 Du skal ved udbetalingen dokumentere, at du har skiltet

Du skal sende os fotodokumentation for, at du har skiltet korrekt, når du søger om udbetaling. Dokumentationen består af to fotos:

- ét der viser, hvad der står på skiltet og
- ét der viser, hvor skiltet er placeret.

Når du søger om udbetaling, skal du sende dokumentation for, at du har skiltet korrekt i løbet af projektperioden.

Hvor længe skal du beholde plakaten/skiltet/pladen mv.?

Hvis du er omfattet af kravene om skiltning i løbet af projektperioden, må du tage plakaten/skiltet mv. ned, når projektperioden er slut.

Det kan ske, at de fotos, du har sendt ind, ikke er tilstrækkelig tydelige, eller at de er taget sådan, at vi ikke kan konstatere, om du har skiltet korrekt. Vi anbefaler derfor, at du lader skiltet hænge, indtil du har modtaget slutudbetaling, så du kan dokumentere, at du har skiltet korrekt.

15.4 Nedsættelse af tilskud, hvis du ikke skilter korrekt

Hvis du ikke skilter korrekt, nedsætter vi dit tilskud. Nedsættelsen er 1 procent af det samlede offentlige tilskud (EU og nationale midler), som vi udbetaler. Nedsættelsen kan dog maks. være 50.000 kr. Vi trækker beløbet fra dit tilskud, inden vi udbetaler.

Eksempel på ikke korrekt skiltning

Plakaten / oplysningsskiltet / pladen / tavlen er ikke sat op på et tilstrækkelig synligt sted.

Teksten er ikke læsbar.

EU-logoet mangler.

Plakaten er ikke i mindst A3 format.

Hvis de påkrævede logoer og tekst ikke er på din hjemmeside, er skiltningen heller ikke korrekt.

16. Hvis du vil ændre i dit projekt

16.1 Hvilke ændringer skal vi godkende, før du kan ændre dit projekt?

Ændringer af dit projekt

Du kan søge om ændring af et projekt vedrørende:

- Forlængelse af projektperioden.
- Ændring af projektindholdet.

Vær opmærksom på, at du skal søge om ændring for alle ovennævnte ændringstyper hos os, og vi skal godkende det, inden du går i gang med at ændre projektet.

16.2 Hvordan ændrer du dit projekt?

Du skal sende din ansøgning om ændring via Tast selv-service. I Tast-selv-service skal du finde dit seneste indsendte ansøgningskema og rette i det. Herefter gensender du skemaet med ændringerne. Du skal skrive din beskrivelse af, begrundelse for og bemærkninger til ændringen i bemærkningsfeltet, eller uploade informationen under fanen *Bilag*. Link til Tast selv-service finder du på vores hjemmeside lbst.dk i [Tilskudsguiden](#).

Vi skal godkende alle ændringer, inden du sætter ændringen i gang. Det betyder også, at vi ikke kan godkende ændringer med tilbagevirkende kraft. Du skal derfor hele tiden være opmærksom på, om projektet forløber, som det skal, eller om du har behov for at søge om at ændre projektet, så ændringerne kan iværksættes fremadrettet, efter vi har godkendt dem.

Vi kan godkende dit ønske om at ændre projektet, hvis vi vurderer, at ændringen er i overensstemmelse med projektets formål. Vi kan ikke godkende en ansøgning om ændring, hvis ændringen betyder, at projektet i sin ændrede form ikke ville være blevet prioriteret. Vi kan fx ikke godkende en ansøgning om projektændring, hvis ændringen betyder, at minivådområdets effekt bliver (væsentlig) ringere end i det oprindelige projekt. Du kan læse mere om prioritering i afsnit 6 "Sådan prioriterer vi ansøgningerne og vurderer, om du får tilsagn eller afslag"

Vi kan ikke forhøje tilsagnet i forbindelse med en ændring af projektet.

16.3 Frister for ændringer af dit projekt

Vi skal have modtaget din ansøgning om ændring senest to måneder før den dato, hvor projektet senest skal være afsluttet. Din ansøgning om ændring skal altid være begrundet. Hvis du søger om at forlænge din projektperiode, skal vi have modtaget din ansøgning senest 10 dage før den dato, hvor projektet senest skal være afsluttet. Du kan ikke få godkendt en ændring, som vi modtager efter projektperiodens udløb.

Når vi har behandlet din ansøgning om ændring og truffet en afgørelse, vil du få besked om din ændring godkendes.

16.4 Forlængelse af projektperioden

Din ansøgning om forlængelse af projektperioden skal indeholde følgende oplysninger:

- En kort redegørelse for årsagen til, at dit projekt er forsinket og ikke kan gennemføres inden for fristen i tilsagnsbrevet.
- Du skal komme med en begrundet redegørelse for, hvordan du realistisk kan gennemføre projektet inden for den forlængede periode.

16.5 Ændring af projektindholdet

Din ansøgning om at ændre projektets indhold, skal indeholde følgende oplysninger:

- En begrundelse for ændringen.
- En beskrivelse af ændringen.
- En beskrivelse af, hvad ændringen betyder for projektet. Herunder en beskrivelse af eventuelle ændringer i minivådområdets forventede effekt.

16.6 Overdragelse af tilsagn

Vi kan efter ansøgning tillade, at du overdrager tilsagnet til en anden virksomhed, person, organisation eller forening. Det er en betingelse, at den nye ansøger selvstændigt ville kunne opnå tilsagn efter den pågældende bekendtgørelse, og at overdragelsen ikke får betydning for projektet. Den, der får overdraget tilsagnet, overtager alle rettigheder og forpligtelser efter tilsagnet.

Hvis du vil overdrage dit tilsagn til en anden, skal du sende en begrundet ansøgning om tilladelse til at overdrage tilsagnet til en anden. Du skal sende dit ansøgningsskema til os via Tast selv-service. Du finder skema til ansøgning om overdragelse af projekt på vores hjemmeside lbst.dk i Tast selv-service under minivådområdeordningen.

Du skal sende din ansøgning om ændring af tilsagnshaver hurtigst muligt. Vi skal modtage den straks efter, den kommende nye tilsagnshaver har underskrevet overdragelsesskemaet. Vi kan ikke godkende overdragelsen med tilbagevirkende kraft. Vi kan tidligst godkende overdragelsen fra den dato, vi har modtaget ansøgning om overdragelse. Husk, at den nye tilsagnshaver skal være ejer eller forpagter af arealet, som minivådområdet er placeret på.

17. Sådan søger du om udbetaling af tilskud

I dette afsnit beskrives nogle få emner vedrørende udbetaling af tilskud. Du skal sende din ansøgning om udbetaling af tilskud via Tast selv-service. Link til Tast selv-service finder du på vores hjemmeside lbst.dk i [Tilskudsguiden](#) under minivådområdeordningen. Her finder du også links til vejledning i brug af Tast selv-service.

17.1 Forskudsudbetaling

Hvis du i ansøgningskemaet har ønsket at få udbetalt forskud på 50 procent af de tilskudsberettigede udgifter, vil forskuddet blive udbetalt samtidig med at du får dit tilsagn.

17.2 Frist for at søge om slutudbetaling

Vi skal have modtaget din ansøgning om slutudbetaling af tilskud senest tre måneder efter projektperiodens slutdato, som er angivet i dit tilsagnsbrev eller i senere godkendte ændringer af projektperioden.

Hvis vi modtager din ansøgning om slutudbetaling af tilskud efter fristen, nedsætter vi tilskuddet med 1 procent pr. kalenderdag, til og med den 20. kalenderdag. En forsinkelse på mere end 20 kalenderdage medfører, at vi nedsætter dit tilskud med 100 procent. Det betyder, at dit tilsagn bortfalder.

17.3 Hvilke bilag skal du sende med udbetalingsanmodningen?

Du skal allerede nu være opmærksom på, at der nogle bilag, som du skal sende med din anmodning om udbetaling når projektet er afsluttet:

- De eventuelle nødvendige tilladelser til projektet fra offentlige myndigheder. Se afsnit 11 "Hvilke kriterier og forpligtelser skal du overholde?" og afsnit 21.2 "Bortfald af tilsagn, tilbagebetaling og nedsættelse af tilskud".
- Dokumentation for korrekt skiltning, hvis der er krav om skiltning for dit projekt. Se afsnit 15 "Du skal skilte med dit projekt når du går i gang"
- Hvis du har anlagt en lermembran skal du indsende fotodokumentation for dette.
- Eventuelt dokumentationsmateriale for opmåling af anlægget med angivelse af bassindybder og øvrige dimensioner.
- Eventuel fotodokumentation af anlægget. Der er udarbejdet et bilag, som beskriver hvilke billeder der skal tages af anlægget for at vi kan benytte det som afsyningsgrundlag (se bilag).

17.4 Krav til faktura

Derudover skal fakturaer og betalingsdokumenter være klar til rådighed når vi kontrollerer dit projekt. Da der er standardomkostninger for både åbne minivådområder og minivådområder med filtermatricer, skal du ikke indsende fakturaer sammen med din udbetalingsanmodning.

Du skal være opmærksom på at fakturaen ikke må være udstedt, samt at varer ikke må være leveret på din adresse, før du har sendt din ansøgning om tilsagn om tilskud til projektet til os. Dette skyldes at det ville betyde, at du er gået i gang, før projektperioden er begyndt. Nedenfor kan du se en oversigt over hvad en faktura skal indeholde, samt et eksempel på en faktura.

Fakturaer skal indeholde:

- Dit navn og adresse.
- Fakturaudsteders navn, adresse og CVR-nr. (eller CPR-nr. hvis CVR-nr. ikke findes).
- Fakturadato.
- Beskrivelse af leverancen, inkl. mængde og art af de leverede varer, så det er muligt at se sammenhængen til projektet, vi har givet tilsagn til.
- Betalingsdato.
- Bankoplysninger
- Betalings ID – betalingsinformation om fakturaudsteders kontonummer og faktura nr.
- Momsgrundlaget, dvs. beløb ekskl. moms, momsbeløbet, beløb inkl. moms.
- Eventuelle rabatter og prisnedslag.

Marina A/S
oskildeskovvej
5864 Mesing

Telefon 22 22 22 22

Telefax 22 22 23 22

E-mail: info@marina.com

Internet: www.marina.dk

CVR nr.: 10101010

HUSK BILAGS-
NUMMER.

Fx "Bilag1"

(Jf. Bilagsoversigten)

Morgens
Firmanavn A/S
Gammelvej 2
DK-5842 Prø-
vetoft

Faktura

Nummer.....: 5815458
Dato.....: 30-07-15
Side.....: 1
Vor kontakt.....: Danni Nielsen
Debitor Konto.....: 00054
Bank.....: XX Bank
Bank kontonummer.....: 4444-5241682147
Betalning pr.....: 04-08-15

Antal	Nummer	Beskrivelse	Enhedspris
1	15864	Marina vægt	1.548.254,00

Ikke momspålagt	Momspålagt				
0,00	1.548.254,00				
Ordresaldo	Slutrabat	Tillæg	Nettobeløb	Moms	Total
1.548.254,00	0,00	0,00	1.548.254,00	387.063,50	1.935.317,50
DKK					

+84<0000005458154581+54484<

Forklaring:

Grøn: Fakturanummer – findes øverst på din faktura

Rød: Nummer på leverandør – findes på betalingsdokumentationen (kontoudskrift)

17.5 Krav til betalingsdokumentation

Betalingsdokumentationen skal vise, at en betaling er sket til den leverandør, der har udstedt fakturaen. Betalingsdokumentationen kan være i form af et bilag for bankoverførsel eller oplysninger fra din netbank. Det er vigtigt, at din betalingsdokumentation indeholder nogle specifikke oplysninger, om hvem der har modtaget din betaling (se eksempel på betalingsdokumentation på næste side).

Betalingsdokumentationen skal indeholde:

- Dine bankoplysninger og kontooplysninger
- Dato på betaling
- Betalings ID – fakturaudsteders kontonummer
- Overført beløb

Hvis betalingen sker af en anden end dig eksempelvis et familiemedlem, en investor eller en bank i form af et fritstående lån kan betalingsdokumentationen ske i form af et kontoudtog udstedt af denne persons/ virksomheds bank eller oplysninger fra netbank.

Hvis udgifterne er betalt af en anden fysisk eller juridisk person på vegne af dig, skal det dokumenteres med bankudskrift, og følgende skal fremgå:

- Navn og adresse på betaler, evt. CVR-nr., hvis det er en virksomhed
- Dato på betaling, og
- Betalings ID / koden fra faktura, eller
- Fakturaudsteders kontonummer og fakturanummeret fra selve fakturaen og
- Overført beløb.

Husk at fakturaen stadig skal være udstedt direkte til dig, det vil sige i dit navn.

17.6 Krav til opbevaring af fakturaer og betalingsdokumentation

Det er et krav, at du opbevarer udbetalingsbilag med tilhørende originale regnskabsbilag i fem et halvt år efter datoen for slutudbetaling.

17.7 Krav til betalingsdokumentation ved gaver, fritstående lån og lign.

En anden juridisk eller fysisk person kan qua en pengegave eller lignende foræring betale for de støt-teberettigede udgifter på vegne af tilsagnshaver. Der skal være sket en fuldstændig betaling af købesummen til sælgeren, og tilsagnshaver skal have fået fuldt ejerskab og råderet over investeringen ved indfrielse af denne købesum. Det vil også sige, at personen som har ydet gaven heller ikke må have del i ejerskabet.

I det tilfælde, hvor der er indgået en særskilt låneaftale udelukkende mellem tilsagnshaver og en långiver eksempelvis tilsagnshavers bank eller en privat person – uden at der er sket inddragelse af leverandøren eller anden tredjemand - vil der som udgangspunkt være tale om et fritstående lån. Projektudgifter som er finansieret via en fritstående låneaftale vil være tilskudsberettiget. Også her skal tilsagnshaver have fået fuldt ejerskab og råderet over investeringen ved indfrielse af købesummen.

Hvis en långiver eksempelvis har taget pant, som sikkerhed for sit tilgodehavende vil udgifterne fortsat være støtteberettiget. Hvis der i låneaftalen er et vilkår om ejendomsforbehold vil udgifterne ikke være tilskudsberettigede.

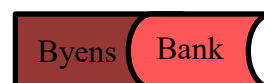
Gældende for både gaver og fritstående lån er, at fakturaen fortsat skal være udstedt fra leverandøren til tilsagnshaver selv, at betalingen skal være sket med tilsagnshavers samtykke, og det skal være behørigt dokumenteret, at investeringen er fuldt ud betalt. Det er tilsagnshaver der skal sørge for den rette betalingsdokumentation.

Betalingsdokumentationen kan være i form af et kontoudtog udstedt af tredjemands bank /pengeinstitut eller oplysninger fra netbank. Det er vigtigt, at der er et klart revisionsspor fra betalingsdokumentationen til den tilskudsberettigede faktura.

Hvis udgifterne er betalt af en anden, skal det dokumenteres med bankudskrift, og følgende skal fremgå:

- Navn og adresse på betaleren, evt. CVR-nr., hvis betaleren er en virksomhed,
- Dato på betaling, og
- Betalings ID / koden fra faktura, eller
- Fakturaudsteders kontonummer og fakturanummeret fra selve fakturaen og
- Overført beløb.

Eksempel på korrekt betalingsdokumentation

Byens Bank
Hovedgaden 6.
DK-4700 Ringsted
Telefon (+45) 45 12 10 00
Telefax (+45) 45 14 58 00
SWIFT-BIC: BYBADKKK
www.byensbank.dk

Konto:	Morgens – 10.548.624 DKK	Saldo pr. 25.07.2015	15.000,05
IBAN:	DK54 5800 0010 3588 65	Sum hævet	4.544,87
BIC/SWIFT:	BYBADKKK	Sum indsat	2.444,90
Kontohaver:	Morgens	Saldo pr. 28.07.2015	12.900,08
Periode:	01.07.2015 – 04.08.2015		

Bogførings- og rentedato	Tekst	Beløb i DKK
01.07.2015	BAHNE	-199,95
04.08.2015	Marina A/S 54484	-1.935.317,50

**HUSK BILAGS-
NUMMER.
Fx "Bilag 1"**
(*Se bilagsoversigten)

Bilag 1* ←

Bemærk: Hvis din faktura **ikke** angiver et gironummer, skal vi som betalingsdokumentation have en detaljeret posteringsudskrift, der kan dokumentere overførsel til leverandørens konto:

Vis detaljer – postering

Marina A/S

Betalingstype:	Kontooverførsel
Status:	Udført
Tekst på kontoudskrift:	Marina A/S
Beløb i DKK:	-1.935.317,50
Dato:	04.08.2015
Til konto:	4444 - 5241682147
Bank:	XX Bank
Tekst på modtagers kontoudskrift:	Faktura nr. 5815458

17.8 Tilbagetrækning eller eftersendelse af oplysninger

Som udgangspunkt kan du altid trække din ansøgning om udbetaling tilbage helt eller delvist.

Hvis du opdager, at du har glemt at sende relevante oplysninger og materiale i forbindelse med din ansøgning om udbetaling, kan du eftersende materialet til os ved at sende en e-mail. I Tilskudsguiden på vores hjemmeside www.lbst.dk/tilskudsguide under din ordning finder du den e-mailadresse, som du skal bruge.

Bemærk: Hvis vi har gjort dig opmærksom på, at der er konstateret fejl eller mangler i din udbetalingsansøgning, kan du ikke trække de dele af din ansøgning tilbage, som er berørt heraf. Du kan heller ikke trække din ansøgning om udbetaling tilbage, hvis vi ved den fysiske kontrol konstaterer mangelfulde eller fejlagtige oplysninger i din ansøgning om udbetaling.

17.9 Modregning

Hvis vi har restancer på minivådømrådeordningen eller på andre af vores ordninger, kan vi modregne det beløb ved udbetaling af tilskud til dit projekt.

17.10 Nemkonto

Vi overfører tilskuddet til den NemKonto, som er tilknyttet dit CVR-nr. Hvis du ikke allerede har en NemKonto, skal du henvende dig til dit pengeinstitut.

17.11 Indberetning af tilskud til SKAT

Vi indberetter det udbetalte tilskud til skattemyndighederne. Vi anbefaler, at du selv kontakter SKAT med hensyn til afklaring af skattemæssige konsekvenser.

17.12 Lav en slutrapport

Når projektet er gennemført, skal du sende en slutrapport til os samtidig med din ansøgning om slutudbetaling.

Det er en betingelse for slutudbetaling, at vi har modtaget og godkendt din slutrapport.

Din slutrapport er en del af skemaet til ansøgning om slutudbetaling af tilskud. Du udfylder og sender derfor din slutrapport via Tast selv-service sammen med din ansøgning om slutudbetaling. Link til Tast selv-service finder du på vores hjemmeside lbst.dk i [Tilskudsguide](#) under minivådområde-ordningen. Her finder du også links til vejledning i brug af Tast selv-service.

18. Projektet skal opretholdes i 10 år

Hvis du har fået tilskud til et minivådområde, skal du opretholde det i 10 år regnet fra datoen for slutudbetaling af tilskuddet. Det betyder, at du skal sørge for, at minivådområdeanlægget er fuldt funktionelt, og at projektarealet og minivådområdet ikke ændres væsentligt i 10 år, regnet fra datoen for slutudbetaling af tilskud.

Vedligehold af minivådområde

Det er vigtigt, at du sikrer, at minivådområdet er fuldt funktionelt i opretholdelsesperioden, som er 10 år. Det omfatter bl.a.:

- Du skal sikre, at størrelsen på minivådområdet ikke ændres væsentligt fra det ansøgte. Det betyder, at hvis der sker et jordskred fra brinkerne, er du forpligtiget til at rette op på dette.
- Du skal sikre, at alle områder i minivådområdet er strømningsaktive, dvs. at der ikke må være områder, der er groet til i vegetation.
- Du skal oprensere sediment efter behov.

Reparation eller udskiftning af anlæg eller udstyr i projektperioden på 2 år

Hvis anlægget eller udstyret, der indgår i anlægget, går i stykker inden for projektperioden, skal det repareres for din regning. Er det ikke muligt at reparere det pågældende udstyr, skal du erstatte det for egen regning. Projektperioden løber frem til, at du søger om slutudbetaling, dog kan den maksimalt være på 2 år.

Reparation eller udskiftning af anlæg eller udstyr i opretholdelsesperioden på 10 år,

Hvis anlægget eller udstyret, der indgår i anlægget, går i stykker efter projektperioden, men inden for opretholdelsesperioden på 10 år, og der ikke længere er brug for genstanden, vil vi normalt ikke forlange, at du erstatter genstanden, men du skal stadig opbevare den, så den er tilgængelig på en evt. kontrol.

Opbevaring af faktura og dokumentation i 5,5 år

Du skal opbevare faktura og dokumentation for betaling af den nyindkøbte genstand i fem et halvt år, regnet fra datoen for slutudbetaling af tilskud.

Du skal endvidere opbevare faktura og dokumentation for betaling af den defekte genstand i fem et halvt år, regnet fra datoen for slutudbetaling af tilskud.

Hvis du er i tvivl, skal du kontakte os.

18.1 Hvis du ønsker at udtræde af ordningen

Hvis du ikke ønsker at opretholde dit projekt, kan du til enhver tid træde ud af ordningen. Du skal give os besked, hvis du ikke længere ønsker at opretholde dit projekt. Vi vil kræve hele eller dele af tilskuddet tilbagebetalt, alt efter hvor lang tid du har opretholdt dit minivådområde. Der anvendes følgende procentsatser:

- Hvis projektet er opretholdt i under 18 måneder kræves 80 % af tilskuddet tilbagebetalt.
- Hvis projektet er opretholdt i 19-36 måneder kræves 40 % af tilskuddet tilbagebetalt.
- Hvis projektet er opretholdt i over 36 måneder, og indtil opretholdelsesperioden slutter, kræves 20 % af tilskuddet tilbagebetalt.

19. Efter projektet er afsluttet

I perioden efter du har afsluttet projektet og fået udbetalt tilskud, kan vi bede om oplysninger om dit projekt. Du skal give de oplysninger, vi beder om, i indtil to år efter, at projektet er afsluttet. Dine oplysninger er nødvendige for at kunne overvåge og evaluere Landdistriktsprogrammet, især med hensyn til specifikke mål og prioriteter.

20. Hvad sker der, hvis du opgiver dit projekt?

Hvis du ikke gennemfører projektet, skal du hurtigst muligt oplyse os om at du ønsker at annullere dit tilsagn. Du skal sende en mail til Skov og Natur Tilskud (skovognatur@lbst.dk). Hvis du opgiver projektet, vil vi kræve et eventuelt udbetalt forskud tilbagebetalt. Når vi opgør tilbagebetalingskrav, tillægger vi renter i overensstemmelse med renteloven. Rentetillægget er mindst 50 kr.

21. Afsyning og kontrol af projektet

I forbindelse med behandling af din ansøgning om slutudbetaling, vil projektet blive afsynet eller kontrolleret. Det betyder, at vi kommer på besøg på stedet, hvor du har gennemført projektet. Der behøver ikke være tilført vand til minivådområdet i forbindelse med afsyning eller kontrol.

Alle afsyninger/kontroller er varslede med 14 dage. Yderligere information om kontrol kan findes på vores hjemmeside www.lbst.dk/tvaergaaende/kontrol

Til brug for afsyningen/kontrollen kan vi indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder i nødvendigt omfang i overensstemmelse med § 10 i Lov om Landdistriktsfonden.

Du skal yde den nødvendige vejledning og hjælp ved afsyningens/kontrollens gennemførelse. Du skal sikre, at kontrolmyndigheden har adgang til at besigtige projektet i forbindelse med kontrol.

For at kunne gennemføre afsyningen/kontrollen har vi til enhver tid, mod behørig legitimation og uden retskendelse, adgang til offentlig og privat ejendom og lokaliteter, der ejes eller drives af tilsagnshaver. Dette gælder også adgang til regnskaber, forretningsbøger m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, og anden relevant dokumentation.

I forbindelse med afsyning/kontrol, skal du give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for afsyningens/kontrollens gennemførelse, og du skal vederlagsfrit yde den fornødne bistand til os ved afsyning/kontrol, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af oplysninger, som opbevares i elektronisk form.

21.1 Afsyning eller kontrol af projektet

Landbrugsstyrelsen foretager afsyning eller fysisk kontrol af alle gennemførte minivådområdeprojekter. Vi skelner imellem afsyning, fysisk kontrol og oprettelseskontrol.

21.1.1 Afsyning (95% af projekterne)

Når dit projekt er gennemført og klar til afsyning skal du indsende din ansøgning om slutudbetaling af tilskud til os. Dermed får vi automatisk besked om at dit projekt er klar til afsyning.

I forbindelse med behandling af din ansøgning om slutudbetaling, vil vi afsyne dit minivådområde for om investeringen er gennemført. Det betyder at vi kommer på besøg på stedet, hvor du har anlagt dit minivådområde. Dit minivådområde behøver ikke at stå med fuld vandstand, hvis afsyningen finder sted inden der har været tilstrækkeligt nedbør til at fylde anlægget.

Afsyningen skal sikre, at projektet er udført i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for tilsagnet. Det vil sige, at indkøb af maskiner/udstyr/inventar, samt at installationen af maskiner og udstyr er i overensstemmelse med de tekniske/konkrete beskrivelser, der fremgår i den godkendte ansøgning om tilsagn om tilskud, eller i eventuelle senere godkendte ændringer.

Minivådområder skal være korrekt placeret og dimensioneret i forhold til drænoplandet for at levere den forventede effekt. Derfor skal minivådområdet være anlagt, som det er beskrevet i den godkendte ansøgning om tilsagn om tilskud eller i de senere godkendte ændringer, samt de krav der er beskrevet i afsnit 12.5 for åbne minivådområder og i afsnit 13.6 for minivådområder med filtermatrice. Hvis du, sammen med din udbetalingsanmodning har medsendt fotodokumentation for af anlægget, samt dokumentationsmateriale for opmåling af basindybder og minivådområdets øvrige dimensioner, vil vi, på baggrund af dette, udføre en administrativ kontrol af de elementer, det er muligt at vurdere på baggrund af dokumentationen. Afsyningen på stedet vil derfor være en afsyning af anlægget som helhed, samt evt. kontrol af elementer som er ikke er med, eller ikke er tilstrækkelig dokumenteret, i de medsendte bilag.

Hvis du ikke har medsendt fotodokumentation af anlægget eller dokumentation for dybder og dimensionering af anlægget vil vi selv foretage disse opmålinger, når vi kommer på afsyning.

21.1.2 Fysisk kontrol (5% af projekterne)

5% af alle sagerne vil blive udtaget til fysisk kontrol. Denne kontrol erstatter din afsyning. Her vil vi måle dit minivådområde op, for at sikre at dybder og dimensionering af minivådområdet, lever op til kravene der er beskrevet i afsnit 12.5 for åbne minivådområder og i afsnit 13.6 for minivådområder med filtermatrice. Derudover vil kontrollen også omfatte betalingsdokumentation.

21.1.3 Opretholdelseskontrol (1% af projekterne)

Her tjekker vi at investeringen er opretholdt i opretholdelsesperioden. Her bliver en stikprøve af bilag gennemgået.

21.2 Bortfald af tilsagn, tilbagebetaling og nedsættelse af tilskud

Vi træffer afgørelse om bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud, hvis:

- Du som tilsagnshaver har givet urigtige eller vildledende oplysninger eller har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
- Du som tilsagnshaver ikke overholder din oplysningspligt.
- Du - i forbindelse med kontrol - ikke giver de nødvendige oplysninger eller ikke yder den nødvendige bistand.
- Du ikke gennemfører projektet i overensstemmelse med tilsagnet.
- Et eller flere kriterier for støtteberettigelse ikke er opfyldt. Læs mere om kriterier for støtteberettigelse i afsnit 11 "Hvilke kriterier og forpligtelser skal du overholde?".

Vi kan efter en konkret vurdering træffe afgørelse om helt eller delvist bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud ved manglende opfyldelse af en forpligtelse. Læs mere om forpligtelser i afsnit 11. "Hvilke kriterier og forpligtelser skal du overholde?".

Nedsættelse af tilskud og udbetaling

For sen afslutning af projektet

Hvis du afslutter projektet for sent nedsætter vi tilskuddet. Du skal afslutte projektet den dato, som står i tilsagnsbrevet – eller i senere godkendte ændringer. Vi nedsætter tilskuddet på denne måde:

- 0-30 kalenderdage for sen afslutning af projektet medfører 5 procent nedsættelse.
- 31-60 kalenderdage for sen afslutning af projektet medfører 10 procent nedsættelse.
- 61-90 kalenderdage for sen afslutning af projektet medfører 15 procent nedsættelse.
- Mere end 90 kalenderdage for sen afslutning af projektet medfører bortfald af tilsagn.

Du kan søge om projektførlængelse via Tast-selv og senest 10 dage før, din projektperiode udløber.

For sen ansøgning om slutudbetaling

Hvis du søger om udbetaling af tilskuddet for sent, nedsætter vi udbetalingen. Din ansøgning om udbetaling af tilskud skal være modtaget hos os senest 3 måneder efter slutdato for projektperioden. Udbetalingen nedsættes med 1 procent pr. kalenderdag ved for sent modtaget ansøgning om udbetaling. En forsinkelse på mere end 20 kalenderdage medfører 100 procent nedsættelse af udbetalingen, hvorved tilsagnet bortfalder.

Skiltning

Hvis du mangler at skilte med dit projekt nedsætter vi udbetalingen ud fra en konkret vurdering af overtrædelsen. Se også afsnit 19 "Du skal skilte med dit projekt når du går i gang".

Opretholdelse af projektet

Vi kræver tilskuddet delvist tilbagebetalt, hvis projektet ikke opretholdes i 10 år fra datoen for slutudbetaling. Vi anvender følgende procentsatser:

- 1) Hvis projektet er opretholdt i under 18 måneder kræves 80 procent af tilskuddet tilbagebetalt.
- 2) Hvis projektet er opretholdt i over 18 måneder og op til 36 måneder kræves 40 procent af tilskuddet tilbagebetalt.
- 3) Hvis projektet er opretholdt i over 36 måneder, og indtil opretholdelsesperioden udløber, kræves 20 procent af tilskuddet tilbagebetalt

21.3 Udbetaling på uretmæssigt grundlag

Hvis vi senere konstaterer, at tilskud er udbetalt på uretmæssigt grundlag, kan vi bortfalde tilsagnet og kræve fuld tilbagebetaling eller nedsætte tilskuddet og kræve en del af tilskuddet tilbagebetalt.

21.4 Force majeure

Vi kan anerkende tilfælde af force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder, der forhindrer tilsagnshaver i at gennemføre projektet, og dermed ikke medfører bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud.

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan vi navnlig anerkende i følgende tilfælde:

- Tilsagnshavers død.
- Tilsagnshavers uarbejdsdygtighed i længere tid.
- En alvorlig naturkatastrofe, der i væsentlig grad berører bedriften.
- Ekspropriation af hele eller en væsentlig del af bedriften, hvis ekspropriationen ikke kunne forudses på dagen for indgivelse af ansøgningen.

Vi kan i ganske særlige tilfælde godkende andre omstændigheder end de ovennævnte som force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder.

Hvis tilsagnshaver eller dennes dødsbo ønsker at påberåbe sig force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal dette meddeles os skriftligt senest 15 arbejdsdage efter det tidspunkt, hvor tilsagnshaver eller dennes dødsbo er i stand til at gøre det. Meddelelsen skal være vedlagt fyldestgørende dokumentationsmateriale.

Vi kan i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet bede om yderligere information. Hvis vi ikke modtager det materiale, vi beder om, vil vi træffe afgørelse om, hvorvidt vi kan anerkende force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder på det foreliggende grundlag.

Det er en betingelse for anerkendelse af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder i konkrete tilfælde, at de indtrufne begivenheder forhindrer tilsagnshaver i at opfylde sine forpligtelser, og at tilsagnshaver ikke, ved en forholdsmæssig indsats, kunne have sikret sig herimod.

21.5 Straffebestemmelser og svig

Hvis reglerne i bekendtgørelsen ikke overholdes, kan du efter § 12, stk. 1 i Lov om Landdistriktsfonden straffes med bøde. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) straffeansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

21.6 Urigtige oplysninger og svindel med EU-midler

Vi kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig med EU-midler. Vi definerer svig i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til tilskud eller omfanget af tilskud. Det kan være ukorrekte erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål, end de var bevilget til. Omgåelse, herunder når ansøger kunstigt opdeler sin virksomhed for at opfylde betingelserne til tilskud, betragter vi også som svig. Grov forsømmelse af tilsyn med opgaver, som tilskudsmodtager får løst af tredjepart vil også blive behandlet som en forsætlig forsømmelse. Vi forbeholder os retten til at kontakte tredjeparter med forbindelse til ansøgninger som en del af vores kontrol for svig.

Svig medfører, at støtten helt eller delvist bortfalder og kan desuden medføre støtteudelukkelse³, bøde eller politianmeldelse⁴. Det er derfor vigtigt, at du kontakter os, hvis du er i tvivl om hvorvidt en løsning eller fremgangsmåde er legitim og i overensstemmelse med støttebetingelserne.

Hvis det fastslås, at du har indsendt urigtige eller vildledende oplysninger, leveret falsk bevismateriale med henblik på at opnå støtte, eller ikke har sendt de nødvendige oplysninger som følge af forsømmelse, bortfalder tilsagnet. Derudover kan du udelukkes fra at søge tilskud under samme foranstaltning i det kalenderår, den manglende opfyldelse fastslås og i det efterfølgende kalenderår.

Når vi kontrollerer ansøgninger om udbetaling af tilskud, er vi samtidig opmærksomme på, om der er tegn på svindel med EU-midler, eller svig. 'Svig' er den betegnelse, EU-kommissionen bruger for bevidst misbrug af EU-midler. Mistanke om svig opstår fx, hvis vi har modtaget ukorrekte eller falske erklæringer/dokumenter, eller hvis vi konstaterer, at tilskudsmidlerne eller de støttede investeringer er anvendt til et andet formål, end midlerne var bevilget til. Omgåelse af betingelserne for tilskud – fx kunstig opdeling af en virksomhed eller bedrift for at få adgang til tilskud – giver os også anledning til at mistænke svig.

Opstår der mistanke om svig, vil vi anmelde den mistænkte til politiet. Hvis anmeldelsen fører til dom, kan der blive tale om bøde eller fængselsstraf⁵.

22. Sådan bruger vi dine data fra ansøgningen

Oplysninger om projektet vil blive brugt af os til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol.

I forbindelse med kontrol har vi mulighed for at indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder i nødvendigt omfang. Det gør vi for at kunne sammenkøre og sammenstille oplysningerne. Vi behandler oplysningerne i overensstemmelse med persondatalovens regler og indhenter kun oplysninger i det omfang, det er relevant for den konkrete afgørelse.

22.1 Offentliggørelse, bl.a. på internettet

Vi er dataansvarlige, og oplysninger om projektet bruger vi til bl.a. sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol. Derfor skal du være opmærksom på følgende:

- Oplysningerne kan behandles af danske og europæiske revisions- og undersøgelsesorganer for at værne om EU's finansielle interesser. De kan også blive brugt til statistik, forskning, planlægning og evaluering.
- Oplysninger om navn, evt. firmanavn, adresse, projekttitel samt størrelse af det modtagne tilsagnsbeløb og det udbetalte tilskudsbeløb offentliggør vi på vores hjemmeside lbst.dk.

³ Artikel 5 i Rådets Forordning 2988/1995 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser og Artikel 64, stk. 4, litra d), og artikel 77, stk. 4, litra c), i Rådets Forordning (EF) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik.

⁴ §23 i Landbrugsstøtteleven (LBK nr. 1586 af 14. december 2015) og §289a i Straffeloven (LBK nr. 1052 af 4. juli 2016).

⁵ § 289a, Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 977 af 9. august 2017).

- Alle kan anmode om aktindsigt i sager, der behandles af den offentlige forvaltning efter offentlighedsloven. Det er kun få oplysninger/dokumenter, som er undtaget fra pligten til udlevering efter offentlighedsloven.

Efter Persondataloven har du mulighed for:

- At bede om indsigt i, hvilke oplysninger vi behandler i forbindelse med projektet, jf. Persondatalovens § 31.
- At kræve at få rettet, slettet eller blokeret oplysninger, der er urigtige eller vildledende, eller på anden måde er behandlet i strid med lovgivningen, jf. Persondatalovens § 37.

22.2 Hvordan bruger vi dine personoplysninger og hvilket retsgrundlaget har vi for behandlingen af dine personoplysninger?

Vi behandler dine personoplysninger til følgende formål:

Sagsbehandling af din ansøgning om støtte herunder din ansøgning om tilskud samt anmodning om udbetaling af tilskud.

Retsgrundlaget for vores behandling af dine personoplysninger følger af:

- Databeskyttelsesforordningen, herunder navnlig artikel 6, stk. 1, litra c og e og artikel 10,
- Lov om Landdistriktsfonden samt de i henhold til loven udstedte bekendtgørelser,
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (1303/2013) om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav og Fiskerifond m.v.
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (1305/2013) om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL),
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (1306/2013) om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik med tilhørende supplerende gennemførelsesforordninger
- Bekendtgørelse om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser,
- Forvaltningslovens §§ 28 - 32
- Miljøoplysningsloven
- Offentlighedsloven

De oplysninger, som du har afgivet, da du udfyldte din ansøgning og evt. Fællesskemaet, vil blive brugt til at behandle din sag hos Landbrugsstyrelsen.

Det drejer sig derfor primært om almindelige personoplysninger som kan inddrages i følgende kategorier:

- Navn
- CVR.-nr.
- Adresse
- Regnskabsbilag
- Andre personoplysninger, som du selv har indsendt

Afhængig af den konkrete sag, kan det til brug for behandlingen af sagen være nødvendigt at indsamle eller videregive oplysninger til en evt. tredjepart.

Landbrugsstyrelsen er tillige pålagt at udføre administrativ kontrol af de indkomne ansøgninger, betalingsanmodninger m.v., herunder at sikre at de forpligtelser, der er pålagt en ansøger i henhold til reglerne bliver overholdt, og at der ikke sker misbrug af EU- og nationale midler.

Til brug for behandlingen af din sag samt udøvelsen af den administrative kontrol kan Landbrugsstyrelsen, såfremt det er relevant, videregive og/eller indsamle dine personoplysninger blandt følgende tredjeparter:

- CVR- og/eller CHR-registret,
- Offentlige myndigheder herunder ministerier, styrelser og kommuner,
- EU-Kommissionen,
- Revisionsmyndigheder,
- Relevante private aktører, som du har et kontraktmæssigt eller andet juridisk forhold til, herunder leverandører, finansieringsselskaber, fonde.

Landbrugsstyrelsen kan offentliggøre oplysninger om udbetalt EU og national støtte herunder navn eller evt. firmanavn og adresse, støtteordning samt det udbetalte tilskudsbeløb.

Dette følger af artikel 111 i forordning 1306/2013.

-Du har efter databeskyttelsesforordningen en række rettigheder i forhold til vores behandling af oplysninger om dig:

-Du har ret til at få indsigt i de oplysninger, som vi behandler om dig, samt en række yderligere oplysninger.

-Du har ret til at få urigtige oplysninger om dig selv rettet.

-Du har i visse tilfælde ret til at få behandlingen af dine personoplysninger begrænset. Hvis du har ret til at få begrænset behandlingen, må vi fremover kun behandle oplysningerne – bortset fra opbevaring – med dit samtykke, eller med henblik på at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, eller for at beskytte en person eller vigtige samfundsinteresser.

I særlige tilfælde har du ret til at få slettet oplysninger om dig, inden tidspunktet for vores almindelige generelle sletning indtræffer.

23. Lovgrundlag

De gældende regler for minivådområdeordningen fremgår af:

Danske regler (love og bekendtgørelser)

- Lov om landdistriktsfonden, lov nr. 766 af 19. juni 2017.
- Bekendtgørelse nr. 143 af 25. februar 2020 om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder.

EU-regler (forordninger)

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. [1305/2013](#) om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. [808/2014](#) af 17. juli 2014 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).
- Rådets forordning nr. [1303/2013](#) af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for den Europæiske Fond for Regional udvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regional udvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. [480/2014](#) af 3. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. [1306/2013](#) af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets Forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. [640/2014](#) af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings – og kontrolsystem, sanktioner vedrørende direkte betalinger, støtte til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. [809/2014](#) af 17. juli 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.

24. Yderligere oplysninger

Denne vejledning m.m. kan du finde på vores hjemmeside lbst.dk i [Tilskudsguide](#) under minivådområdeordningen.

Du er velkommen til at kontakte os, hvis du har spørgsmål på tlf. 33 95 80 00 eller skovognatur@lbst.dk

